

วิกฤตทางวัฒนธรรมกับการดำรงชีวิตของเยาวชนสตรี :
กรณีศึกษาผลกระทบของการพัฒนาชนบทภาคเหนือ
(การศึกษาข้อมูลภาคสนามพื้นที่จังหวัดเชียงราย)

นายกิตติโชติ ห้อยยี่งู

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๓

คำนำ

การวิจัยทางวัฒนธรรมเรื่อง วิถีชีวิตทางวัฒนธรรม กับการดำรงชีวิต
ของเยาวชนสตรี : กรณีศึกษาผลกระทบของการพัฒนาชนบทภาคเหนือ เป็น
การศึกษาภายใต้การแนะนำ ดูแล เอาใจใส่ของอนุกรรมการวิจัยวัฒนธรรมภาค-
เหนือ

ตลอดเวลาที่ทำการศึกษาคณะสนาม ในพื้นที่ของจังหวัดเชียงราย
พบว่ามีการที่ที่น่าสนใจ น่าศึกษา และเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องสลับซับซ้อน ควร
ที่จะได้ทำการศึกษาร่วมกันในหลาย ๆ พื้นที่ และมีโครงการอื่นรองรับ

ผลของการพัฒนาชนบทที่เน้นวัตถุ โดยปราศจากทิศทางการที่ชัดเจน
เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชนบทอย่างยิ่ง จากการศึกษาพบว่า
สตรีในชนบทได้ตัดสินใจไปขายบริการทางเพศเป็นจำนวนไม่น้อย และผู้ที่เคย
ไปขายบริการทางเพศ ก็ไม่มีประสบการณ์ทางลบมาเสนอเพื่อปรามคนรุ่นหลัง
จึงทำให้เกิดการเลียนแบบ และทำตามอย่าง โดยละเลยต่อสิ่งที่ค้างคาในอดีต

การศึกษาในครั้งนี้ได้พยายามใช้เวลาที่มีอยู่ เข้าไปศึกษาในชุมชน
สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ และพยายามค้นหาข้อมูลจากเอกสาร ที่ได้บันทึกเรื่องราว
ของคนเหล่านี้ไว้ แล้วนำเสนอเป็นรายงานการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยยังไม่พอใจ
กับผลงานที่ออกมา และหวังว่าจะได้แก้ไขเพิ่มเติม และทำการศึกษาอย่าง
ต่อเนื่องต่อไป

ขอขอบพระคุณอนุกรรมการวิจัยวัฒนธรรมภาคเหนือ และสำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งชาติไว้ ณ โอกาสนี้

กิตติโชค หอยยี่งู

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. บทที่ 1 บทนำ	1
-ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
-วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
-ขอบเขตของการวิจัย	3
-ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
-คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
-วิธีดำเนินการวิจัย	5
--ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย	6
2. บทที่ 2 บริบทของพื้นที่	8
-บ้านป่าไผ่	8
-บ้านป่าพร้าว	11
-บ้านครกหลวง	20
3. บทที่ 3 กรณีศึกษา	24
-กรณีกำลังชายบริการทางเพศ	24
-กรณีเคยชายบริการทางเพศ	37
-กรณีไม่มีสมาชิกในครอบครัวชายบริการทางเพศ	45
4. บทที่ 4 สรุปผลการวิจัย	59
-วัตถุประสงค์การวิจัย	59
-วิธีดำเนินการวิจัย	59
-อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	68
5. บรรณานุกรม	76
6. กิตติกรรมประกาศ	
7. ประวัติผู้วิจัย	

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา :

การที่สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิถีชีวิตของคนในชนบทที่มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย สันนิโคม มีความเชื่ออาทรต่อเพื่อนบ้าน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่กันและกัน มีความเคารพในผู้อาวุโส ยึดมั่นในคำสอนของศาสนา ยึดมั่นในประเพณี อยู่กันอย่างพื่ออย่างน้อง วิถีชีวิตของคนเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยรับเอาความเจริญต่าง ๆ ที่ได้หลั่งไหลเข้ามาสู่คนในชนบท จนเปลี่ยนแปลงไปเป็นชีวิตของคนถึงเมืองถึงชนบท จนถึงเกือบจะเป็นชีวิตของคนเมืองที่มีแต่ความเร่งรีบตัวใครตัวมัน ยึดถือเรื่องเงินเป็นใหญ่ เริ่มไม่เห็นใจกันและกัน ศาสนาและประเพณีเริ่มหมดความสำคัญในวิถีชีวิตของคนในชนบท คงเหลือแต่ความเป็นพิธีกรรมเท่านั้น ความเรียบง่ายของการดำเนินชีวิตเริ่มเปลี่ยนแปลงไป มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น แกร่งแ่งและแข็งทึ ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังผลให้วิถีการผลิตแบบเกษตรกรรมดั้งเดิมได้เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับปัจจัยการผลิตทั้งที่ไร้ ที่นา วัว ควาย เกวียน แรงงานได้มีการลดน้อยลง และเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดการผลิตถึงสมัยใหม่เข้ามาแทนที่ เริ่มตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงพันธุ์ข้าวที่ปลูกให้ได้ผลผลิตสูง การชลประทานหลวงได้เข้ามาแทนที่การชลประทานราษฎรที่เคยมีความสำคัญในอดีต แรงงานจากสัตว์เลี้ยงเริ่มเปลี่ยนไปสู่การใช้แรงของเครื่องจักรกล การลดแลกค่านาปลูกข้าวเกี่ยวข้าวได้เปลี่ยนเป็นการจ้างเหมาแรงงาน ประกอบกับนโยบายของรัฐในการที่จะหาเงินเข้าประเทศ โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ทำให้วิถีชีวิต และวิถีการผลิตแบบเกษตรกรรมดั้งเดิมของคนในชนบทเปลี่ยนไป

ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนอกจากจะมีผลกระทบต่อคนชนบทโดยส่วนรวมแล้ว ยังก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อเยาวชนสตรีในชนบทอย่างมาก ทำให้สตรีในชนบทจำนวนมากหันไปประกอบอาชีพการขายบริการทางเพศมากขึ้น และดูเหมือนจะเป็นจำนวนมากกว่าสตรีในภาคอื่น ๆ สตรีที่ประกอบอาชีพการขายบริการทางเพศจำนวนมากดังกล่าว เกือบทั้งหมด

ไปจากครอบครัวเกษตรกรรม คนเหล่านี้เคยเป็นแรงงานสำคัญในไร่นา บางคนมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี มีที่ดินทำกิน บางคนมาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง มีที่ดินทำกินพอประมาณ และจำนวนมากมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ไม่มีที่ดินทำกิน ประกอบอาชีพรับจ้าง สตรีเหล่านี้บางคนประสบความสำเร็จจากการไปขายบริการทางเพศ กลับมาบ้านมีเงินมีทองมาให้พ่อแม่ปลูกบ้าน ซื้อที่นา แ่่งตัวสวยงาม และทำบุญศรวาละมาก ๆ แต่บางคนโชคร้ายหายสาบสูญไป ไม่มีใครทราบว่าไปอยู่ที่ไหน บางคนถูกกักขัง ถูกทำทารุณคดีโรคร้ายจากการขายบริการทางเพศ และร้ายที่สุดคือเป็นโรคเอดส์ที่ไม่มีทางรักษา

ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นถึงความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ ปรากฏเป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชนทุกแขนง สตรีเหล่านี้บางคนถูกหลอกลวงไปขาย ถูกกักขังหน่วงเหนี่ยว ถูกทารุณด้วยวิธีการต่าง ๆ จนถึงกับถูกเผาทั้งเป็นเนื่องจากถูกกักขังอยู่ในสถานบริการ บางคนไปช่วยความเต็มใจด้วยการชักจูง เปลี่ยนแบบเพื่อนบ้านที่ประสบความสำเร็จจากการไปขายบริการทางเพศ และเห็นว่าเงินมีความสำคัญกว่าศักดิ์ศรี และประเพณีที่เคยได้รับการอบรมกันมา และร้ายที่สุดคือบางคนพ่อแม่ พี่น้อง เป็นผู้นำไปขาย เพื่อสร้างฐานะความเป็นอยู่ให้ทัดเทียมกับเพื่อนบ้าน บางคนประกอบอาชีพตั้งแต่ยังเป็นเด็กหญิง ซึ่งควรจะได้อุปการะศึกษาเล่าเรียนและมีชีวิตที่ดีกว่านี้ ความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของสตรีเหล่านี้ได้สะท้อนถึงผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม โดยเฉพาะในช่วงเวลาสามทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2500- ปัจจุบัน) จังหวัดเชียงรายซึ่งเป็นจังหวัดเหนือสุดของประเทศก็ได้รับการกล่าวขานถึงในปรากฏการณ์ดังกล่าวค่อนข้างมาก ทั้งสตรีในพื้นที่ราบจากครอบครัวเกษตรกร และสตรีชาวเขาซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากในสามทศวรรษที่ผ่านมา จังหวัดเชียงรายได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สามารถคมนาคมติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง และกรุงเทพฯ ได้เป็นอย่างดี มีผู้คนจากหลายจังหวัดเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดเชียงราย และมาในรูปของนักท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดเชียงรายมีธรรมชาติที่สวยงาม คนในท้องถิ่นมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อคนทั่วไป โดยเฉพาะในช่วงหลังจากปี 2530 ที่ดินในจังหวัดเชียงรายมีราคาสูงขึ้น มีคนมาซื้อชายแก่งกำไร นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ หลั่งไหลกันมาเที่ยวในจังหวัดเชียงรายอย่างไม่ขาดสาย และจะมีสนามบิณานาชาติเกิดขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะสามารถติดต่อกับประเทศใกล้เคียงได้อย่างสะดวกขึ้น

ปานกลาง และมีระบบการผลิตทางการเกษตรในระดับต่ำลง

2. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาครอบคลุมในเรื่องภูมิหลัง และประวัติของครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทักษะ ค่านิยม วิธีคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงดูและการให้ การศึกษาของครอบครัว ประสบการณ์ของครอบครัว หรือเจ้าตัวในการเข้าสู่อาชีพการ ขยายบริการทางเพศ ของครอบครัว เกษตรกร ที่มีสมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพและเคย ประกอบอาชีพขยายบริการทางเพศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย:

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงผลกระทบของการพัฒนาในชนบทในภาคเหนือ ซึ่งมีผลการดำรงชีวิตของเยาวชนสตรี ซึ่งกำลังเป็นวิกฤตทางวัฒนธรรม โดยจะทำให้ทราบถึง ประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้คือ

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุน และหยุดยั้งการประกอบอาชีพขยายบริการทางเพศ
2. กระบวนการเข้าสู่อาชีพการขยายบริการทางเพศ
3. ทักษะ ค่านิยม วิธีคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงดู และการให้การศึกษาของครอบครัว เกษตรกรที่มีสมาชิกในครอบครัวกำลังประกอบอาชีพ ไม่ประกอบอาชีพ และเคยประกอบอาชีพ ขยายบริการทางเพศ
4. แนวทางการแก้ไขวิกฤตทางวัฒนธรรม ที่มีต่อการดำรงชีวิตของเยาวชนสตรี

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย :

วิกฤตทางวัฒนธรรม หมายถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมที่แปรเปลี่ยนไปในทางลบ เปลี่ยนไป จากความดีงามที่เป็นอยู่ ดำรงอยู่ ไปสู่ความเป็นปัญหา ขาดความพอดีและเหมาะสม

การประกอบอาชีพขยายบริการทางเพศ หมายถึง การประกอบอาชีพให้ได้มาซึ่ง ค่าตอบแทน โดยการเป็นโสเภณี หมอนวด นางบำเรอ เมียเช่า หญิงบริการตามภัตตาคาร ร้านอาหาร ซึ่งสามารถให้บริการร่วมเพศกับผู้ต้องการได้

ผู้ที่เคยประกอบอาชีพขยายบริการทางเพศ หมายถึง ผู้ที่ในอดีตเป็นโสเภณี หมอนวด ปัจจุบันได้หยุดไม่ประกอบอาชีพแล้ว บางคนกลับมาอยู่ที่ภูมิลำเนาเดิม บางคนย้ายไปอยู่ที่อื่น อาจจะสมรสหรือไม่ก็ถาม

วิธีดำเนินการวิจัย :

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาจาก ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งประกอบด้วยครอบครัวเกษตรกร ที่มีสมาชิกใน ครอบครัวประกอบอาชีพ และ/หรือไม่ประกอบอาชีพ และ/หรือเคยประกอบอาชีพขาย บริการทางเพศ แจกแจงตามฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวน 3 หมู่บ้าน ในตำบลป่าสัก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ดังต่อไปนี้

บ้าน	ประกอบอาชีพ	ไม่ประกอบอาชีพ	เคยประกอบอาชีพ
บ้านหมู่ที่ 3			
บ้านหมู่ที่ 4	6	6	3
บ้านหมู่ที่ 6			
รวม	6	6	3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แนวทางในการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร
2. แนวทางในการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์
3. แนวทางในการสังเกตระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และจากการสังเกตระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลบริบทของพื้นที่ที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย

- 1.1 โครงสร้างพื้นฐานได้แก่

- 1.1.1 สภาพทางกายภาพ ศึกษาถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์และการ-
คมนาคม

- 1.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ ศึกษาถึงการประกอบอาชีพ รูปแบบของ
การรับจ้างทำงานนอกหมู่บ้าน ในหมู่บ้าน รวมทั้งสภาพของ
รายได้ของครอบครัว การถือครองที่ดิน

- 1.1.3 โครงสร้างอำนาจในชุมชน สถาบัน องค์กรในหมู่บ้าน เครือข่าย เครือญาติ และระบบอุปถัมภ์ ความเชื่อมโยงระหว่างอำนาจ ภายในหมู่บ้าน
- 1.1.4 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและประเพณีท้องถิ่น
- 1.2 ประวัติการตั้งถิ่นฐานของชุมชน
- 1.3 เหตุการณ์ของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของชุมชน
 - 1.3.1 ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ
 - 1.3.2 ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับรูปแบบการบริโภค
 - 1.3.3 ความเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา

2. การศึกษาระดับครอบครัว ศึกษาจากครอบครัวเกษตรกรที่มีสมาชิกในครอบครัว ประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ ศึกษาจากครอบครัวเกษตรกรที่ไม่มีสมาชิกประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ และศึกษาจากครอบครัวเกษตรกรที่มีสมาชิกในครอบครัว เคยประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ โดยจำแนกการศึกษาตามฐานะทางเศรษฐกิจ กลุ่มผู้มีฐานะดีมีที่ทำกิน กลุ่มผู้มีฐานะปานกลาง และกลุ่มผู้มีฐานะยากจนไม่มีที่ดินทำกิน มีอาชีพรับจ้าง การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และจากการสังเกตระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำเสนอผลการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย :

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมา ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

บทที่ 2 ข้อมูลบริบทของพื้นที่ที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพทางเศรษฐกิจ โครงสร้างอำนาจในชุมชน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ และประเพณีท้องถิ่น ประวัติการตั้งถิ่นฐานของชุมชน และเหตุการณ์ของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของชุมชน ได้แก่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ รูปแบบของการบริโภค และการศึกษา

บทที่ ๒ :
บริบทของพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ พื้นที่ที่ทำการศึกษาประกอบด้วย ชุมชนป่าไผ่ บ้านป่าพร้าว และบ้านจรกหลวง การที่ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาทั้งสาม เนื่องจากมีความสำคัญ และมีความเป็นมาในอดีต เป็นชุมชนเกษตรกรรมที่อาศัยแม่น้ำสายเดียวกัน ชุมชนทั้งสามในอดีตอพยพมาจากลำพูนในเวลาไล่เลี่ยกัน ทั้งสามหมู่บ้านปรากฏว่ามีคนของอยู่ทุกหมู่บ้าน แต่ฐานะทางเศรษฐกิจของทั้งสามหมู่บ้านแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามทั้งสามหมู่บ้านในปัจจุบันอยู่ในเขตสุขภาพเดียวกัน เด็ก ๆ ขึ้นมัธยมไปเรียนโรงเรียนมัธยมที่เดียวกัน ใช้บริการสำนักงานสาธารณสุขตำบลที่เดียวกัน และมีสถานที่ที่เคารพนับถือเป็นวัดเดียวกัน และมีสตรีในชุมชนไปประกอบอาชีพขายบริการทางเพศทุกหมู่บ้าน และนับวันจะมีจำนวนมากขึ้นทุกที

บ้านป่าไผ่เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๐๒ จังหวัดลำพูนเกิดข้าวยากหมากแพง ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล ราษฎรทำนาไม่ได้ ประกอบกับคนลำพูนที่อยู่บ้านธิ บ้านเหล่า เป็นคนของที่มีเชื้อสายมาจากเมืองยอง ลิบสองปันนา จึงได้พากันอพยพกลับ เชียงแสน เดินทางรอนแรมกันมาประมาณ ๗- ๑๐ วัน ก็ถึงเชียงแสน ตั้งรกรากอยู่ตามรายทางเรื่อยไป กลุ่มหนึ่งเห็นที่บ้านป่าไผ่มีป่าอุดมสมบูรณ์ดี มีแม่น้ำไหลผ่าน จึงพากันตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านป่าไผ่ คนเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันทางเครือญาติ มาตั้งรกรากอยู่ที่นี้ บุคเบิกที่ทำนาปลูกบ้าน หากินกันไป บ้านนี้มีป่าไผ่ล้อมรอบหมู่บ้าน เป็นคง จึงเรียกบ้านนี้ว่า บ้านป่าไผ่ มีคนอพยพตามมาภายหลังอีกมาก และแต่งงานมีลูกมีหลานอยู่ในหมู่บ้านนี้ จนประมาณปี พ.ศ. ๒๔๗๓ เมื่อกำนันที่ปกครองท้องที่นี้ถึงแก่กรรมลง ทางกรมได้ นายเชียว ผู้บุตร เป็น "ขุน" เป็นกำนันปกครองท้องที่นี้ต่อไป ขณะนั้นเริ่มมีวัดแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๓๒ แต่ยังไม่ได้ก่อสร้างวิหาร ภูมิที่ถาวร จึงได้พากันไปตัดไม้ที่แบ่สลอง เอาดองนำมาขึ้นที่ท่าหน้าใกล้หมู่บ้านซัดดาก มาสร้างวัดป่าไผ่ มีเจ้าอาวาสสืบต่อมาจนปัจจุบัน ๑๒ รูป

เมื่อพ่อกำนันเสียชีวิตลงเมื่อปี ๒๕๐๒ ได้มีการตั้งกำนันขึ้นแทน และได้มีการก่อสร้างอาคารเรียน จนชื่อพ่อกำนันเป็นชื่อของโรงเรียนมาจนปัจจุบันนี้ และบ้านนี้นับจนถึงปัจจุบัน มีผู้ปกครองที่เป็นกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านรวมทั้งสิ้น ๗ คน ชาวบ้านที่นี้ท่านา หมคหน้านา ก็ทำสวน ปลูกพริก ปลูกผัก ปลูกกระเทียม จนต่อมามีการส่งเสริมการปลูกยาสูบก็ปลูกยาสูบ

ทำนาปรัง และปลูกถั่วเหลือง ในปี พ.ศ. 2508 ทางกรมได้ประกาศให้เป็นเขตสุขาภิบาล
ทั้งตำบล 23 หมู่บ้าน ความเจริญความเปลี่ยนแปลงเริ่มเข้ามาสู่หมู่บ้านนี้ เริ่มมีรถสองแถว
รับส่งผู้โดยสาร เริ่มตัดถนนเข้าหมู่บ้านใหม่ และต่อมามีการทำถนน ทำเหมืองฝาย มีการ
เปลี่ยนพันธุ์ข้าวที่ปลูกจากพันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่เคยปลูก ได้แก่ข้าวผา ข้าวกาบชาง ข้าวกล้วย
ข้าวเหมยนอง ข้าวคอกมะกอก ข้าวคอเชียงราย ข้าวคอหอม ข้าวคอเหลือง มาเป็นข้าว-
สันป่าคอง ข้าว กข. ทั้งหลาย นาที่เคนไถค้ำยแรงคชชย เริ่มเปลี่ยนมาเป็นรถไถนาเดินตาม
ตั้งแต่ปี 2516 และเริ่มมากขึ้นตั้งแต่เริ่มมีการลักขโมยควาย ในปี 2517-2518 จนบัดนี้
ควายคูเหมือนจะหายไปจากหมู่บ้าน จะมีอยู่บ้างก็เป็นเพียงเลี้ยงไว้เพื่อขายไปฆ่าเป็นอาหาร
เกวียนในหมู่บ้านปัจจุบันนี้ก็ไม่มีอีกแล้ว คงเหลือเพียงล้อเกวียนไว้ประดับรั้วบ้าน เปลี่ยนมา
เป็นรถถีบแทนแทน การลงแขกทำนาเกี่ยวข้าวก็เปลี่ยนมาเป็น การจ้างเหมาค่านา เกี่ยวข้าว
และเป็นแรงงานส่วนหนึ่งจากต่างบ้าน

ในปี พ.ศ. 2521 บ้านป่าไผ่ก็ปีไฟฟ้าใช้ ความเจริญก็เริ่มเข้ามาสู่หมู่บ้าน แต่เดิม
ชาวบ้านต้องออกไปดูภาพยนตร์เพื่อความบันเทิงที่หมู่บ้านใกล้เคียง ๆ ก็ได้อาศัยดูโทรทัศน์ นาน ๆ
จะมีหนึ่งฉลอมเข้ามาฉายสักครั้ง หรือมีเซคซิฟู้น หรือเซคเคลื่อนที่เข้ามาในหมู่บ้าน บ้านป่าไผ่
อยู่ทางทิศตะวันตก ถนนพหลโยธินเข้าไปอีกประมาณ 1 กิโลเมตร มีทางลาดยางเข้าสู่หมู่บ้าน
ทางลาดยางนี้เป็นผลของการเป็นหมู่บ้านในเขตสุขาภิบาล แม้ว่าถนนจะมีสภาพไม่ดีนัก เป็น
หลุมเป็นบ่อบ้าง ก็ยังดีกว่าจะต้องใช้ทางลูกรัง ทั้งฝุ่นทั้งโคลน ก่อนถึงหมู่บ้านมีสะพานข้าม
แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำสายสำคัญของหมู่บ้าน ข้ามสะพานเข้าไปมีทางสองแพร่ง เลี้ยวซ้ายไป
ตามถนนผ่านหมู่บ้านป๊อก (กลุ่มหรือหอย่อมบ้าน) ริมน้ำ ป๊อกบ้านเหนือ (น้ำ) ไปบรรจบกับ
ถนนอีกสายหนึ่ง ซึ่งถ้าเลี้ยวซ้ายไปทางทิศใต้ของหมู่บ้านจะไปบ้านสัน ถ้าเลี้ยวขวาจะไป
ป๊อกบ้านใต้ ป๊อกบ้านเคน และไปบ้านใหม่หมู่บ้านใกล้เคียงอีกหมู่บ้านหนึ่ง ถ้าเลี้ยวขวา
ก่อนถึงที่อ่านหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน ไปถึงป๊อกบ้านร่องบง และทางไปบ้านร่อง ถ้าข้ามสะพาน
แล้วตรงไปจะผ่านหมู่บ้านป๊อกบ้านใต้ ผ่านโรงเรียน และวัด ไปบรรจบกับถนน ไปบ้านใหม่
การอยู่เป็นป๊อกเป็นกลุ่มเป็นหอย่อมบ้านเช่นนี้ มีการรวมกันอยู่ในคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่
ใกล้เคียงกัน จะเห็นได้ว่าป๊อกบ้านเหนือ และป๊อกบ้านน้ำฐานะความเป็นอยู่ดีและค่อนข้างดี
ป๊อกบ้านใต้ ป๊อกบ้านเคน ฐานะปานกลาง ส่วนป๊อกร่องบงดูเหมือนจะมีฐานะไม่สู้ดีนัก

บ้านป่าไผ่มี 266 ครอบครัว ประชากร 932 คน (ชาย 478 หญิง 454 คน) คนที่มีฐานะดีมีที่นาสูงสุดประมาณ 160 ไร่ คนที่มีที่นายน้อยที่สุด 4 ไร่ คนที่มีที่นา 100 ไร่ขึ้นไปมีประมาณ 4-5 ครอบครัว คนส่วนใหญ่มีที่นา 10 ไร่ขึ้นไป คนที่มีที่นาไม่ถึง 10 ไร่ มี 5-8 ครอบครัว ที่เหลือคือคนที่ไม่มีที่นาเป็นของตนเอง แต่มีที่นาที่อยู่อาศัย การทำมาหากินของคนในหมู่บ้าน ในอดีตการทำนาอาศัยแรงควาย แรงคน มีการแบ่งปัน เอามือเอาแรงลงแขกช่วยกันทำงาน เมื่อมีศัตรูธรรมชาติเกิดขึ้น ก็อาศัยพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ ช่วยให้มีข้าวหายไ้ หนองกักกินคันกล้าหายไ้ ไม่ต้องใช้ปุ๋ย ใช้ยาม่าแมลง สารเคมี ใช้วัชศัตรูธรรมชาติทำมาหากิน เหลือก็ไว้ขายบ้าง เมื่อสามทศวรรษมานี้ ชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนไป วัวควายที่เคยมีเต็มทุ่งก็หมดไป ค่ายเกิดเหตุขโมยลักควายขึ้น และเพื่อความทันสมัย การไถนาควายแรงควายก็เปลี่ยนเป็นรถไถนา แรงงานที่เคยช่วยกัน ก็ต้องจ้าง หนูที่เคยเลี้ยงด้วยเศษผัก บอนกัม ผสมปลาช้ำขาวและรำ ก็เปลี่ยนมาเป็นอาหารสำเร็จ และคนในหมู่บ้านก็ได้ฟังกับข้าวสำเร็จจากตลาดเช้าก่อนไปทำงานทุกวัน มีคดี อุกฉกรรจ์ มีการฆ่ากันตายเกิดขึ้น และมีคดีข่มขืนครั้งหนึ่งในหมู่บ้าน ที่กลางหมู่บ้านเริ่มมี ตลาดค้าขาย เพื่อเป็นแหล่งซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า ประกอบกับมีรถในหมู่บ้านรับส่งคนโดยสาร และคนในหมู่บ้านออกไปเรียนหนังสือในตัวจังหวัด ตัวอำเภอ นำเอาความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เข้ามาในหมู่บ้าน มีสินค้าเข้ามาขายในหมู่บ้านทุกวัน มีคนเอาเสื้อผ้าสวย ๆ ควบควายแปลกตา มาขาย ของใช้ที่ทำด้วยพลาสติก อลูมิเนียม สแตนเลสเข้ามาแทนที่กระบวย กระจ่า กะลามะพร้าว และเครื่องจักสาน บะหมี่สำเร็จรูป น้ำอัดลม เครื่องดื่มบำรุงกำลัง เข้ามามีบทบาทในหมู่บ้าน ความบันเทิงที่เข้ามาทั้งในรูปภาพยนตร์กลางแปลง หนังเร่ หนังล้อมผ้า เซกซ์พุ่น เข้ามาแทนที่การช้อนรำ และการชอพื้นเมือง ดาราโทรทัศน์ ภาพยนตร์ อยู่ในความทรงจำของคนทุกวัยมากขึ้นเป็นลำดับ ทุกวันนี้เครื่องใช้ไฟฟ้า เตาแก๊ส และเครื่องใช้ภายในบ้านที่สำคัญ ที่ยักกันเกือบทุกบ้านคือมีม้ น้ำ วิทย์ ทวี บางบ้านมีวีดีโอ ดู เครื่องซักผ้ากำลังเข้ามาแทนที่ การซักผ้าริบเหมืองจากฝายบ้านกล้วยที่ไหลผ่านหมู่บ้าน ยังกีที่ยังมีคนไม้ขึ้นครึม ไปตั้งหมู่บ้าน คนที่มีนามสกุลสำคัญอยู่ 4-5 นามสกุล มีคนเล่าให้ฟังว่ามีอยู่สองนามสกุลที่ได้มาจากการตรวจราชการของนายอำเภอครั้งหนึ่งปรากฏว่าชาวบ้านต้อนรับขับสู้อิมหมี่พื้มัน ก็อิมกันเค็มอก เต็มใจ จึงได้นามสกุลที่มีความหมายว่า เป็นที่พอใจของเจ้านาย

นอกจากทำหน้าที่แล้ว ปัจจุบันบางคนค้าขาย รับราชการเป็นครู เป็นพยาบาล มีอยู่คนหนึ่งเป็นวิศวกรแจทำงานที่อื่น ทุกวันนี้มีรถบรรทุกเล็ก รถปิคอัพ ประมาณ 20 คัน รถอีแต๋นประมาณ 40-50 คัน รถไถนาพร้อมรถพ่วงประมาณ 60-70 คัน รถจักรยานยนต์ มีเกือบทุกหลังคาเรือน ความบันเทิงนอกจากภาพยนตร์ ทีวี วีดีโอ แล้ว ในหมู่บ้านใกล้เคียง มีโรงบิลเลียดเล่นไว้มากในหมู่บ้านได้ฝึกฝีมือเผื่อจะได้เป็นเหมือนตอง ศิษย์ฉ่อย บ้าง ร้านค้าในหมู่บ้าน 7-8 ร้าน อำนวยความสะดวกให้กับผู้ซื้อทุกอย่าง ทั้งเงินสดและเงินเชื่อ นอกเหนือจากพ่อค้าเร่ที่นำแฟชั่นใหม่เข้ามาในหมู่บ้านทุกวัน ทุกเที่ยวแม่ลี ที่อ่านหนังสือพิมพ์ เพียงแห่งเดียวของหมู่บ้าน ซึ่งมีหนังสือพิมพ์รายวัน วันละฉบับเท่านั้นที่เป็นแหล่งความรู้ของคนในหมู่บ้าน และส่วนใหญ่คนที่มีความรู้แค่ขั้นประถม พออ่านออกเขียนได้ ความจริงคนในหมู่บ้านนี้ได้มีโอกาสออกไปเรียนหนังสือในระดับสูงกว่าชั้นประถมศึกษาามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494-2495 และดูเหมือนจะเป็นคนรุ่นแรกที่เป็นผู้หญิงที่มีโอกาสได้เรียน คนหนึ่งเป็นครูในหมู่บ้าน อีกคนหนึ่งอยู่ในหมู่บ้าน จากนั้นก็มีคนเริ่มออกไปเรียนหนังสือในเมืองมากขึ้น เนื่องจากมีโรงเรียนมัธยมเปิดขึ้นในอำเภอ แต่ส่วนใหญ่ก็เป็นเด็กผู้ชายที่มีโอกาสได้เรียน เพราะผู้หญิงเรียนไปก็เท่านั้นก็กลับบ้านไป เรียนไปก็ไม่ประโยชน์ จนเมื่อปี พ.ศ. 2519 มีโรงเรียนมัธยมตำบลเกิดขึ้นในหมู่บ้าน เด็กผู้หญิงจึงมีโอกาสมากขึ้น แต่ก็ยังไม่ถือว่ามากมายอะไรนัก เพราะชาวบ้านถือว่าเรียนไปก็ไม่ได้เป็นอะไรสักอย่าง และในหมู่บ้านพบว่ามีแม่บ้านที่จบ ม.6 แต่งงานกับคนที่จบ ป.4 อย่างน้อย 2 คน สำหรับเด็กรุ่นใหม่ในหมู่บ้าน เนื่องจากสถานีนามัย หรือสาธารณสุขตำบลอยู่ไม่ไกลนัก เด็กเหล่านี้จึงมีโอกาสได้รับวัคซีนอย่างทั่วถึง ประกอบกับมีแพทย์แผนปัจจุบันมาเปิดคลินิกอยู่ใกล้บ้าน การเจ็บไข้ได้ป่วย นอกจากจะพึ่งพาหมอเมื่อ คนทรง ผีย่าหมอนิ่ง อาศัยการสืบชะตา ส่งเคราะห์แล้ว ยังได้มีโอกาสพึ่งพาการแพทย์แผนปัจจุบันด้วย และก็ยังมีความรู้คนหนึ่งหมู่บ้านซึ่งเป็นคนที่อื่นมาอยู่ มีความรู้เรื่องการไถ่ผี รักษากระดูก เป็นที่พึ่งของคนในหมู่บ้านได้อย่างดีด้วย

วัดในหมู่บ้านนอกจากพระเจ้าอาวาสแล้ว มีพระอุโบสถอีก 2 รูป กับสามแฉก 5-6 รูป นอกจากเรื่องพิธีกรรมแล้ว วัดดูเหมือนไม่เป็นที่พึ่งใจของหมู่บ้าน นอกจากเป็นเครื่องแสดงฐานะความเป็นอยู่ของคนเวลาทำบุญเท่านั้น ในช่วงเข้าพรรษาจะมีคนมาวัดในวันพระมากหน่อย คนเฒ่าคนแก่ก็มานอนวัดบ้าง วัดนี้ในอดีตคนในหมู่บ้านร่วมกันสร้างด้วยแรงศรัทธา

พากันไปตัดไม้ถึงแม่ฮ่องเอามาสร้างวัด แต่ปัจจุบันมีศรีทศากรุงเทพา เป็นเจ้าของโรงงาน เป็นคนเฒ่าคนแก่ บาทอกผ้าป่าหรือทอดกฐินเป็นประจำทุกปี คนในหมู่บ้านหลายคนก็ไปขายบริการทางเพศ แล้วแต่งงานมีสามีร่ำรวยก็มาทำบุญทอดผ้าป่าเป็นครั้งคราว และเมื่อต้นเดือนกุมภาพันธ์ที่เฒ่ามา ก็ยังมีคนหนึ่งนำพระทองเหลือง ที่มีมือสกุช่างหล่อจากกรุงเทพฯ ไปถวายที่วัด พระทองเหลืองสกุช่างเริ่มเข้ามาบอคมังพระปุนฝีมือสกุช่างชาวบ้านไปหมดแล้ว นอกจากนั้นยังมีหอฉัน หอระฆังทรงภาคกลาง อยู่ในหมู่บ้านด้วย เจ้าอาวาสเคยพูดถึงกรณีที่ผู้ไปขายบริการทางเพศว่าไม่เห็นจะมีอะไรเสียหาย ก็เสียอีกที่คนเหล่านั้นนำความเจริญมาสู่หมู่บ้าน ถ้าคนเหล่านั้นไม่ไปทำงานหาเงิน ชีวิตเขาก็ไม่ก้าวหน้าเช่นนี้ วัดก็ไม่เจริญอย่างทุกวันนี้ และพระที่นี้ไม่ต้องออกบิณฑบาตได้เสียเวลา งานกิจกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกันระหว่างวัดกับชาวบ้าน นอกจากงานศพ ก็มีการปอยข้าวสังฆทานหาคนตาย กฐิน ผ้าป่า สลากภัทร เข้าพรรษา ออกพรรษา ทานข้าวใหม่ ขึ้นบ้านใหม่ วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา บวชนาค และงานปอยหลวงในบางปีที่มีการฉลองสิ่งก่อสร้างใหม่ของวัดที่ทูป ๆ หรือ ๆ สร้างๆ สลับกันไปตลอด แต่สังเกตได้ว่าเมื่อมีงานวัดที่สำคัญ ๆ เช่นงานกฐิน ผ้าป่า คนที่ไปขายบริการทางเพศก็จะกลับบ้านมาทำบุญ เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่เฒ่ามา เมื่อวัดมีกฐินจากกรุงเทพฯ มาทอด คนหนึ่งที่เป็นหมอนวดแผนโบราณอยู่ในกรุงเทพฯ ยั้งนั่งเครื่องบินมาร่วมงาน และบินกลับเมื่อเสร็จงาน ในขณะที่ผู้มาร่วมงานหากันด้วยขบวนรถจักรยานยนต์ขนาดใหญ่ ให้เป็นที่อิจฉาของคนในหมู่บ้านยิ่งนัก

ช่วงเวลาที่สำคัญในหมู่บ้านช่วงหนึ่งคือช่วงสงกรานต์ เป็นเวลาที่คนในหมู่บ้านที่ไปทำงานต่างถิ่นจะกลับมามาก เพื่อร่นาคำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ ช่วงเวลานี้ในวันพญาวันก็จะคว่ำหัวคนเฒ่าคนแก่ และทำพิธีสักการะเสด็จมา ใจบ้าน (เหมือนเสด็จลี้เมือง) ที่เป็นสักการะของคนในหมู่บ้าน สำหรับบ้านนี้มีสองที่ด้วยกันเนื่องจากเป็นหมู่บ้านใหญ่ เวลานี้ผู้ที่ไปขายบริการทางเพศจะกลับบ้าน และทุกปีเพื่อแก้ปัญหาไม่มีรถกลับบ้าน เจ้าสำนักเจ้าของกิจการจะจัดรถตู้มาส่งบ้าน มีรถเก๋งเช่าขับหรือของผู้ประกอบการมาส่งบ้าง ทุกคนกลับมาพร้อมของฝากและเงินสำหรับญาติพี่น้องพ่อแม่ บางรายพ่อแม่จะโทรศัพท์ทางไกลไปขอเงิน ให้ส่งปากก่อนล่วงหน้า บางรายมาพร้อมกับสามีคนต่างชาติ และเมื่อมาถึงบ้านการเลี้ยงฉลองวันสงกรานต์บางรายเปิดเต้าเหล้าออกเลี้ยง แขกที่มาเยี่ยมเยียนเป็นที่โง่เขลากันไปทั่วหมู่บ้าน

และเมื่อเวลาที่กลับไปทำงานหลังสงกรานต์ จะมีคนรุ่นใหม่ติดตามไป เป็นอย่างนี้ตลอดมา หมู่บ้านนี้เคยมีการรณรงค์ร้องถึงศาลในข้อหาอื้อฉาว เนื่องจากเด็กสาวในหมู่บ้านสองคน ถูกหอกไปชายที่โรงเรียนในกรุงเทพฯ ญาติพี่น้องแจ้งความจับต้องศาลตัดสิน 18 เดือน ขณะนั้นโพนมาทำอาชีพเสริมสวยอยู่ในหมู่บ้าน และคนนี้ก็เป็นคนหนึ่งที่เคยไปขายบริการทางเพศมาแล้ว

การนับถือผีปู่ย่า ผีบรรพบุรุษซึ่งสืบทอดทางฝ่ายผู้หญิง คนในหมู่บ้านนี้ยังนับถือผีปู่ย่ากันอยู่ เมื่อจะไปไหนมาไหน เจ็บไข้ได้ป่วย กินแขก แต่งงาน ก็ต้องบอกผีปู่ย่า การจะแต่งงานก็ต้องดูว่าผีเข้ากันไต่หรือไม่ควย เวลาเจ็บป่วยถ้าไปตามหมอเมื่อ คนทรง มักจะไต่คำควยว่าให้ไปเลี้ยงผีปู่ย่าเสียก็จะหาย นอกจากนี้ยังมีผีกะ และผีกะยักซ์ที่ยังมีอิทธิพลกับชีวิตของคนในหมู่บ้านนี้อยู่มาก ซึ่งยังต้องพึ่งพาผู้ที่มิคลาดอาคมไล่ผีกันอยู่เสมอ การสังเคราะห์ สืบชาติก็ยังทำกันอยู่เสมอ ของกินสมัยใหม่เริ่มเข้ามามีบทบาทในพิธีกรรมของชาวบ้านมากขึ้น ทั้งขนมสำเร็จรูป เครื่องดื่มกระป๋อง ทั้งยาชุดกำลัง ทั้งเครื่องดื่มเกลือแร่ และเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลมได้ถูกนำมาใส่ในภัตตาคาร เครื่องเสดาะเคราะห์ ขึ้นสืบชาติมากขึ้น จนดูเหมือนว่าเป็นของใช้จำเป็น การต้อนรับขับสู้ของคนในหมู่บ้านในโอกาสสำคัญ นำที่นำมาเลี้ยงแขก ไม่ปรากฏว่าใส่คนโทดินมาให้ดื่ม จะมีน้ำใส่เหยือกพลาสติก หรือไม้ก็เป็นเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลมไปเสียสิ้น

ผู้นำหมู่บ้านในอดีตที่ปกครองอยู่เป็นผู้มีบารมี เป็นที่พึ่งของคนในหมู่บ้าน และสืบเชื้อสายเป็นเครือญาติกับผู้นำคนก่อน ๆ ต่อมาคนที่เป็ผู้นำในหมู่บ้านจะจัดกันด้วยฐานะทางการเงิน และเป็นผู้ที่สามารถเชื่อมกับอำนาจภายนอก ทั้งทางราชการ สุขาภิบาล สมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำหมู่บ้านผู้นำที่เป็นทางกสิกรรมปัจจุบันมีช่องทางในการทำมาหากินมากขึ้น ทั้งเป็นนายหน้าขายที่ดิน ขายประกัน เป็นหัวคะแนน จึงมักไม่ค่อยพบผู้นำหมู่บ้านในหมู่บ้าน การพัฒนาหมู่บ้านเป็นการพึ่งพิงงบประมาณจากภายนอกหมู่บ้าน จากสุขาภิบาล จากองค์การบริหารส่วนจังหวัด และจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สายสัมพันธ์ระหว่างผู้นำหมู่บ้านกับอำนาจภายนอกเป็นลักษณะต่างพึ่งพา เงินและของแจกจะสามารถบันดาลให้ผู้นำอยู่ในตำแหน่งได้นาน และมีฐานะดีขึ้น สมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ต้องพึ่งพิงผู้นำหมู่บ้านอย่างมากในการหาเสียง และรักษาเสียงไว้ กลุ่มแม่บ้าน

เป็นกลุ่มพลังอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเลือกตั้งทุกระดับ และเป็นเสียงตัดสินใจในการเลือกผู้นำหมู่บ้านตำบลเป็นอย่างมาก เวลาที่มีงานกินเลี้ยงต่าง ๆ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านจะคุยเหน็บกันจนเผลอร้องรำทำเพลง และทำกิจกรรมเพื่อคนในหมู่บ้านที่เป็นประโยชน์ก็เพียงไปช่วยกันเมื่อเวลาว่างงานศพ ชี้นบ้านใหม่ แต่งงาน โดยไปช่วยทำกับข้าว ให้ยืมสิ่งของกองกลางของกลุ่ม และแถมข้าวสวย ๆ ด้วยชุดของแม่บ้านไปร่วมงาน บางครั้งจะมีการอบรมงานฝีมือ งานลหกรรมกับสมาชิกในหมู่บ้าน ซึ่งห่างไกลจากวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้าน เช่น ทำเอาเจียว ทำชาดาเป่า ทำปราสาทโถง ทำซองข้าวสวย ทำหมอนอิง เป็นต้น กลุ่มหนุ่มสาวในหมู่บ้านในอดีตมีการรวมตัวกันทำกิจกรรมค่อนข้างดี มาในปัจจุบันนี้คนส่วนหนึ่งไปโรงเรียนมัธยม คนส่วนหนึ่งไปทำงานต่างบ้าน เหลืออยู่ในหมู่บ้านก็แต่งงานไปข้าง จนไม่มีสมาชิกกลุ่มหนุ่มสาว นาน ๆ จะมีการคัดเลือกเยาวชนในหมู่บ้านไปร่วมกิจกรรมกับทางราชการเป็นบางครั้ง ไม่ต่อเนื่อง กลุ่มผู้นำที่มีอำนาจในอดีตคือกลุ่มกรรมการเหมืองฝาย และแก่ฝาย ก็ได้หมดความสำคัญไปตั้งแต่มีโครงการสร้างงานในชนบท อำนาจส่วนนี้จึงตกไปเป็นของกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสุขาภิบาล ความร่วมแรงร่วมใจกันในการขุดลอกเหมืองฝายก็หมดไป หิ้งที่เป็นผลของการสร้างงานในชนบท และการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ที่ดิน

จุดเริ่มต้นของการขายบริการทางเพศในหมู่บ้านนี้ เริ่มตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ.2509

เด็กสาวในหมู่บ้านเริ่มออกไปทำงานนอกบ้าน เริ่มจากสองคนคือ จันทรา กับ จิตรรา มีคนเล่าว่าสองคนนี้ไปเป็นสาวเสิร์ฟในร้านอาหารที่กรุงเทพฯ บังเอิญโชคดีคนหนึ่งแต่งงานกับพนักงานในบริษัทขายเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องยนต์ของญี่ปุ่น อีกคนหนึ่งแต่งงานกับนายทหาร เมื่อมีเงินมีทองขึ้นก็นำคนในบริษัทมาหอดอกเงินในหมู่บ้าน จนประธานในบริษัทนี้คิดใจขาดอกกิน หอดอกป่าในปีต่อ ๆ มาทุกปี นอกจากนี้ในปีเดียวกันลูกสาวคนสวยของผู้ใหญ่บ้านเข้าประกวดนางงามระดับอำเภอ ได้รับเลือกเป็นนางงามของอำเภอ ไปประกวดระดับจังหวัดด้วย และเมื่อมีคนชักชวนให้ไปประกวดในต่างจังหวัด ก็สามารถได้รับรางวัลเป็นนางงามในงานนั้นด้วย กิตติศัพท์ความงามของลูกสาวผู้ใหญ่บ้านกระจายไปทั่ว และรวมความเอาว่าสาวบ้านป่าไผ่สวยไปด้วย ทั้งข้าราชการและคนทั่วไปก็มาเยี่ยมบ้านป่าไผ่มากขึ้น ลูกสาวผู้ใหญ่บ้านคนนี้ก็ออกมาแต่งงานกับผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตร และเมื่อสามีลาออกไปค้าขาย ได้ย้ายไปอยู่กรุงเทพฯ แต่ก็ต้องหย่ากับสามีในที่สุด เนื่องจากเมื่อสามีไปอยู่ต่างประเทศแล้วไม่ส่งข่าวมาเลย ปัจจุบันแต่งงานใหม่กับคนอื่นมีฐานะดี พี่สาวอีกคนไปเรียน

เสริมสวยและไปทำงานกรุงเทพฯ ในที่สุดแต่งงานกับสามีคนเยอรมัน นาน ๆ จะกลับบ้าน มาสักครั้งหนึ่ง น้องสาวก็สวยไม่แพ้ ๆ เมื่อไปเรียนตักเย็บเสื้อผ้ากับหน่วยฝึกฝนอาชีพ เลื่อนที่ นายอำเภอก็มาพบเข้าเกิดศรัทธา เมื่อนายอำเภอทักพุ่มม่ายจึงแต่งงานกัน ความสำเร็จของการมีลูกสาวสองครวญครวักับกรไปเขยชูโซ่คนในกรุงเทพฯ จนได้ดิบได้ดี เป็นที่ โจอษันของชาวบ้าน นับเป็นจุดเริ่มต้นเป็นความไผ่ผันของคนในหมู่บ้าน ประกอบด้วยช่วงเวลา ดังกล่าวความหมู่บ้านใกล้เคียงมีสาว ๆ ร้อออกไปทำงานหาเงินขายบริการทางเพศลับมาร่ำรวย จึงเป็นตัวอย่างสำคัญของเด็กสาวในหมู่บ้าน นอกจากนี้ลูกสาวของสาววัตรกำนันคนหนึ่ง ซึ่ง แต่งงานไปกับคนในหมู่บ้านใกล้เคียง เกิดความไม่เข้าใจกันกับสามีต้องเลิกกัน และเลือก ช่องทางไปขายเอาคาบหน้า ขึ้นรถไปลำปางไปต่อรถ บขส.ที่ลำปางเข้ากรุงเทพฯ ถูกชาย เข้าช่องไป พ่อแม่คิดคามหมดเงินไปเจ็ดพัน กลับมาอยู่บ้านได้ไม่เท่าไรก็กลับไปอีกจนไป ได้สามีเป็นคนจีนที่กรุงเทพฯ และคนนี้เองที่ต้องคดีจ้อดวงจนต้องติดคุก จุดเริ่มต้นของการ ขายบริการทางเพศของคนในหมู่บ้านเริ่มจากจุดนี้ และไม่ใช่จุดของความยากจนเลยจนถึง ปัจจุบัน เท่าที่สำรวจได้มีผู้ที่กำลังขายบริการทางเพศ 21 คน คนที่เคยขายบริการทาง เพศปัจจุบันเลิกแล้ว ทั้งที่กลับมาอยู่บ้านและอยู่ที่อื่น 17 คน บางคนไปอยู่ประเทศญี่ปุ่น บางคนอยู่สิงคโปร์ หลายคนอยู่กรุงเทพฯ หลายคนอยู่สงขลา บางคนอยู่สุโขทัย โลก ส่วนใหญ่คนเหล่านี้จบการศึกษาเพียงแค่ระดับประถมศึกษา

บ้านป่าพร้าว กล่าวกันว่าหมู่บ้านนี้ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2401 ช่วงเวลาที่คนกลุ่มหนึ่ง ลอพพมาจากลำพูนมาอยู่ที่เชียงใหม่ และย้ายมาอยู่ที่บ้านป่าไผ่ ก็มีคนอื่นอีกกลุ่มหนึ่งมาอยู่ที่ บ้านป่าพร้าว เป็นคนที่มาจากบ้านแป้น บ้านธิ บ้านหนองสร้าง บ้านป่าซาง สบเมย บ้านแหม คนเหล่านี้เมื่อแรกมา มี 45 หลังคาเรือน มีหัวหน้าหมู่บ้านปกครอง 3 คน คนละ 15 ครว้เรือน เมื่อกำลังบ้านเรือนใหม่ ๆ อยู่ที่อีกหมู่บ้านหนึ่งเลยบ้านป่าพร้าวไป แล้วได้เข้า มาอยู่ที่บ้านป่าพร้าว ปัจจุบันบริเวณที่เป็นชุมชนบวรกาล มีคันทันดูกินล้อมรอบใกล้หนองน้ำใหญ่ บริเวณนี้เป็นที่เนิน ที่ดอน ทำนาได้แก่บริเวณริมหนองน้ำ มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ ต่อมาชุมชนนี้ ได้ขยายออกมาทางทิศตะวันตก เมื่อมีการตัดถนนเชื่อมต่อระหว่างอำเภอแม่จันและอำเภอ เชียงแสน ปัจจุบันคือถนนพหลโยธินนั่นเอง คนที่นี่แต่เดิมก็ทำไร่ทำนา เลี้ยงควาย คน ส่วนหนึ่งมีปางเลี้ยงควายอยู่ที่บ้านครกหลวง จึงอพยพไปอยู่ที่บ้านครกหลวง และบ้านหลวง

ในปัจจุบัน คงเหลือคนกลุ่มหนึ่งอยู่ที่เดิม

เมื่อประมาณปี 2410 ได้พากันสร้างอารามขึ้น แล้วไปนิมนต์ครูบาไปจากบ้านป่าสักมาเป็นเจ้าอาวาส และได้สร้างเป็นวัดที่ถาวรมาจนปัจจุบันมีเจ้าอาวาสสืบทอดกันมา 20 รูป ขณะนี้ก็ทำการก่อสร้างกุฏิหลังใหม่อยู่ เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2505 มีคนอีกกลุ่มหนึ่งอพยพมาจากลำปางมาอยู่ที่ปี พ.ศ. 2509 เริ่มต้นด้วยการเป็นลูกจ้างทำนา ปลูก-อ้อย ปลูกปอ และด้วยความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ จึงได้มีการโค่นไม้มาแปรรูปขาย คนลำปางที่มาภายหลังได้ทำมาหากินสร้างฐานะขึ้นมา จนในที่สุดสามารถกุมเศรษฐกิจของหมู่บ้านไว้ได้ แม้จะมีเพียงไม่กี่หลังคาเรือน และเมื่อ พ.ศ. 2483 ได้ร่วมกันตั้งหมู่บ้านตั้งโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านขึ้นมา จนถึงปัจจุบันมีครูใหญ่รวมทั้งสิ้น 5 คน หมู่บ้านนี้ทิศเหนือติดกับบ้านป่าสัก ทิศใต้ติดกับบ้านครกหลวง ทิศตะวันออกติดกับบ้านป่าไผ่ ทิศตะวันตกติดกับบ้านหนอง คนในหมู่บ้านแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่อยู่ในเวียง หมายถึงอยู่ในบริเวณที่ป่าน้ำคันดินล้อมรอบตั้งกล่าวมาแล้ว อีกกลุ่มหนึ่งอยู่นอกเวียง นอกน้ำคันดินยาวมาตามถนนสายป่าพร้าวเจียงของ และตามถนนสายแม่จัน-เชียงใหม่ (ถนนพหลโยธิน) และจากกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่ามีกลุ่มคนเชื้อสายลำพูนกับลำปาง คนเชื้อสายลำพูนเป็นคนส่วนใหญ่ของชุมชน จึงสามารถกุมอำนาจการปกครองท้องถิ่นไว้ได้ทุกครั้งที่มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ส่วนกลุ่มลำปางมีฐานะทางเศรษฐกิจดี แต่ไม่สามารถเป็นผู้นำชุมชนได้เนื่องจากมีไม่กี่หลังคาเรือน ปัจจุบันมีผู้ใหญ่บ้านสืบทอดกันมาถึง 9 คน ทุกคนมีเชื้อสายลำพูนทั้งสิ้น

หมู่บ้านแห่งนี้แต่ก่อนจะไปไหนมาไหนลำบาก เนื่องจากถนนไม่ดี จนเมื่อ พ.ศ. 2508 หมู่บ้านนี้เข้าเขตสหชาติบ้านป่าสัก จึงพอได้รับงบประมาณมาพัฒนาหมู่บ้านบ้าง และเมื่อประมาณ ปี 2506 หมู่บ้านแห่งนี้ได้มีการปลูกข้าวไร่นามาก เนื่องจากทางราชการส่งเสริม แต่ปลูกไปได้ 2-3 ปี ดินเริ่มไม่ดี ป่าไม้ก็ถูกโค่นเพื่อใช้เป็นพื้นที่ปลูกข้าว เมื่อดินไม่ดีแต่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ราคาดีและไม่ต้องการน้ำมาก ปลูกง่าย ชาวบ้านจึงหันมาปลูกข้าวโพดและปลูกเพิ่มมากขึ้น จนเมื่อประมาณปี 2525 เริ่มเปลี่ยนมาปลูกมันสำปะหลังบ้าง และกรมพัฒนาที่ดินได้มาพัฒนาที่ดินในหมู่บ้านทางทิศตะวันออก เมื่อปี 2525 ป่าไม้ของหมู่บ้านที่เคยอุดมสมบูรณ์ก็ได้หมดไปประมาณปี พ.ศ. 2508-2509 กล่าวกันว่านอกจากคนในหมู่บ้านกลุ่มลำปางแล้ว ยังมีหมู่บ้านอื่นที่อยู่ใกล้เคียงคือบ้านครกหลวงก็มีอาชีพค้าไม้เช่นเดียวกัน

พ.ศ. 2525 คนในหมู่บ้านผู้ชายออกไปขายแรงงานต่างประเทศกันมาก ในจำนวนนี้รวมถึง ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบันด้วย ทุกบ้านมีเครื่องใช้ไฟฟ้าที่สำคัญคือ บิ๊มน้ำ ตู้เย็น โทรทัศน์ วิทยุ รถมอเตอร์ไซด์มีเกือบทุกหลังคาเรือน โดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่นอกเวียง

ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบันจัดได้ว่าเป็นคนที่มีความรู้คนหนึ่ง เป็นคนกลุ่มที่มาจากจำปูน ฐานะดี เคยไปทำงานที่ซาอุดีอาระเบีย ภรรยาเคยเป็นประธาน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรของตำบล ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบันมีกิจการโตะบิลเสียดและบ่อนไก่ เคยเป็นเจ้าของโรงแรม และฉายหนังเร่มาก่อน จึงมีความสัมพันธ์อันดีกับ ส.ส. คนหนึ่ง ซึ่งมีกิจการโรงแรมในจังหวัด ผู้ใหญ่บ้านคนนี้จึงเป็นห้วคะแนนสำคัญให้พรรค และ ส.ส. คนดังกล่าว และผู้ใหญ่บ้านคนนี้สนใจการกีฬาเป็นอย่างมาก สนับสนุนให้มีการแข่งขันกีฬาฟุตบอล อยู่เสมอ กลุ่มแม่บ้านของหมู่บ้านนี้ก็มีความสำคัญในฐานะที่เป็นฐานเสียงของ ส.ส. ตลอดมา ก่อนหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านคนนี้จะดำรงตำแหน่ง มีผู้ใหญ่บ้านคนก่อนปัจจุบันย้ายไปอยู่ที่บ้านป่าสัก ผู้ใหญ่บ้านคนนี้มีภรรยาหลายคน และเป็นเอเย่นต์ส่งคนไปขายบริการทางเพศ และในหมู่บ้าน ยังมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่ง ซึ่งลูกสาวสามคนไปขายบริการทางเพศ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านคนนี้มี ความสัมพันธ์อันดีกับ เจ้าของกิจการจากต่างจังหวัดที่มาตั้งค้อหาหญิงบริการ และเป็นตัวแทนที่ สำคัญคนหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังมีอีกคนหนึ่งซึ่งประกาศตัวชัดเจนว่าเป็นเอเย่นต์ มีอาชีพ เพียงอย่างเดียวคือ เป็นนายหน้าส่งผู้หญิงไปขายบริการทางเพศ และได้เล่าให้ฟังว่าเริ่ม ส่งผู้หญิง ไปเมื่อปี พ.ศ. 2519 ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการไปขายบริการทางเพศของคนที่นี้ จุดเริ่มต้นเนื่องมาจากเอเย่นต์ผู้นี้เป็นคนชอบเที่ยว ได้มีเจ้าของกิจการจากเบตงมาพบเข้า และให้เป็นที่ตัวแทน เมื่อใดที่มีคนอยากไปขายบริการทางเพศให้โทรเลขไปบอก ทางเจ้าของ กิจการก็จะส่งเงินค่าเคีบทางมาให้ ครั้งแรกพาไปสองคนที่เบตง ได้ค่านายหน้าคนละ 2,000 บาท และทำกิจการเช่นนี้ติดต่อกันมาจนปัจจุบัน และกล่าวว่าในช่วงปีนี้ยังไม่มีใครเลย ที่ต้องพาไป การพาไปต้องเป็นความสมัครใจของเด็ก และมีพ่อแม่พาไปด้วย เมื่อไปถึงก็จะ ตกตงรับเงินล่วงหน้าจากเจ้าของกิจการ แล้วแต่ละคนตกตงกันตั้งแต่ 5,000-20,000 บาท ขึ้นอยู่กับหน้าตาของเด็ก และการเรียกร้องของพ่อแม่ แต่ต้องหาใช้สองเท่าของเงินที่รับมา เช่น รับมา 5,000 บาท ต้องหาเงินใช้หนี้ 10,000 บาทจนครบ ลูกสาวของเอเย่นต์ ผู้นี้ก็ไปขายบริการทางเพศ 2 คน กลุ่มคนที่ไปขายบริการทางเพศของหมู่บ้านนี้ส่วนใหญ่

เป็นชนกลุ่มในเวียง บ้านป่าพร้าวมี 327 ครอบครัว ประชากร 1300 คน (ชาย 640 คน หญิง 660 คน) กำลังชายบริการทางเพศ 3 คน และเคยขายบริการทางเพศ 15 คน ประเพณีสำคัญของคนบ้านนี้ไม่แตกต่างจากบ้านอื่น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องวันสำคัญทางศาสนา เช่น เข้าพรรษา ออกพรรษา วิสาขบูชา มาฆบูชา ทานข้าวใหม่ สลากภัตต์ ฆ่าป่า กรูณ สืบชาติคาบ้าน ไหว้ผีเสื้อบ้าน ซึ่งบ้านนี้มีเสื้อบ้านสองแห่ง ในเวียงหนึ่งแห่งและนอกเวียงอีกหนึ่งแห่ง จะเห็นได้ว่ามีการแข่งขันอย่างเห็นได้ชัดในคนสองกลุ่มนี้ การไปขายบริการทางเพศของคนในหมู่บ้านนี้ต่างกล่าวได้ว่าเนื่องมาจากความยากจน ไม่มีการศึกษา และเห็นตัวอย่างของคนที่เคยไปขายบริการทางเพศ กลับมามีเสื้อผ้าที่สวยงาม มีเงินจับจ่ายใช้สอย สามารถมาปลูกบ้านให้พ่อแม่ได้อยู่ ซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าเข้าบ้าน และคนเหล่านี้จะชวนผู้ที่ยังไม่เคยไป จนต้องตัดสินใจขอพ่อแม่ไปขายบริการทางเพศซึ่งพ่อแม่ก็เต็มใจ และตัดสินใจให้ไปด้วยเหตุผลสองประการคือ ถ้าให้ไปก็อาจจะพอมีพอกินเทียมหน้าเทียมตาไปกับคนอื่น ๆ ได้บ้าง ถ้าไม่ได้ไปเกิดเด็กหนีไปเองก็จะไม่ได้อะไร ปัจจุบันมีคนไปขายบริการทางเพศที่เบตง สุโขทัย โกลก อำเภอสังขะบุรี นครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ไปค่อยประสบความสำเร็จในอาชีพมากนัก มีอยู่รายหนึ่งกลับมาเป็นมะเร็วมักถูกอยู่ที่บ้าน สถานการณ์การไปขายบริการทางเพศของบ้านนี้ มีวันแต่จะรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากคนกลุ่มในเวียงไม่มีที่ทำกิน เงินทองที่ได้มาจากการขายที่ก็นำไปปลูกบ้าน ซื้อของเข้าบ้าน ซึ่งเริ่มหมดไปแล้ว ธรรมชาติไม่เชื่ออำนาจไม่ได้ ไม่มีหน่อ ไม่มีเห็ดทำให้เก็บกิน ไม่มีหญ้าคาให้เกี่ยวมาไฟค้ำ ต้องรับจ้างไปวัน ๆ วันใดไม่ได้รับจ้างก็ต้องไปหาปลาที่หนองหล่ม ได้บ้าง ไม่ได้บ้าง และคนเหล่านี้ไม่สนใจที่จะเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา อนาคตคงจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นโดยลำดับ โดยมีได้มีการแก้ไขปัญหานี้แต่อย่างไร

บ้านครกหลวง เดิมหมู่บ้านนี้เป็นปางเลี้ยงควายของชาวบ้านป่าพร้าว ต่อมาในปี พ.ศ. 2402 ชาวบ้านป่าพร้าวที่นำควายมาเลี้ยงที่นี่ ได้อพยพมาตั้งบ้านเรือน ในตอนแรกมีพ่อหลวงโอง พ่อหลวงชัย พ่อหลวงแดง พ่อหลวงสม พ่อหลวงอุ่น พ่อหลวงวัง และพ่อหลวงเปี้ย และมีชาวบ้านป่าพร้าวอพยพตามมาอยู่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ คนที่อพยพมาจากบ้านป่าพร้าวเป็นคนกลุ่มที่ เคยอพยพมาจากลำพูน หมู่บ้านนี้มีหนองน้ำใหญ่ขนาดกว้าง 30 เมตร อยู่แห่งหนึ่ง ในหนองน้ำนี้มีครกหินใหญ่ใบหนึ่งจมอยู่ที่ใต้หนองน้ำ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่าบ้านครกหลวง และบริเวณหนองน้ำนี้เป็นเสื้อบ้านใจบ้าน ถือเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ผู้ใดไปล่วงเกินแม่แก่กตัญญูหรือไปปล้ำสาละบริเวณนี้ ก็ปีนขึ้นไปจนถึงแก่ชีวิต วันสี่คืนก็จะมีคนได้ยินเสียงร้องเสียงกลองคังจากบริเวณ

หนองน้ำนี้ ถึงเวลาเข้าพรรษา ออกพรรษา สงกรานต์วันปากปี จะมีพิธีการสักการบูชา
เสื่อบ้าน เสือคาเคราะห์ สืบชาคาบ้านเป็นประจำทุกปี เมื่ออพยพมาอยู่แรก ๆ ยังไม่มีวัด
ไม่มีโรงเรียนต้องไปอาศัยเรียนที่บ้านป่าพร้าว ต่อมาเมื่อมีคนอพยพมาเพิ่มมากขึ้น จึงตั้งเป็น
หมู่บ้านที่เป็นทางการ นี้ผู้ใหญ่บ้านปกครองต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน 5 คน และได้สร้าง
วัดประจำหมู่บ้านขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2423 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ในปีพ.ศ. 2489
และผูกพัทสีมาเมื่อปี พ.ศ. 2507 นี้เข้าอาวาสสืบต่อกันมา 12 รูป ส่วนโรงเรียนเมื่อ
แรกเริ่มได้อาศัยวัดเป็นที่เรียนหนังสือ จนเมื่อปี พ.ศ. 2491 ผู้ใหญ่บ้านได้ซื้อที่ดิน และ
ร่วมกันสร้างอาคารเรียนขึ้น บัณฑิตใหญ่สืบต่อกันมาถึง 8 คน

หลังจากชาวบ้านป่าพร้าวอพยพมาอยู่ที่นี่ ประมาณ 10 ปี ได้มีคนอีกกลุ่มหนึ่งอพยพ
มาจากบ้านยางเน็ง สารภี เชียงใหม่ เป็นครอบครัวของคนที่มีถือศาสนา อพยพมา
อยู่ในหมู่บ้านนี้ด้วย ประมาณ 40 ครอบครัว โดยตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณหนองคันไถล ๆ
กับหมู่บ้านครกหลวง ตั้งบ้านเรือนมีศาสนสถาน เสียงระฆังจากโบสถ์ได้ยินไปไกลทั่วหมู่บ้าน
แต่เนื่องจากเป็นพื้นของคริสเตียนเพียงกลุ่มเดียวที่มาอยู่ในแควงของคนพุทธ ประกอบกับ
ช่องว่างระหว่างคนจนคนรวยในหมู่บ้านมีมาก จนกลุ่มคนจนในหมู่บ้านไม่สามารถจะอยู่ได้
จึงอพยพไปอยู่ที่บ้านฟาร์มสัมพัชเชกิจ บ้านป่าแดง และบ้านป่าสักขวาง ในปี พ.ศ. 2504-2505
คงเหลือแต่กลุ่มคนที่ร่ำรวยเพียง 3-4 ครอบครัว ในที่สุดก็ไม่สามารถที่จะอยู่ได้ก็อพยพไป
ตั้งที่หมู่บ้านนี้ร้าง ชายที่นาที่มีอยู่ให้กับคนบ้านครกหลวงครอบครองต่อไป

บ้านครกหลวงสภาพทั่วไปเป็นที่ราบทั้งหมู่บ้าน มีแม่น้ำจันไหลผ่านทางทิศตะวันออก
ผ่านมาทางทิศเหนือ และมีลำเหมืองร่องบงซึ่งแยกมาจากน้ำแม่จันไหลผ่านหมู่บ้านทางทิศ
ตะวันตก หมู่บ้านนี้ปัจจุบันมี 216 ครัวเรือน ประชากร 946 คน (ชาย 466 คน
หญิง 482 คน) ตั้งบ้านเรือนอยู่สองข้างทางสายแม่จัน เชียงแสน หมู่บ้านนี้มีที่ดินเป็นที่อยู่
อาศัยประมาณ 86 ไร่ เป็นที่นา 1811 ไร่ และเป็นที่ดินอื่นอีก 50 ไร่ ในจำนวนที่นา
1811 ไร่ มีผู้ที่ถือครองที่นาตั้งแต่ 100 ไร่ขึ้นไป 3 ครัวเรือน ในจำนวนนี้มีผู้ใหญ่บ้าน
รวมอยู่ด้วย มีที่นาเกือบ 300 ไร่ คนที่มีที่นาตั้งแต่ 60 ไร่ขึ้นไป มีประมาณ 10 ครัวเรือน
คนที่มีที่นา 40 ไร่ขึ้นไปมีประมาณ 30 ครัวเรือน คนที่มีที่นาตั้งแต่ 5 ไร่ขึ้นไปมีประมาณ
165 ครัวเรือน คนที่ไม่มีที่นาเลยมีประมาณ 8 ครัวเรือน และในจำนวนนี้เป็นคนยากจน
นับแต่บ้านยังมุงค้ายหญ้าคาเพียง 2 ครัวเรือน

การทำมาหากินของคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ทำนา รองลงมาคือค้าขาย ในอดีตมีการเจียไม้ขายด้วย รองลงมาอีกคือการรับราชการ และสุดท้ายคือรับจ้าง ในหมู่บ้านนี้มีคนที่ย้ายมาจากที่อื่นมารับราชการ แล้วมาตั้งรกรากอยู่ที่นี้ 3 ครอบครัว ปัจจุบันทั้ง 3 ครอบครัวนี้เป็นคนมีฐานะดี และเป็นนายหน้าขายที่ดินด้วย นอกจากนี้ยังมีข้าราชการบ้านญูจากการทำเรือมาทอดกฐิน ทอดผ้าป่าที่หมู่บ้านนี้ เกิดคิดใจจึงซื้อที่ดินที่บ้านอยู่ในหมู่บ้านนี้ 2 ไร่ หมู่บ้านนี้ไม่มีตลาด ไม่มีร้านค้า นอกจากทางบ้านไปรับซื้ออาหารสำเร็จ ผักและอาหารสดมาขายต่อที่หน้าบ้านเท่านั้น คนที่นี่เมื่อจะซื้ออาหารซื้อของใช้ได้ลาศัยบ้านป่าพร้าวและบ้านป่าสัก

ผู้นำหมู่บ้านฉบับปัจจุบันพื้นเพเดิมไปใช้คนในหมู่บ้าน แต่มาเมื่อครอบครัวในหมู่บ้านนี้และสร้างฐานะเป็นที่นามากที่สุดคนในหมู่บ้าน และปกครองหมู่บ้านมาเป็นเวลา 12 ปีแล้ว ทุกวันนี้หมู่บ้านลวกหลวงเป็นหมู่บ้านในโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ผู้ใหญ่บ้านได้แบ่งหมู่บ้านเป็นกลุ่มเป็นมือ มี 9 กลุ่ม แต่ละกลุ่มถือเอาชอยที่อยู่เป็นเขต ทุกกลุ่มจะพัฒนาเขตของตนเอง ปลูกสร้างศาลาที่ปากชอยทุกชอย เมื่อมีวันสำคัญจะร่วมกันพัฒนาครอบครัวชอยของตน สองข้างถนนปลูกดอกไม้ตามโครงการถนนดอกไม้ของจังหวัด เวลาถึงงานผ้าป่า กฐิน หรืองานบุญจะเก็บเงินจากครอบครัวในอัตราต่าง ๆ คือ 200, 100, 50 หรือ 100, 50, 25 บาทตามลำดับ หมู่บ้านนี้มีความสามัคคีกันดี มีพัฒนาวิถึจนเป็นวิถึพัฒนา ได้รับรางวัลระดับจังหวัดแล้ว

ในด้านการศึกษาคนในหมู่บ้านนี้ที่จบแล้วจะไปเรียนต่อสูงกว่าระดับประถมศึกษาเริ่มในปี พ.ศ. 2498 ไปเรียนโรงเรียนช่างไม้ ปัจจุบันเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ต่อมาเมื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเปิดขึ้นมีคนรุ่นต่อๆ มาไปเรียนต่อ แต่มีจำนวนไม่มากนัก ผู้ที่ไม่เรียนต่อในรุ่นหลัง ๆ มาเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษา รับราชการแล้วในหมู่บ้านประมาณ 20 คน เมื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาใกล้หมู่บ้านเปิดขึ้นในปี พ.ศ. 2519 เด็กจากหมู่บ้านนี้เรียนต่อมากขึ้นทั้งหญิงและชาย แต่จำนวนผู้ชายจะเรียนต่อมากกว่า ยังมีคนในหมู่บ้านนี้จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากอื่นเพียง 2 คน แต่อย่างไรก็ตามจำนวนผู้ที่กำลังหาวิทยบริการทางเพศของหมู่บ้านนี้มีถึง 17 คน ผู้ที่เคยหาวิทยบริการทางเพศมี 16 คน นับว่าเป็นจำนวนที่สูงมาก

จุดเริ่มต้นของการขายบริการทางเพศ เริ่มประมาณปี พ.ศ. 2515 เริ่มต้นจาก ผู้หญิงคนหนึ่งประสบปัญหาทางบ้าน เนื่องจากแม่ป่วยต้องรักษาหมดเงินไปมาก ไม่มีเงิน รักษาแม่ จึงตัดสินใจไปขายบริการทางเพศที่กรุงเทพฯ โดยการชักชวนของคนบ้านอื่น การขายบริการทางเพศครั้งนี้นอกจากจะแก้ปัญหาก็กับทางบ้านได้แล้ว ยังมีเงินทองเหลือ พลคลังบ้าง ใช้ และเป็นตัวอย่างให้กับคนอื่นได้ด้วย เนื่องจากไปได้สามี่เป็นคนธาตุคุดีอาระเบีย จนคนที่ในเวลาเรียกชื่อผู้หญิงคนนี้คงต่อท้ายด้วยคำว่า "ซาอู" ทุกครั้ง เป็นอันรู้กัน ต่อมา ปีคนไปขายบริการทางเพศเนื่องจากการเรียนแบบ และหวังว่าจะได้มีเงินมีทองปลูกบ้านกับ เขาบ้าง คนหนึ่งเมื่อไปขายบริการทางเพศที่กรุงเทพฯ แล้ว แต่งงานมีกิจการขายบริการ ทางเพศอยู่แถวถนนสุทธิสาร ซอย 27 ซึ่งเป็นแหล่งให้คนในหมู่บ้านต่อๆ มาถ้าไปกรุงเทพฯ ก็หมายถึงการ ไปอยู่ที่นั่น นอกจากนี้ยังมีอีกคนหนึ่งเป็นแม่มีลูก 4 คน ชาย 2 หญิง 2 เป็ดมากอยู่ในหมู่บ้านนี้ยากจนมาก ยากจนแม่แค่จะซื้อเตี๋ย ไปรับจ้างเกี่ยวข้าวก็ยังไม่ มีผู้ช่วยผู้ใหญ่นบ้านคนปัจจุบันนี้คงซื้อให้ และซื้อที่ซื้อบ้านให้อยู่ นาน ๆ ครั้งก็แอบเอาผ้าถุง ของเปียไปให้ผู้หญิงคนนี้ใส่ เนื่องจากความยากจนผู้หญิงคนนี้ตัดสินใจไปขายบริการทางเพศ ที่จังหวัดลำปาง แต่เนื่องจากเป็นคนที่ยากจนคนหนึ่ง จึงประสบความสำเร็จในอาชีพ และสามารถกึ่งตัวได้ ปัจจุบันมีกิจการ มีบังกาโล เสียให้ลูกเรียนหนังสือจนคนหนึ่ง จบปริญญาโททางกฎหมาย และเป็นคนคุมกิจการของแม่ในปัจจุบันนี้ น้องสาวคนหนึ่งก็จบ ป.กศ.สูง จึงนอกจากจะมีคนกลุ่มหนึ่งไปขายบริการทางเพศที่กรุงเทพฯ แล้ว ก็มีที่ลำปาง อีกที่หนึ่ง และการไปขายบริการทางเพศที่ลำปาง หรือกรุงเทพฯ เมื่อเจ้าตัว พ่อแม่ ตกใจแล้ว คนที่จะต้องรับรองให้อีกคนหนึ่งคือผู้ชายผู้ใหญ่บ้าน ที่ต้องทำเช่นนั้นเพื่อป้องกัน ที่จะมีการบิดพลิ้ว ไม่ทำตามสัญญาหลังจากที่รับเงินไปแล้ว การไปขายบริการทางเพศนี้มีเป็น จำนวนมากพบว่า เมื่อปี พ.ศ. 2530 ทั้งนี้เนื่องมาจากคนในหมู่บ้านที่ไปรุ่นก่อน ๆ มีสามี่ เป็นลนดูเวทหนึ่งคน เป็นคนธาตุคุดีอาระเบียสองคน และกำลังไปญี่ปุ่นอีก 2-3 คน บ้านครกหลวงถ้าดูจากภายนอกเพียงผิวเผิน จะพบว่าบ้านสองข้างทางเป็นแบบ ทันสมัย หลังใหญ่โต ฐานะดี แต่จะเห็นว่าส่วนหนึ่งโดยเฉพาะกลุ่มทางทิศใต้ส่วนใหญ่เป็น ผลจากการขายบริการทางเพศทั้งสิ้น

บทที่ 3
กรณีศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเฉพาะกรณีครอบครัวเกษตรกรที่มีสมาชิกในครอบครัว กำลังขายบริการทางเพศ และ/หรือเคยขายบริการทางเพศ และ/หรือไม่มีสมาชิกในครอบครัวขายบริการทางเพศ โดยศึกษาถึงภูมิหลังและประวัติครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทักษะคิด ค่านิยม วิธีคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงดู และการให้การศึกษาระดับการแพทย์ของครอบครัว และเจ้าตัวในการเข้าสู่อาชีพการขายบริการทางเพศ โดยเลือกศึกษาจากกรณีครอบครัวใน 3 หมู่บ้านดังต่อไปนี้

บ้าน ประเภท	ป่าไผ่	ป่าพร้าว	ครกหวดง	รวม
กำลังขายบริการ	2	2	2	6
เคยขายบริการ	1	1	1	3
ไม่มีสมาชิกในครอบครัว ขายบริการ	2	2	2	6
รวม	5	5	5	15

กรณีกำลังขายบริการทางเพศ

เป็นกรณีศึกษาครอบครัวเกษตรกรที่มีสมาชิกในครอบครัว กำลังประกอบอาชีพเป็นโสเภณี หมอนวด เมียเช่า คนเสิร์ฟอาหาร และขายบริการทางเพศด้วย และอื่น ๆ ที่มีลักษณะการให้บริการทางเพศ เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินค่าตอบแทน ทั้งที่เป็นการขายบริการในประเทศและต่างประเทศ

กรณีที่ 1 กรณีครอบครัว นายคาด นางน้อย บ้านป่าไผ่

นายคาด นางน้อย อายุ 50 และ 48 ตามลำดับ เกิดที่บ้านป่าไผ่ทั้งคู่ นายคาด นอกจากจะทำงานแล้วยังเป็นช่างก่อสร้างด้วย นางน้อยเป็นแม่บ้านขายของชำเล็กๆ น้อยๆ และช่วยกันทำงานทำสวน ครอบครัวนี้มีที่นาอยู่ประมาณ 17-18 ไร่ มีรถไถนาพร้อมรถพ่วง 1 คัน หน้าบ้านขายของชำ ครอบครัวนี้มีลูก 4 คน ชาย 2

หญิง 2 อายุ 26-24-22-19 ตามลำดับ ทั้ง 4 คนมีโอกาสเรียนหนังสือเพียงชั้น ประถมศึกษาเท่านั้น ปัจจุบันพี่ชาย 2 คน นอกจากช่วยพ่อแม่ทำนาแล้ว มีเวลาว่างก็ไปช่วยพ่อทำงานก่อสร้าง สำหรับลูกสาว 2 คนคือ ชาว กับ แดง ปัจจุบันชายบริการทางเพศ อยู่ที่หาคีใหญ่

ครอบครัวนี้ถ้าดูตามสภาพก่อนที่ลูกสาวทั้ง 2 คนจะไปประกอบอาชีพขายบริการ ครอบครัวนี้ไม่ได้ว่ายากจนเสียทีเดียว มีที่นา มีรถไถนา มีบ้านอยู่เป็นหลักฐาน ชาวคนที่ไปคอยแข็งแรงทำงานหนักไม่ค่อยได้ ตั้งแต่ออกจากโรงเรียนมาก็ช่วยพ่อแม่เล็กๆ น้อยๆ ชายของหน้าบ้านบ้าง ส่วนแดงเมื่อออกจากโรงเรียนมาแล้ว ไปเป็นพี่เลี้ยงเด็กที่ศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียนประถมในหมู่บ้าน ทั้งชาว แดง และพี่ชายทั้งสองคนที่ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา เนื่องจากพ่อแม่เห็นว่าเรียนไม่ค่อยเก่ง ก็ดิวว่าจะเรียนไม่ไหว ไม่มีเงินส่งเรียน ลูกผู้หญิงเรียนไปก็เท่านั้นแหละ อีกหน่อยก็ต้องแต่งงานมีครอบครัวไป เรียนไปก็ไม่มีประโยชน์ และเรียนไปก็ไม่ได้เป็นอะไรสักอย่าง (หมายถึง ไม่ได้เป็นข้าราชการ มีเงินเดือน)

การที่ชาว กับแดง ต้องไปขายบริการทางเพศ สืบเนื่องมาจากแม่เห็นลูกของเพื่อนบ้านที่ไปไกลกลับมาแล้ว มีเงินทองซื้อของเข้าบ้าน แต่งตัวสวย มีทองหยองใส่เต็มตัว ก็อยากให้ลูกสาวเป็นอย่างนั้นบ้าง ชาวอยู่บ้านเฉย ๆ ช่วยแม่ชายของไม่ค่อยแข็งแรง บางครั้งก็อ้างเสียค่ารักษาพยาบาลบ้าง แม้มักเริ่มบ่นว่าชาวว่าโตแล้ว ไม่มีประโยชน์ แม่นับซ้ำแล้วซ้ำอีกให้ชาว ได้ยิน โดยหวังจะให้ลูกไปทำงานหาเงินเหมือนคนอื่นเขาบ้าง และที่แม่กลัวมากคือการที่ลูกสาวของคนจะแต่งงานไปกับคนในหมู่บ้านที่ฐานะไม่ดี ก็จะต้องพากันยากจนเข้าไปอีก ชาวตั้งแต่ออกจากโรงเรียนมาก็ไม่คิดว่าจะไปหาเงิน แต่ก็นไม่ไหวกับการที่แม่บ่นให้ฟังอยู่เสมอ และตนเองก็เป็นคนไม่ค่อยแข็งแรงอยู่ด้วย ชาวต้องตัดสินใจไปกับเพื่อนบ้านที่ไปทำงานที่หาคีใหญ่ เมื่อปี พ.ศ. 2530 รุ่งขึ้นอีกปีหนึ่งแดงน้องสาวก็ตามไปทำงานร้านอาหารที่หาคีใหญ่เช่นกัน และในที่สุดได้เปลี่ยนเวลาการทำงานร้านอาหารเป็นการขายบริการทางเพศอยู่กับพี่สาว

ชาวกับแดงส่งเงินมาให้ทางบ้านเพื่อช่วยผ่อนรถมอเตอร์ไซด์สองคันของพี่ชาย และชื่อของเข้าบ้าน ปัจจุบันมีของในบ้าน ทั้งชุดรับแขก ตู้เย็น โทรทัศน์ มีม้วนอัดโน้ต และเตาแก๊ส แต่ก็ดูมีหน้ามีตาขึ้นมาบ้าง หลังจากลูกสาวไปหาเงินก็พอมีเงินจับจ่ายใช้สอย แต่ที่หน้าที่มีอยู่ 17-18 ไร่ ก็ขอให้คนอื่นมาช่วยทำแบ่งข้าว พี่ชายสองคนเมื่อมีรถมอเตอร์ไซด์แล้วก็เที่ยวเตร่มากขึ้น ภาระต่าง ๆ ของครอบครัวนี้จึงตกอยู่กับสองพี่น้องนี้ตลอดมา

การตัดสินใจเรื่องลูกคูเหมือนจะเป็นเรื่องของแม่นาโดยตลอด พ่อคูไม่ค่อยพูดและไม่ตัดสินใจอะไรนัก คงทำงานรับจ้างก่อสร้างไปเรื่อย ๆ เมื่อมีคนมาจ้าง และคูเหมือนไม่ค่อยเป็นธรรมชาติสำหรับ ชาว กับ แแดง ที่ต้องแบกรับภาระของพี่ชายที่ไม่ค่อยรับผิดชอบ เอาแต่เที่ยวเตร่กิน คนในหมู่บ้านก็รู้ว่าลูกบ้านนี้ไปไต่สองคน แต่ก็มิได้ว่าอะไร เพราะถือว่าการตัดสินใจเช่นนี้ เป็นเรื่องภายในครอบครัว แม้ก็เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านไปตามปกติ เวลามีกิจกรรมในหมู่บ้านก็ต้องช่วยกัน และไปวัดบ้างเป็นบางครั้ง เมื่อมีวันสำคัญ

แม่ของขาว กับแดง นอกจากพยายามพูดจาลูกสาวของตนไปหาเงินแล้ว เมื่อครอบครัวของ วาสนาเดือดร้อน เนื่องจากพี่ชายถูกจับกุมขัง พี่ชายและพี่สาวมาอยู่กับที่บ้าน ทำให้พ่อแม่ของวาสนาต้องเป็นภาระหาเงินมาเสียค่าปรับ และใช้จ่ายในบ้าน นางน้อยแม่ของขาว กับแดง ก็ยื่นมือเข้ามาช่วยโดยแนะนำให้วาสนาไปหาเงินที่หาที่ใหญ่ จนปัจจุบันนี้

เมื่อสงกรานต์ที่ผ่านมา ทั้งสองคนไม่ได้กลับมาเยี่ยมบ้าน แต่ก็ไม่มีสิ่งที่จะส่งเงินมาให้ทางบ้านไว้ใช้จ่าย ชาวกับแดงจะต้องทำงานอีกก็ไม่มีใครตอบได้ ภายหลังจากการเลิกขายบริการทางเพศแล้วทั้งสองคนจะทำอะไร เหตุผลของแม่ที่ให้ลูกไปขายบริการทางเพศโดยอ้างถึงความยากจน แท้จริงคือความไม่เท่าเทียมกับคนในชุมชนที่มีฐานะดีกว่า และแม่ก็ไม่ได้สนใจว่าลูกจะลำบากเพียงใด ครอบครัวนี้คงต้องติดตามดูอนาคตกันต่อไป

กรณีที่ 2 กรณีครอบครัว นางยอด บ้านป่าไผ่

นางยอด อายุ 52 ปี เป็นหม้าย สามีตายมาหลายปีแล้วตั้งแต่ลูกยังเด็ก ๆ มีลูกสาว 2 คน ก็ส่งเสียให้เรียนจนจบชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนในหมู่บ้าน มีที่นาอยู่ 5 ไร่ มีที่ปลูกบ้านอีก 1 งาน มีบ้านหนึ่งหลังก็พออยู่พอกิน นานที่มีอยู่นั้นทำไม่ไหว

ก็ให้คนอื่นเขาเช่าทำแล้วก็เก็บเป็นข้าวไว้กิน หมคหน้านั้นก็ได้อาศัยปลูกผัก ปลูกกระเทียม พลกินไปวัน ๆ

ลูกสาวของ นางยอด สองคน ศรี กับสาย อายุ 26, 24 ตามลำดับ ศรีนั้น พอบจบจากโรงเรียนได้ 3 ปี ศรีไม่มีพ่อเห็นแม่ลำบาก ออก ๆ อยากรู้อันทั้งบ้าน แม่ต้องหาเลี้ยงลูก 2 คน ไม่อยากพึ่งพี่น้องให้เป็นบุญคุณ ศรีต้องตัดสินใจอะไรสักอย่างเพื่อหา รายได้มาจุนเจือครอบครัว ศรีมีความรู้เพียงชั้นประถม อาชีพที่พอจะทำได้ในหมู่บ้านคือ รับจ้าง ถ้าไปเช่นนั้นก็ค้าขาย ซึ่งรายได้วัน ๆ หนึ่งก็คงพอมีพอกิน เมื่อไหร่ศรีจึงจะมี หลักมีฐานะเสียที บ้านก็เก่าแล้วจะพัง ไม่พังแหล่ ถ้าจะขายนาแปลงนี้ไปเพื่อนำเงินมาซ่อม บ้านและใช้จ่ายก็เสียตาย และก็คงไม่ได้ราคานัก แม้มันไม่ยอมให้ทำเช่นนั้น เพื่อนบ้าน ของศรีหลายคน และตัวอย่างที่มีอยู่ในหมู่บ้านหลายคนก็แค่เก็บฐานะไม่แตกต่างกันนัก เคียวนี่ เปลี่ยนไป มีของแต่งตัวสวย ๆ ซ่อมบ้าน บางคนปลูกบ้านใหม่ มีของใช้บ้านเพิ่มขึ้น ศรีกับแม่ กับเงินที่มีอยู่จากการเก็บหอมรอมริบมา เมื่อต้องใช้จ่ายใช้สอยตอนนี้อะไรก็ดูจะแพง ไปเสียหมด ศรีตัดสินใจอยู่นานโดยไม่บอกให้แม่รู้ เมื่อเพื่อนกลับมาเยี่ยมบ้านศรีตัดสินใจ แล้วคงต้อง ไปหาเอาข้างหน้าเพื่อสร้างฐานะ

ศรีไปกับเพื่อนโดยไม่บอกให้แม่รู้ว่าจะไปไหน เพราะถ้าบอกศรีก็คงไม่มีโอกาส ได้ไป เพื่อนพาศรีไปฝากไว้กับป่าที่หาคีใหญ่ แรก ๆ ก็ไม่ได้ทำอะไรรอเวลาจึงหะอยู่ จนเริ่มคุ้นเคยและตัดสินใจแน่แล้ว ศรีเริ่มเปิดบริษัทที่เกี่ยวกับเงิน 8,000 บาท กับคนมาเลย ที่เข้ามาเที่ยวฝั่งไทย นับจากนั้นมาค่าตัวของศรีก็เริ่มลดลงตามลำดับ 6,000-4,000-2,000-1,000 จนเหลือ 200 ตามลำดับ กับรายได้ที่มีอยู่พอที่จะส่งเงินกลับบ้าน และ ใช้จ่ายใช้สอยได้สบาย แต่ศรีก็เสียใจที่คงหึงแม่มา แม่เองก็เสียใจและนึกไม่ถึงว่าศรี จะตัดสินใจเช่นนี้ ความจริงถ้าศรีไม่ทำเช่นนี้ก็พอยู่พอกิน แม้ไม่เท่าเทียมกับคนอื่นนัก แต่ก็พออยู่ได้ด้วยข้าวจากนา บางปีอาจต้องซื้อเพิ่มบ้าง ผักและอื่น ๆ ที่อาจต้องได้ซื้อ ก็คงได้มาจากรายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มีอยู่ สามคนแม่ลูกความจริงก็ไม่เดือดร้อนนัก แต่ เมื่อลูกตัดสินใจเช่นนี้ แม่ไม่พอใจก็ทำอะไรไม่ได้ และเมื่อลูกส่งเงินมาให้เงินก็เปลี่ยน ทุกอย่างได้ สิ่งใดที่ยังขาดอยู่ก็มีขึ้นมา บ้านที่จะต้องซ่อมก็เริ่มได้รับการซ่อมแซมพอยู่ได้ แต่ก็อาตยที่ลูกสาว ไปหาเงิน ซึ่งไม่เคยอยู่ในความคิดมาก่อนเลย

เมื่อศรีไปอยู่หาคีใหญ่เสียแล้ว ก็เหลือแต่สายเท่านั้นที่เป็นความหวังของแม่
ไม่มีใครอีกแล้ว สายควรจะได้แต่งงานกับคนในหมู่บ้าน และดำเนินชีวิตอย่างคนทั่วไป
เวลาผ่านไปศรีก็ส่งเงินมาให้แม่และน้องใช้อย่างสม่ำเสมอ เรียกว่าไม่เคียดร้อนเลย
สายก็ช่วยแม่ค้าขายระจุกกระจิก อยู่กันไปจนแต่งงานในที่สุด ชีวิตของนางยอกหน้าจะดีขึ้น
เป็นตามความหวังของนางยอก สายแต่งงานได้ประมาณ 1 ปี ะไรก็เริ่มเปลี่ยนไป สามี
ของสายก็เริ่มออกสาย ไม่รับผิดชอบ หึงหวง และไม่มีอะไรดีขึ้น ทั้งคู่เริ่มมีปากเสียง
ทะเลาะและจบลงด้วยการหย่าร้าง สายอาจจะไม่รู้สาเหตุไรเท่าไรนัก เพราะคิดว่าถ้า
อยู่กันไม่ได้ก็ควรจะได้แยกทางกัน แต่สำหรับแม่นั้นดูจะเป็นเรื่องที่เป็นความสูญเสียอีกครั้งหนึ่ง
นับตั้งแต่สามีตาย พี่สาวหนีไปหาเงิน นี่เป็นครั้งที่สามลูกกับลูกเขยต้องมาแยกจากกัน
ความจริงลูกเขยก็เป็นคนบ้านเดียวกัน พ่อแม่ก็รู้จักกัน แต่ผู้ใหญ่ไม่สามารถจะแก้ปัญหา
ของเด็กได้เลย

สายเมื่อเลิกกับสามีแล้ว ก็ไม่อยากอยู่ให้เห็นหน้ากันอีก ความจริงเมื่อก่อนจะ
แต่งงานกันก็ไม่ได้รักกันมากมายนัก ผู้ใหญ่ให้แต่งงานกันก็แต่งงานกัน
ไปให้พ้น ๆ กันไป ไม่ต้องได้เห็นหน้ากันเสียเลย สายบอกแม่ว่าจะไปหาพี่สาว แม่นั้น
อยากจะห้ามปราม แต่ก็เห็นใจลูกสาวที่ต้องเลิกกับสามี เมื่อแม่อนุญาตสายก็โทรเลขบอก
พี่สาว แล้วเดินทางไปพบพี่สาว ถึงเวลานี้ศรีแต่งงานกับคนหาคีใหญ่ ไม่ต้องขายตัวอีกแล้ว
สายพักอยู่กับพี่สาวและพี่เขย ช่วยพี่ทำงานบ้าน แต่สายก็ไม่มีรายได้อะไรเลยต้องพึ่งพี่สาว
แม้ว่าพี่สาวจะไม่ว่าอะไรสายก็เกรงใจอยากทำอะไรสักอย่างให้มีรายได้ หันไปทางไหนก็
พบแต่คนบ้านเราที่มาทำอาชีพขายบริการทางเพศเท่านั้น หลายคนเป็นหมอนวด หลายคน
อยู่โรงแรม หลายคนมีสำนัก สายก็ไม่ใช่สาวแล้ว ไม่มีอะไรจะต้องเสียตายอีกต่อไป
และเมื่อคิดถึงรายได้ก็ต้องคิดถึงใจ พี่สาวก็ไม่เห็นด้วย ไม่สนับสนุน แต่เมื่อน้องคิดถึงใจ
อย่างนี้ก็ไม่ขัด

สายทำงานที่นี้เริ่มค้าขายเป็นหมอนวด และขายบริการทางเพศด้วย ด้วยความที่
สายมีหน้าตาดีก็มีรายได้ดีและมีโอกาสดี นั่นคือสายมีโอกาสพบกับนายหน้าหาคีไปทำงานที่
ญี่ปุ่น เมื่อตกลงใจก็ทำหนังสือเดินทางในฐานะนักท่องเที่ยว และไปกันเป็นกลุ่ม ไปเริ่มต้น
ที่ร้านอาหารซึ่ง เบื้องหลังก็คือการขายบริการทางเพศ

สายก้าวไปอีกขั้นหนึ่งและเป็นก้าวสำคัญที่ค่อนข้างเสี่ยงมาก แต่สายก็โชคดีสามารถหาเงินส่งมาให้ทางบ้าน จนพอร่อนเอาเพิ่มอีก 15 ไร่ ฐานะของนางยอดจากเดิมซึ่งยากจนก็เปลี่ยนไป นับตั้งแต่ศรีไปหาเงิน จนถึงสายไปญี่ปุ่น ฐานะที่ยากจนก็เปลี่ยนไปเป็นคนที่มีฐานะดีคนหนึ่งของหมู่บ้าน สามารถทำบุญและร่วมงานกับหมู่บ้านได้โดยไม่อายใคร และนางยอดจะไม่พอใจถ้าใครมาพูดถึงลูกสาว นางยอดถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัว สิ่งที่นางยอดรอคอยคือ การกลับมาของศรีลูกสาวคนโต ซึ่งอยากให้มาอยู่ใกล้ ๆ กันมีหลานให้นางได้ชื่นชม รอคอยว่าเมื่อใดสายจะกลับมาและเลิกอาชีพนี้ แม้จะทำเงินให้ได้มากเท่าใดก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่ความภาคภูมิใจอะไรนักหนาที่มีลูกสาวชายตัว ชีวิตของสายมีแต่ความเสี่ยง และจะต้องเสี่ยงไปอีกนานเท่าใดจึงจะหยุดได้ กับสายคาของชาวบ้านทุกวันนี้ทุกคนยอมรับฐานะของนางยอด แต่ทุกคนก็รู้ว่ารายได้เหล่านี้มีที่มาอย่างไร คนมีอายุจะไม่ค่อยยอมรับ แต่สำหรับคนรุ่นหนุ่มสาว ไม่น่าว่ากรณีของศรี กับสาย อาจจะเป็นกรณีให้คนเลียนแบบได้อีกหลายคน โดยเฉพาะกรณีของสายกับการไปญี่ปุ่น

กรณีที่ 3 กรณีครอบครัว นายมา นางเอ๋ย บ้านป่าพร้าว

นายมา นางเอ๋ย ก่อนที่จะมาแต่งงานกัน ทั้งสองผ่านการแต่งงานและมีลูกมาแล้ว ทั้งสองคน นายมามีลูกชาย 3 คน 2 คนรับจ้างทั่วไป อีกคนหนึ่งรับจ้างก่อสร้างแทนพ่อ ทั้งสามคนอยู่กับภรรยาเก่า ส่วนนางเอ๋ยมีลูก 5 คน เป็นชาย 1 หญิง 4 นายมาได้รับการไว้วางใจจากผู้ใหญ่บ้านให้เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมาตั้งแต่ผู้ใหญ่บ้านคนก่อน คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ก่อนหน้านั้นรับเหมาก่อสร้าง บ้านหลังหนึ่งก็จะคิดค่าแรง เริ่มมาตั้งแต่ค่าแรง 2,500-3,000 บาท จนถึงก่อนที่จะเลิกค่าแรงถึงหมื่นบาท ตั้งแต่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านแล้ว ก็ไม่มีเวลาไปทำงานก่อสร้าง ประกอบกับเริ่มแก่ตัว สายคาก็ไม่ดี จึงต้องเลิกไปโดยปริยาย ส่วนนางเอ๋ยก็รับจ้างปลูกนา เกี่ยวข้าว หักข้าวโพด หาปลา ทำทุกอย่าง พ่อของนางเอ๋ยมีที่นา 9 ไร่ ครอบครัวนี้ก็ได้อาศัยทำนาแบ่งเอาข้าวมากินบ้าง มีที่ไร้อยู่ 10 กว่าไร่ มีที่ปลูกบ้านอยู่ 2 งาน ที่ไร่ขายไปตั้งแต่ราคายังไม่แพงเพราะเหตุว่าดินไม่ดี ปลูกอะไรก็ไม่งาม น้ำก็ไม่ดี เอกสารสิทธิ์ก็ไม่มี จึงขายเอาเงินมาซ่อมแซมบ้าน และซื้อรถมิตซูบิไว้ใช้หนึ่งคัน

ลูกของนางเอ๋ย 5 คนนั้น คนโตผู้หญิงไปไ้ คนที่สองผู้ชายแต่งงานกับอดีต
ผู้หญิงหาเงิน คนที่สามเป็นผู้หญิงไปไ้ได้แล้วกลับมาแต่งงานอยู่บ้าน คนที่สี่เป็นผู้หญิงก็ไปไ้
คนที่ห้าถ้าสบายดีไม่เป็นฉบับว่าหญิงก็ไปไ้แล้ว แต่ก่อนมาครอบครัวนี้ลำบาก มีลูกหลายคน
หาหาได้ไปพอกิน พอจะรับเหมาได้เงินมาบ้างก็งาน ๆ ครั้ง ไร้ที่มีอยู่ปลูกอะไรก็ไม้งาม
ลูกทั้ง 5 คน เคยไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือสูง ไปกว่าชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนในหมู่บ้าน
คนโตคือทองพล เริ่มสาวก็หนีบจากโคราชซึ่งมารับจ้างขั้บรถอยู่ในหมู่บ้านเกิดชอบใจ จึง
แต่งงานกันกับทอง แต่แต่งงานได้ไม่นานสามีของทองก็ถูกจับข้อหาขายยาเสพติด คุก
ประมาณ 6 เดือน ก็ออกมาอยู่ด้วยกันอีกประมาณ 6 เดือนสามีก็หายไป ตอนแรกก็เข้าใจ
ว่าจับไปโคราช ไปตามที่บ้านก็ไม่มี ตามหมอมือ(หมออุ) ก็บอกว่าอยู่ตั้งพม่า แต่ไม่
มีใครเคยพบสามีของทองอีกเลย บางคนก็ว่าถูกฆ่าตายเสียแล้ว เมื่อสามีหายไปทองจึง
ตัดสินใจเริ่มหาเงิน เพราะถือว่าตนเองผ่านการแต่งงานมาแล้ว และเป็นทางเดียวที่
จะหาเงินได้ง่ายเป็นกอบเป็นกำ แม้ก็ไม่ว่าเพราะถือว่าเป็นการสร้างฐานะ ทองเริ่มค้น
ที่บ้านถ้า สำนึกของนางนาง ซึ่งมีจวบจนถ้าใครไป เชียงรายก็มักจะหาทาง ไปต่างแดนแทน
บรรพบุรุษกับผู้หญิงไทยใหญ่ที่สำนึกนี้ ทองเริ่มค้นที่ไม่นานพอมีผู้ทางก็มุ่งหน้าสู่จังหวัดศตูล
แล้วย้ายไปเบตง ปาดังเบซาร์ ย้ายมาเชียงใหม่ ไปรัฐประเทศ ศรีสะเกษ และไป
มาๆ อยู่ที่อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จนถึงปัจจุบันนี้

เมื่อทองไปไ้ไม่นานค่อยน้องสาวก็ไปบ้าง ค่อยได้รับการชักชวนจากเพื่อน
และเห็นตัวอย่างจากพี่สาว ค่อยเริ่มต้นที่สุโขทัยหาเงินอยู่ที่นี่ไ้ 2-3 ปี คิดว่าจะ
เลิกอาชีพกลับบ้านแต่ก็ไม่เป็นไรหา เงินทองที่หามาได้ก็เริ่มหมกไป ค่อยจึงกลับไปทำ
อีกครั้งหนึ่ง คราวนี้อยู่ไกล ๆ บ้านคือที่สนามบิน เชียงรายแหล่งใหญ่แหล่งสำคัญด้วยเช่นกัน
และที่นี้เองที่ค่อยได้พบกับสามีคนปัจจุบัน และไ้ตัวค่อยจากสำนักในราคา 7,000 บาท
ปัจจุบันค่อยพอสบายบ้างแล้ว ไม่ค่อยหาเงิน นิ่ง ๆ นอน ๆ สามีซึ่งเป็นช่างเคาะพนัส
ทำงานหาเลี้ยง ทั้งสองปลูกบ้านหลังเล็ก ๆ อยู่กันอย่างมีความสุขพอสมควร

อีกคนหนึ่งในรอบครอบครัวนี้คือ ปรีสนา พอเริ่มโตเป็นสาวก็รู้ว่าพี่สาวสองคนไป
หาเงิน เพื่อเวลาสงกรานต์หรือวันสำคัญ ป่าจากสังขะ จากเบตง ศรีสะเกษ ก็จะมา
ที่บ้านบาส่งพี่สาวและผู้หญิงในหมู่บ้านที่ไปหาเงิน พอเลี้ยงบางครั้งมารดุษู บางครั้งมา

รดเก่ง ใช้จ่ายเงินอย่างนุ่มนวล พอเลี้ยงทุกคนรู้จักกับนายมา และนายคำเพื่อนบ้าน
ดีมาก และให้นายมา นายคำ เป็นเอเย่นต์หาผู้หญิงให้ด้วย ถ้าใครให้โทรเลขหรือ
โทรศัพท์ไปบอก ทางพ่อเลี้ยงก็จะส่งเงินมาให้ บางทีก็รับไปพร้อมกันเมื่อเวลาที่กลับไป
ห้องสงกรานต์ วิชานั้นก็เริ่มเรียนรู้ว่าอะไรเป็นอะไร และตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลจาก
พี่สองคน และคนในหมู่บ้าน ไปเริ่มต้นเปิดบริษัทที่เบตง แล้วย้ายมาตั้งกักกับป่าที่อำเภอ
สังขะ จังหวัดสุรินทร์ และที่จังหวัดศรีสะเกษ ตามลำดับ บางทีบริษัทก็จะพาแฟนมาด้วย
แนะนำให้คนอื่นรู้จักว่าเป็นตำรวจ ก็ไม่รู้ว่าบริษัทจะเลิกอาชีพนี้เมื่อไหร่

การที่นายมา มีลูกของภรรยา 3 คน ไปหาเงิน และมีหน้าซำยังมีลูกสะใภ้อีกคน
ซึ่งเป็นอดีตผู้ต้องหาเงิน ชาวบ้านที่ทราบเรื่องนี้ก็ไม่ได้รู้สึกอะไร เพราะถือว่ามีลูกของ
นายมา เป็นลูก "คิดเมีย" นายมายังทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านได้ดี เป็นผู้ช่วยฝ่ายปกครอง
ป้องกัน เมื่อมีเหตุทะเลาะวิวาทบาดหมางกันภายในครอบครัว หรือต่างครอบครัว นายมา
จะต้องเป็นคนไกล่เกลี่ยว่ากล่าวตักเตือนลูกบ้าน บางครั้งต้องตัดสินใจร่วมกับผู้ใหญ่บ้านด้วย
คนก็ยังยอมรับผู้ช่วยมาด้วยดี แม้จะรู้ว่าบางทีผู้ช่วยมาก็กว่าหน้าที่เอเย่นต์ด้วยถ้ามีคนมาติดก่อ
ทุกวันนี้เมื่อนายมาชายที่ไร พ่อมีเงินบ้างก็ไปซื้อรถมือสองเก่า ๆ พอวิ่งได้มาคันหนึ่ง เอาไว้
รับส่งชาวบ้านที่ไปรับจ้างปลูกนา รับจ้างเกี่ยวข้าว และไปหาปลา เก็บค่ารถตามระยะทาง
นายมา นางเอ๋ย มีห้องใส่คนละเส้น น้ำหนักไม่ต่ำกว่าหนึ่งบาท ในบ้านมีโทรทัศน์สี ตู้เย็น
เครื่องสูบน้ำอัตโนมัติ สำหรับนางเอ๋ยจริงๆ แล้วไม่ได้อยากให้ลูกทำอย่างนี้เลย แต่เป็น
เพราะความจน จะให้ลูกเรียนหนังสือก็ไม่มีเงิน จะให้ทำอะไรอย่างอื่นก็ไม่รู้จะทำอะไร
ที่จะได้เงินมาก ๆ ประกอบกับการตัดสินใจของลูกสาว ถ้าห้ามปรามเกิดลูกสาวหนีไปก็
จะไม่ได้อะไรอีก จึงต้องให้ลูกสาวไปหาเงิน ก็หวังว่าเมื่อมีอะไรพร้อมแล้ว และถ้าพบ
ผู้ชายที่ดีลูกก็ควรจะหยุดได้แล้ว และอยากให้ลูกเลิกอาชีพเช่นนี้เมื่อมีสามีแล้ว

นายมา และนางเอ๋ย มิได้ปิดบังที่จะเล่าเรื่องของลูก ๆ ให้ฟังเลย ยังบอกด้วย
ว่าบ้านหลังนี้เมื่อเริ่มก่อสร้างเป็นเสาเป็นปูน ก็ได้อาศัยเงินของลูกและของที่มีทุกอย่างนี้
ก็เงินของลูกทั้งสิ้น ขณะนี้หมดความจำเป็นแล้วถ้าลูกอยากเลิกก็เลิกได้แล้ว นางเอ๋ยนั้น
ส่งสารลูก เมื่อสงกรานต์ที่ผ่านมาขอเลี้ยงจากสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ก็พาบริษัทมาส่งบ้าน

และรับจ๊อบไปค้ารถตู้ และมรดกเบนซ์ของพ่อเลี้ยงมาด้วย ยังไม่รู้เลยว่าหลังสงครามครั้งนี้ จะมีใครไปกับคนพ่อเลี้ยงนี้อีกหรือไม่ และสิ่งที่นายมา นางเอ๋ย ประารถนอยากได้เป็นที่สุด ในขณะนี้คือที่ดินที่ขายไป ยากใจคืนมาเพราะเสียขายในราคาไม่แพงนัก อยากจะได้คืนถ้า เป็นไปได้ ก็ไม่รู้ว่าคุณภาพรารถของนายมา นางเอ๋ย จะเป็นไปได้หรือไม่ เพราะที่ดิน ที่ขายไปคงอยู่กับนายทุนกรุงเพทฯ ที่ซื้อไว้เพื่อเก็งกำไร ความคิดเห็นที่มีคืออาชีพขายบริการ ทางเพศ ทั้งสองคนก็แสดงทัศนะที่ไม่เห็นด้วย ไม่อยากให้เด็ก ๆ รุ่นใหม่ต้องไปหาเงิน โดยหวังว่าวันหนึ่งถ้ามีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในหมู่บ้าน คำบสนี้ ก็คงไม่ต้องออกไป หาเงินกัน แต่โดยทางปฏิบัติ นายมา นางเอ๋ย ก็ยังทำหน้าที่เป็นนายหน้าค้ดซื้อพ่อเลี้ยงมา รับเอาคนที่สมัครใจจะไปหาเงินอยู่ตลอดไป

กรณีที่ 4 กรณีครอบครัวนายคำ บ้านป่าพร้าว

นายคำ มีลูกสาว 3 คน ลูกชาย 1 คน เป็นพ่อหม้ายเมียตายเมื่อชุก ๆ โท ๆ กันแล้ว ถ้าจะถามว่านายคำเมื่ออาชีพอะไรก็คงจะตอบว่ารับจ้าง แต่ไม่เคยมีใครเคยเห็นว่า นายคำเคยรับจ้างใครทำอะไร แต่นายคำก็มีเงินใช้มีเงินเที่ยว มีมอเตอร์ไซด์ขี่ ในบ้านมี ตู้เย็น มีน้ำ โทรทัศน์สี นายคำชอบเล่นการพนัน กินเหล้า นายมาของนายคำคือ คำคมมี นอกเหนือจากการเงินไปแล้ว อีกอาชีพคือการเป็นเอเย่นต์หาสาวส่งให้พ่อเลี้ยง ลูกสาวของ นายคำ คนโตคือมัน นายคำเอาไปขายที่เขมร เมื่อปี พ.ศ. 2529 ทำงานอยู่ประมาณ 2 ปี มันก็กลับมามีบ้านและแต่งงานไปอยู่กับสามีที่พะเยา มันเคยเป็นหลักให้กับครอบครัว ส่งเงินมาให้พ่อและน้องใช้จ่าย เมื่อนั้นต้องไปมีครอบครัวเสียแล้ว นายคำก็ขาดรายได้ ไปบ้าง ลูกชายก็มีรายได้ไม่มากนักจากการรับจ้างขับทรายส่งทรายพ่อเลี้ยงตนเอง นานๆ ที่ จึงจะมีรายได้จากการส่งสาวเสียที่ นายคำเริ่มเป็นหนี้เป็นสินนายทุนในหมู่บ้านมากขึ้น ประกอบกับเมื่อปี พ.ศ. 2528 นายคำต้องเสียลูกสาวไปคนหนึ่ง เนื่องจากมีหนุ่มชาวบ้าน มาชอบ นายคำก็ไม่อยากให้ใกล้กันเพราะเห็นว่ายากจนด้วยกัน กลัวว่าจะลำบากภายหลัง แต่เจ้าหนุ่มเห็นว่าพ่อใกล้กันจึงมาถูกลูกสาวนายคำ แล้วมาตั้งเองตายตามไปด้วย

นายคำยังมีลูกสาวอีกคนหนึ่งชื่อ จันทร์ หน้าตาสวยมีแค่ขาเท่านั้นที่คอดก็ทางหนึ่ง มาตั้งแต่เกิด แค่นี้หาได้เป็นอุปสรรคใด ๆ ไม่ ถ้านุ่งกางเกงขาวยาวเสียก็ไม่มีใครรู้ว่า

เข้าข้างนั้นตลอดทั่ว จันทร์เห็นพอคำปากต้องเป็นหนี้ เป็นสินมากมาย พ่อก็ไม่มียายใดทางอื่น
อีกแล้ว เพื่อพ่อจะให้ไปขายตัวจันทร์ก็สุดที่จะปฏิเสธ พ่อก็พาไปฝากพ่อเลี้ยงที่ศรีสะเกษ
จันทร์เริ่มเปิดบริษัทนี้ในราคา 5,000 บาท และค่าตัวก็ลดลงตามลำดับจนถึง 200
บาท อยู่ก่อนก็ย้ายมาอยู่ที่สังขะบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีคนเล่าให้ฟังว่าจันทร์นับเป็นคารา
คนเด่นของห้องอาหารสี่มุม จนบางครั้งแขกที่มาเที่ยวถึงกับต้องทะเลาะกัน เพราะแย่ง
เก้าอี้จันทร์ นาน ๆ จันทร์ก็จะจับบ้านเสียทีหนึ่ง และจะส่งเงินมาให้พ่ออย่างสม่ำเสมอ
จนพ่อสามารถปลดหนี้ของตนเองได้ ช่อมแซมบ้าน รื้อของ มีเงินใช้จ่ายอย่างสบาย วันหนึ่ง
จันทร์ทะเลาะกับเพื่อนในสำนักเดียวกัน เพราะแขกหึงหวงแย่งแขก จึงกลับมาอยู่บ้านแจะ
ถึงใจที่จะเลิกอาชีพนี้เสียที แต่แล้วจันทร์ก็ยังเลิกไม่ได้ เพราะยังต้องหาเงินไว้ใช้ จันทร์
จึงต้อง ไปเริ่มอาชีพใหม่ที่แม่สอด และยังคงเป็นคาราคคนเด่นของสำนักเช่นเดิม เมื่อ
สงกรานต์ที่ผ่านมา จันทร์ก็เอาเงินมาให้พ่อและถือโอกาสมาเล่นสงกรานต์ที่บ้าน 2-3 วัน

นายคำเล่าให้ฟังว่าเริ่มต้นของการมีอาชีพเป็นเอเยนต์ เนื่องจากตนเป็นคน
ชอบเที่ยว เที่ยว ไปก็รู้จักกับพ่อเลี้ยงจากเบงก และหลายที่ซึ่งมาหาผู้หญิง เข้าสำนัก
กลับมาที่อื่นมาหากองจะยากเพราะชาวบ้านไม่คุ้นเคยรู้จัก ดังนั้นจึงเป็นโอกาสของนายคำ
ที่จะทำควมรู้จักและตกลงทำธุรกิจกัน เมื่อปี พ.ศ. 2519 นายคำได้เริ่มต้นธุรกิจของตน
โดยมีเด็กผู้หญิง 2 คน มาติดคอขอให้พาไปทำงาน นายคำก็โทรเลขถึงพ่อเลี้ยงถามที่อยู่
ที่เฉยให้กันไว้ พร้อมกับให้ส่งค่าเดินทางมาให้ก่อน เมื่อได้รับค่าเงินทางแล้ว นายคำ
เด็ก และพ่อแม่ของเด็กก็เดินทางไปด้วยกัน เมื่อไปถึงก็ตกลงค่าตัว ทำสัญญา พ่อแม่รับ
เงินมา ลูกสาวทำงานใช้สองเท่าของจำนวนเงินที่พ่อแม่รับไป นายคำได้ค่านายหน้า
ครั้งนั้นคนละ 2,000 บาท และก็มีรายต่อ ๆ มา นายคำใช้วิธีว่าถ้าใครมาหากก็พาไป
ได้มากได้บ่อยขึ้นอยู่กับรูปร่างหน้าตาของเด็ก ขึ้นอยู่กับความบริสุทธิ์ของเด็ก และที่สำคัญ
ต้องพ่อแม่ยินยอมด้วย

นายคำนับว่าเป็นเอเยนต์ที่สมบูรณ์แบบ เพราะชายแม่กระทั่งลูกของตนเอง
นายคำไม่เคยรู้สึกผูกพันในความเป็นพ่อเป็นลูก จะเที่ยวเล่น คีบกินอย่างไม่รับผิดชอบ
ลูกทั้งสองคนนอกจากนายคำจะไ้ค่าตัว เมื่อไปหากครั้งแรกแล้ว ยังต้องส่งเงินมาให้
นายคำให้พ่ออย่างสม่ำเสมอ นอกจากลูกสาวแล้วก็มีคนอื่นอีกหลายคน จนจำไม่ได้ว่า

เคยพาใครไปบ้าง แต่ช่วง 2-3 เดือนมาที่ยังไม่ได้พาใครไปเลย ทำให้ซาครายได้ไปบ้าง ที่เงินเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าพ่อเคี้ยงมารับเองถึงบ้าน โดยผ่านเด็กที่กั๊กมาบ้าน ไม่เช่นนั้นเด็กจะไปเองโดยไม่ผ่านนายคำ

ธุรกิจของนายคำจะดำเนินไปอย่างไรต่อไป คงต้องติดตามดูกันไป และจันทร์ ลูกสาวนายคำ จะเป็นอย่างไรต่อไปก็สุดจะเดาได้ แต่คงไม่สามารถเด็กได้ในเวลานี้สินั่นแน่นอน

กรณีที่ 5 กรณีครอบครัว นายทุน นางป่า บ้านครกหลวง

นายทุน นางป่า อายุ 51 และ 50 ปี ความลำบาก ทั้งสองเกิดที่บ้านครกหลวง นายทุนขับรถโต นางป่าเป็นแม่บ้าน ลูกครอบครัวนี้เป็นผู้หญิง 3 คน ผู้ชาย 1 คน ลูกผู้หญิงคนโตเป็นโรคเรื้อกหายตั้งแต่วัยเด็ก คนที่สองผู้ชายขายยาโรคเรื้อกเช่นกัน คนที่ 3 คือแจ่ม คนที่ 4 คือนันท ครอบครัวยังมีฐานะยากจน ไม่มีที่นามีแค่ที่ปลูกบ้าน ยากจนขนาดเสาวเรือนแหบขาด พ่อรับจ้างขับรถโตนำพลเลี้ยงครอบครัวไปวัน ๆ เมื่อลูกคนโตไม่สบายเพื่อนบ้านยังคงออกเรียกรงเงินตามบ้านมาเป็นค่ารักษาพยาบาล

ลูกๆ ทุกคนของครอบครัวนี้ได้เรียนเพียงชั้นประถมศึกษาเท่านั้น ซึ่งก็ไม่ต่างจากคนอื่นเท่าไรนัก เมื่อแจ่มออกจากโรงเรียนมาก็เป็นคนใช้บ้านหนึ่งในบ้านครกหลวง เป็นคนใช้ได้สัก 2 ปี แจ่มก็แต่งงานกับคนบ้านหัวสาย เชียงราย การแต่งงานไปกับคนต่างบ้าน ทำให้คนในหมู่บ้านคาดหวังว่าจะท้องไปดี มีฐานะดีทุกคน แจ่มแต่งงานไปได้ปีเศษสาวก็ท้องโทษคือมีคนตาย แจ่มไม่มีลูกเมื่อสามีถูกจับก็ไม่รู้จะพึ่งใคร จึงกลับบ้านไปหาพ่อแม่ ฐานะของพ่อแม่ก็ไม่ต่างอะไรกับก่อนที่แจ่มจะแต่งงานไป ดูจะแย่งกว่าเก่าด้วยซ้ำไป บ้านก็จะพึ่งไม่พึ่งเหลือ พ่อแม่เข็ดถึงขนาดที่รับจ้างปลูกนาด้วย ปลูกนาแบ่ง (นาเช่า) หาปลา หาถูงกินไปวัน ๆ ชาวบ้านก็เริ่มเห็นว่าสิ้นสาย หมดทาง ต้องกลับบ้านบ้าน นี้คิดว่าจะไปลอลครอดฝั่งที่แท้ก็องกลับมาเป็นการะกำทางบ้าน

แจ่มอยู่บ้านนานไปก็ เป็นขี้ปากชาวบ้านมากขึ้น แจ่มคงคิดที่จะทำอะไรสักอย่างเพื่อครอบครัว เวลานั้น นางคำซึ่ง ไปจากหมู่บ้านเพื่อขายบริการทางเพศ และโชคก็เป็นเจ้าของกิจการอยู่ต่างปาง เมื่อมีเวลาก็จะกลับบ้านแสดงฐานะให้ชาวบ้านครกหลวงได้รู้

ว่าคนฐานะก็ไม่ใช้ค่าตอบแทนที่แม่แค่เดียว ไปรับจ้างเกี่ยวกับข้าวก็ไม่รู้ และช่วงเวลาเดียวกันนี้
บัน ซึ่งไปขายตัวอยู่ที่กรุงเทพฯ ๓ คอมาเพื่อนฐานะเป็นคนเชียวแขก และเพื่อนเป็นคน
เก็บเงินจ่ายเงิน เวลาใดที่บ้านครกหลวงก็จะจับจ่ายใช้สอยอย่างรุ่มรวย เพื่อนรุ่น
เดียวกันก็มีหลายคนที่ไม่ไปกรุงเทพฯ ๓ แล้วมีฐานะร่ำรวยขึ้นกว่าเดิม แจ่มเองตอนนี้มีอะไรบ้าง
สำนึกคิดการวาง ลูกก็ไม่ไป บ้านก็ยากจน คนก็ถูกลูก ทางเกี่ยวกับปัญหาได้คือ การสร้าง
ฐานะ และไม่มีทางใดที่คิดว่าการขายบริการทางเพศแล้ว แจ่มตัดสินใจเข้ากรุงเทพฯ
ไปหาบ้านคนเดียวกัน มันก็ช่วยเหลือเพื่อนบ้านได้เสมอ บันเอาแจ่มไปฝากไว้กับ
ตามอบนวดชื่อดัง กลางคืนจึงเลิกงานพักอยู่กับบันที่ซอยสุทธิสาร บางครั้งก็รับแขกที่บ้าน
หาให้ บางครั้งก็ได้เงินจากที่ทำงาน แจ่มเริ่มมีเงินขึ้นมา สามารถส่งให้พ่อแม่และน้อง
ได้บ้าง เก็บสะสมไว้บ้าง บ้านที่จะตั้งไปพึ่งแห้วก็เริ่มซ่อมแซมดีขึ้นมาบ้าง แจ่มนั้น
ทำงานอยู่ไม่นาน เด็กไปสมัครอยู่ในกรุงเทพฯ พบกับแจ่มเข้า ทั้งคู่ตกลงปลงใจแต่งงาน
กัน แจ่มตัดสินใจเลิกอาชีพหมอนวดอยู่กับแจ่ม ทุกวันนี้แจ่มขับรถของบริษัทรถยนต์ รับส่ง
นักท่องเที่ยวอยู่ในเมือง

ช่วงที่แจ่มเข้ากรุงเทพฯ ก็มีประมาณปี พ.ศ. 2525-2526 ทำงานอยู่ 4-5 ปี
ก็เลิกกลับมาแต่งงาน ในช่วงเวลาที่แจ่มไปทำงานที่กรุงเทพฯ นั้นพี่น้องสาวก็แต่งงานกับ
ยุทธ คนบ้านเดียวกัน อยู่ด้วยกันได้ประมาณ 1-2 ปี ยุทธสมัครไปทำงานตะวันออกกลาง
แรก ๆ ไปยุทธก็ส่งเงินกลับบ้าน นานไปก็หายเงียบไปเฉย ๆ ไม่มีแม่แต่ข่าวคราวหรือ
จดหมาย ยุทธไปทำงานได้ปีหนึ่งทั้งได้เห็นที่อยู่บ้านคนเดียว ความว่าเหว ความขาดแคลน
เงินทองที่ควรจะมี และความขอยใจ มันตัดสินใจบอกพ่อแม่ของยุทธขอแยกทางกันแล้ว
เข้ากรุงเทพฯ เมื่อปี พ.ศ. 2530 ก่อนที่แจ่มจะกลับมาอยู่บ้าน และตั้งแต่นั้นมานั้นก็
เป็นหมอนวดหาเงินมาจนบัดนี้ เวลาย่านไป 3-4 ปีแล้ว วันนี้ฐานะทางบ้านของนายทุน
บางปาก เปลี่ยนไป นายทุนก็ไม่ต้องขับรถไกลอีกแล้ว บ้านก็ปลูกใหม่ มีของใช้ที่บ้านอื่นๆ
ทั่ว ๆ ไปมี เช่น โทรทัศน์สี เครื่องสูบน้ำ รถมอเตอร์ไซด์ ตู้เย็น แก้วดีร์แขก มีพร้อม
ทุกอย่างที่มันหัดกับบ้านจะเลี้ยงดูเพื่อนฝูงอย่างทั่วถึง พ่อแม่และตัวมันเองมีทองใส่

ครอบครัวนี้มีชื่อรวมในเรื่องวัตถุทั้งหลาย แต่ใจร้ายกำลังมาเยือน นันท์เป็นคู่หมั้นตัวเร่รับผอง หมอบอกว่านันท์เป็นภูมิแพ้ แต่หลายคนเริ่มสงสัยว่านันท์จะเป็นโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง เหตุที่คิดเช่นนั้นเพราะทางสำนักงานสาธารณสุขแจ้งว่า ตรวจพบผู้ที่เป็นเลือดบวกเป็นคนบ้านครกหลวง 4 คน สำหรับพ่อแม่ของนันท์นั้นยอมรับสภาพตั้งแต่ ลูก 2 คนตายด้วยโรคเลือด และเคยลำบากมาากแล้ว เมื่อฐานะของคนเปลี่ยนแปลงมาได้ขนาดนี้ ก็เพียงพอแล้ว ใครจะถูกดูแลจนว่ายปล่อยให้ลูกไปขายตัว ก็ไม่รู้สักอะไรแล้ว และถ้าจะตั้งมาลำบากอีกครึ่ง ถ้านันท์เป็นอะไรไปก็พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหา และคงไม่หนักหนากว่า แรกจนขนาดนี้

กรณีที่ 6 กรณีครอบครัว นายเสาร์ นางฉัด บ้านครกหลวง

นายเสาร์ นางฉัด อายุ 51 และ 48 ปี ตามลำดับ ครอบครัวนี้เป็นคนบ้านครกหลวงมาแต่กำเนิด ฐานะยากจน มีที่นา 5 ไร่ นอกจากทำนาของตนเองแล้ว ก็ทำนาแบ่งด้วย และหาปลามาให้ลูก ๆ ชาย นายเสาร์ นางฉัด มีลูกด้วยกัน 3 คน อายุไล่เรียงกัน 21-19-17 ตามลำดับ ลูกๆ คือ พร-ตุ-พจน์ ทั้งสามคนได้เรียนหนังสือเพียงชั้น ป.5

ใกล้ ๆ กับครอบครัวนี้มีหลายครอบครัวที่ให้ลูกสาว ไปขายบริการทางเพศที่กรุงเทพฯ ลูกสาวสองคนจึงอยู่ในท่ามกลางตัวอย่างที่ยั่วยุให้ตัดสินใจไปแสวงโชคดังเพื่อนบ้านบ้าง พ่อแม่ก็ไม่ขัดข้อง เพราะเห็นว่าเป็นโอกาสเดียวที่จะสร้างฐานะให้กับตนเอง ดังนั้นเมื่อพรบอกกับพ่อแม่ว่าจะไปอยู่กับคนที่กรุงเทพฯ พ่อแม่ก็อนุญาติให้ไปด้วยความเต็มใจ พรไปกรุงเทพฯ เมื่อปี พ.ศ. 2529 เริ่มอาชีพหมอนวดที่สถานบริการที่มีชื่อในกรุงเทพฯ ได้เงินมากซื้อของใช้ส่วนตัว และส่งเงินให้ทางบ้าน พรไปอยู่กรุงเทพฯ ได้ 2 ปี คู่ของสาวก็ตามไปอยู่ด้วยที่กรุงเทพฯ และเป็นหมอนวดอยู่ที่เดียวกัน

จากที่เคยได้รับเงินจากลูกสาวที่ส่งมาให้คนเดียว ไล่กลายเป็นสองรายได้เพิ่มขึ้นอะไรที่เคยขัดสนไม่มีก็คงหาขาดเสียให้สบายาก ความจริงครอบครัวนี้เป็นชาติกันกับพ่อแม่เลี้ยงผู้ยิ่งใหญ่ของสำป่าง ดังนั้นพ่อแม่จึงไม่รู้สึกลึกเคียดร้อนใจ ที่ลูกสาว 2 คนไปทำงานเช่นนั้น

ที่บ้านจึงคงเหลือพ่อแม่กับน้องชายเท่านั้น เมื่อเสร็จหน้างานก็ไม่มีอะไรทำ เพราะแถบ
บ้านครกหลวง ไม่นิยมปลูกพืชเชิงพาณิชย์ เนื่องจากปัญหาเรื่องน้ำ

เมื่อพบกับผู้ไปหาเงินอยู่ที่กรุงเทพฯ มีบางคนเท่านั้นที่คงซอรั้งเกี่ยวกับชาย
ลูกสาวกิน และมองด้วยสายตาทะเยาเยา ส่วนมากคนเหล่านี้คือชาวบ้านกลุ่มบ้านเหนือ
ซึ่งไม่ค่อยไปหาเงินกันนัก แต่สำหรับคนแถวบ้านกลุ่มใต้น้ำก็ไม่รู้สึกแปลกอะไร พ่อของพร
และผู้ที่ยังคงทำมาหากินเป็นปกติ แม้ว่าลูกสาวจะส่งเงินมาให้มากมายพอสมควรแล้วก็ตาม

พรเมื่อมาอยู่อาบอบนวดชื่อดังได้ไม่นานนัก พรก็พบช่องทางใหม่ที่จะก้าวต่อไป
นั่นคือการไปแสวงโชคที่ประเทศญี่ปุ่น พรเดินทางไปเมื่อปี พ.ศ. 2532 ภายใต้นามสื่อ
เด็กหางและวิมานักท่องเที่ยว กับเพื่อน ๆ อีกหลายคน หลังจากนั้นก็ไม่มีการทราบว่า
พรอยู่สุขสบายหรือลำบากเพียงใด แม้แต่พ่อแม่เพราะไม่มีใครตามไปดูได้ แต่พรก็ส่ง
เงินมาให้ที่บ้านสม่ำเสมอครั้งละประมาณ 30,000-50,000 บาท และนานๆ พรก็จะ
กลับมาสักครั้งแล้วก็กลับไปอีก เงินที่พรและผู้หามาได้ก็ซื้อที่นาเพิ่มอีก 12 ไร่ ปลูกบ้าน
ใหม่หมดไป 600,000 บาทเศษ และซื้อมอเตอร์ไซด์ให้น้องชายไว้ใช้

พรกับผู้หาเงินมาจนเจือจรรอบครัวตลอดมาอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง และคงจะ
หาเงินเงินเช่นนี้ไปอีกสักกระยะหนึ่งก่อนที่จะแก่เกินไป หรือพบคนที่ถูกใจแล้วแต่งงาน
ไปเสียก่อน

กรณีการขายบริการทางเพศ

กรณีศึกษาครอบครัวเกษตรกรที่มีสมาชิกในครอบครัวเคยประกอบอาชีพขายบริการ
ทางเพศ กรณีนี้จะหมายรวมถึงผู้ที่เคยผ่านงานบริการทางเพศทุกรูปแบบ ทั้งการเป็น
โสเภณี หมอมวด เสริ้อาหารและขายบริการทางเพศ การเป็นเมียเช่า และอื่น ๆ แต่
มีปัจจุบันได้หยุดอย่างถาวร ไม่ประกอบอาชีพดังกล่าวอีกแล้ว เนื่องจากทำการสมรส
และ/หรือไม่ทำการสมรส โดยมีรายใ้มาจนเจือตนเองและครอบครัวโดยมิใช่การอื่นที่
ไม่ใช่การขายบริการทางเพศ คนเหล่านี้หมายรวมถึงผู้ที่พำนักอยู่ในหมู่บ้านเดิมหรือไม่
ก็ตาม

กรณีที่ 1 กรณีครอบครัว นายยัง นางหล้า บ้านป่าไผ่

ปัจจุบันนายยัง อายุ 35 ปีแล้ว ภรรยาเสียชีวิตไปนานแล้ว และสมรสใหม่ นายยังมีลูก 8 คน ยังมีชีวิตอยู่ 6 คน ในอดีต นายยังเป็นสารวัตรกำนัน เป็นกรรมการ เหมืองฝาย เป็นกรรมการสุขาภิบาล เป็นกรรมการศึกษา และอื่น ๆ นายยังเป็นที่นับถือของคนในหมู่บ้านเป็นอย่างมาก ในฐานะที่เป็นผู้อาวุโส และด้วยความที่อายุมากแล้ว ปัจจุบันดูไม่ได้เงินอะไรอีกแล้ว ในช่วงชีวิตของนายยัง ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงของบ้านป่าไผ่มาตลอดเวลาดังแต่ยังเป็นบ้านป่า วัควายเต็มทุ่ง จนปัจจุบันร่ว่งทั้งวัน วัควายหายไป นายยังจำได้หมดถึงการสร้างวัด โรงเรียน ถนน เหมืองฝาย นับเป็นผู้กว้างขวางคนหนึ่งที่เคย ทั้งอดีตนายอำเภอแม่จัน และพ่อค้าในตลาด นอกจากนายยังจะเป็นสารวัตรกำนันแล้ว นายยังจัดว่าเป็นผู้มีฐานะดีครอบครัวหนึ่งในบ้านป่าไผ่ มีที่นามากมาย ปัจจุบันได้แบ่งให้ลูกหลานไปหมดแล้ว และเวลาที่ว่างยังเป็นพ่อค้ารับซื้อข้าวส่งโรงสีในตำบลอำเภออีกด้วย

ในบรรดาลูก ๆ ทั้ง 6 คนที่เหลือของนายยัง ทุกคนต่างมีครอบครัวมีลูกมีหลานกันหมด ลูกๆ ของนายยังเมื่อยังเด็กๆ ก็มีโอกาสเพียงเรียนชั้นสูงสุดที่โรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านเท่านั้น บางคนก็ไม่เรียนเอาเสียเลย เนื่องจากเวลานั้นวิชาหนังสือก็ไม่ค่อยสำคัญนัก คนหนึ่งในจำนวนลูกของนายยังคือ บัวบาน นับได้ว่าเป็นผู้เกี่ยวข้องกับชั้นระดับการขยายบริการทางเพศของคนในหมู่บ้านนี้รุ่นแรกๆ ที่เดียว ความจริงนายยังเบื่อยังเป็นสารวัตรกำนัน ได้พยายามที่จะสอนให้ลูกๆ ทุกคนเป็นชาวบ้านธรรมดา ๆ ที่ทำมาหากินด้วยความสุจริต ซยันหนัก เสียริบอาซึ่งที่พึงปรารถนา และได้คาดคิดมาก่อนเลยถึงการที่ลูกของเขาจะไปขยายบริการทางเพศ

บัวบานเป็นลูกคนสุดท้องของครอบครัว ความจริงแล้วลูกคนสุดท้องมักจะสบายไปข้างหน้าอะไร พ่อแม่เอาใจตั้งแต่เล็ก เมื่อบัวบานออกจากโรงเรียนเริ่มเ้าเป็นสาว บัวบานขอพ่อแม่ไปเรียนคัตมม เสริมสวยที่ร้านในตัวจังหวัด และช่วยงานที่ร้านจนทำเป็นเปิดร้านได้ก็กลับบ้าน แต่ยังไม่ทันที่จะเปิดร้าน บัวบานก็แต่งงานกับนายต้มที่บ้านป่าสัก ชีวิตผัวหนุ่มเมียสาวของครอบครัวนี้อยู่กันได้เพียงปีเศษๆ ต่อมก็เริ่มออกสาย

คบเพื่อน เดี่ยว คับเหงา ทั้งให้บัวบานเข้าบ้านทำงานบ้านคนเดียว ค่อมทำครัวเหมือน
ยังไม่ได้แต่งงาน ออกบ้านเที่ยวทุกวัน จนเป็นปากเสียง ทะเลาะกัน และจบลงด้วย
การหย่ากันในที่สุด

บัวบานผิดหวังในชีวิตครอบครัววัยชากับเพื่อนบ้าน เป็นถึงลูกสาววิศวกรกำนัน
ปีเงินทอง แต่งงานออกใหญ่โต อยู่กันไม่ทันเท่าไรก็กองเจ๊กกัน กลับมาอาศัยพ่อแม่
เหมือนเดิม บัวบานไม่อยากอยู่ให้อายคนอื่น ทั้งๆที่พ่อแม่ก็มีได้ทำอะไร คงให้โอกาสกับ
บัวบานเองหุนีได้เปิดร้านค้ายมที่บ้าน แต่ก็ทำได้เพียงช่วงเวลาหนึ่ง ใจมันไม่ตั้ง ไม่อยาก
คุยบ้าน นึกอย่างเดี๋ยวก็นึกอยากไปกรุงเทพฯ ไปแสวงโชคเผื่อจะมีโอกาสรั้งรวยได้บ้าง
บัวบานแอบหนีออกจากบ้านวันหนึ่ง โดยสารรถประจำทางถึงลำปาง และต่อรถ บขส.
เข้ากรุงเทพฯ อีกทีหนึ่ง ในระหว่างการเดินทาง ได้มีโอกาสรู้จักกับผู้ชาย และได้ช่วย
ดูแลตลอดการเดินทางจนถึงกรุงเทพฯ เมื่อมาถึงกรุงเทพฯ บัวบานก็ไม่รู้จะไปไหน ได้แค่
เข้าโรงแรมคุย คิดว่าจะหางานทำต่อไปงายอะไรก็จะเอา วันรุ่งขึ้นชายที่เดินทางมา
ด้วยกัน ก็พาสองสาวไปกรรมาพบบอกว่ามีงานให้ทำเป็นงานเสริฟอาหาร บัวบานก็เชื่อ
และไปกับสองสาวไปกรรมา บัวบานรู้ว่าตัวเองเดินทางมาที่ชลบุรี ที่บ้านจัดสรร และถูก
นำมารายที่ห้องป่าหวี ในราคา 5,000 บาท บัวบานต้องทำงานใช้หนี้ครั้งนี้อยู่นาน
หลายเดือน ในเวลานั้นนายยังและภาคีพี่น้องก็เที่ยวถามหาไม่ทั่ว หมาเงินไม่ถึง
7,000 บาท ซึ่งในเวลานั้นประมาณ พ.ศ. 2509-2510 เงินเจ๊กกันก็บิวามากอยู่
บัวบานถูกกักขังให้ทำงานใช้หนี้อยู่ระยะหนึ่ง และยังใช้หนี้ไม่ทันหมดกองปราบก็หลาย
เรื่อง ช่วยเหลือเอาคดับมาบ้านได้ เหตุการณ์ผ่านไปบัวบานกลับมามีบ้านอีกครั้ง แต่ก็
อยู่ไม่นานกับไปใหม่ คราวนี้บัวบานเริ่มชำนาญขึ้นและตั้งใจไปขายตัวตั้งแต่ออกจากบ้าน
แล้ว เพราะก็ว่าตนเองไม่ใช่สาว ไม่มีอะไรจะต้องสูญเสียอีก บัวบานกลับไปกรุงเทพฯ
อีกครั้ง คราวนี้อยู่แถวๆ แม่นศรี ทำงานหาเงินใช้คนเดียวโดยไม่ต้องส่งให้ทางบ้าน
เพราะทางบ้านไม่ได้เดือดร้อนอะไร

บัวบานอยู่ที่เรือนจะเปลี่ยนไปจากเป็นผู้หญิงหากิน กลายมาเป็นเขียน้อย
ของพ่อเจ้า อยู่มาจนมีลูกด้วยกันคนหนึ่ง เมื่อบัวบานกับน้าบ้านครั้งหนึ่งเพื่อเอาเงิน
มาปลูกบ้าน บัวบานพาสมกับนี้ไปค้าขาย และพาสองคนนี้ไปขายให้กับโรงน้ำชา ความจริง

สมกับนี่ เป็นคนขอร้องให้ชาวบ้านพาไปกรุงเทพฯ แต่เมื่อสำรวจหลายโรงน้ำชา สมกับนี่ ก็จับมาบ้านได้ก็ฟ้องชาวบ้าน จนชาวบ้านต้องติดตารางอยู่ 18 เดือน เมื่อพ้นโทษแล้ว ออกมาอยู่บ้านก็โกรธกับสามีเลิกกัน เียงลูกอยู่บ้าน และแต่งงานใหม่คนแล้วคนเล่า ต่อมาอีก 3-4 คน คนสุดท้ายมีลูกด้วยกันอีกคนหนึ่ง

มีบ้านเป็นผู้ที่ได้รับการพูดถึงในเรื่องราวการไปขายบริการทางเพศตั้งแต่เนิ่นๆ มาแล้ว และการทำงานที่ท้าวเป็นนายหน้าพาคนบ้านเดียวกันไปขายจนถูกจับ ถ้ามีบ้านไม่ใช่ลูกสาวของ นายยัง มีบ้านก็คงอยู่ไม่ได้ในหมู่บ้านนี้ และคงจะเฉอะเทอะยิ่งกว่านี้

กรณีที่ 2 กรณีครอบครัว นายมอย นางศรี บ้านป่าพร้าว

นายมอย นางศรี มีลูก 6 คน ชาย 4 หญิง 2 นายมอย นางศรีมี บ้านอยู่ประมาณไร่หนึ่ง มีที่ทำไร่ประมาณ 3 ไร่ ลูกๆ ทุกคนไม่มีโอกาสได้เรียนถึง ชั้นมัธยม เพราะพ่อแม่ยากจน ลูกชาย 4 คน ก็รับจ้างทั่วไป แต่ก่อนก็เฉื่อยไม่ ขนทราย ขนรถ ขุดต้นไม้ สกัด ปลา กุ้ง กุ้ง กุ้ง ไม่ว่าใครจะมีอะไรจ้างก็ทำหังสิ้น นายมอยนางศรี ก็เช่นกันเมื่อลูกยังเล็ก อยู่ หังสองคนก็จะทำไร่ของตนเอง ทำนาแบ่งครึ่งเอาข้าว เวลา ที่เหลือก็รับจ้าง ส่วนลูกสาว 2 คน เคยไปขายบริการทางเพศแต่ปัจจุบันเลิกแล้วทั้งสอง ลูกสาวสองคนคือ เพ็ญกับก้อย หังสองคนไม่ได้เรียนหนังสือถึงมัธยม แม่แก่ชั้น ประถมก็ดูเหมือนจะสอบตกอยู่หลายปี จนอายุครบ 15 ปี ครูก็เคยให้ออกจากโรงเรียน ก่อนที่จะจบหลักสูตร เห็นคนพี่ก้อยคนน้อง วันหนึ่งปีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นกับครอบครัวนี้ คือขณะที่พ่อแม่และน้องๆ ไปอยู่บ้าน ให้เพื่อเข้าบ้าน นายวรรณคนข้างบ้านเกิดก้อัดมันขึ้นมา เห็นเป็นโอกาสเหมาะและเพื่อมันก็อวบ แลยถือโอกาสใช้กำลังปล้ำมันขึ้นเพี้ย สุกที่เพี้ยจะ อดสู่วัดขึ้น เมื่อพ่อแม่กลับมาเพื่อเอาให้พ่อแม่หังหน้าตา นายวรรณผู้ก้อัดมันครั้งนั้นถูกจับ และติดตารางอยู่ถึง 4-5 ปี แล้วเพี้ยก็แต่งงานกับคนในหมู่บ้านอีกเคเดียว ในเวลานั้น เพี้ยก็พอขายพอแบ่นำไร รับจ้างเอาได้บ้าง ช่วยกันไปแก้ไม่มียาก เพราะขณะนั้นค่าแรง ถูก เพี้ยก็หวังว่าการแต่งงานของตนจะเป็นเครื่องช่วยให้ครอบครัวของตนดีขึ้น หังสองคน อยู่กันมาจนมีลูกสาวหนึ่งคน แต่พอลูกสาวอายุได้หนึ่งขวบเศษ ๆ หังคู่อีกมีอันต้องเลิกกันไป เพราะความไม่รับผิดชอบของสามี และมักเอาเรื่องเก่า เรื่องหลังมาคุกเพี้ยแะครอบครัว

ทุกวันนี้เพ็ญก็กักขังคนมาอยู่สภาพเดิม เน้นเดียวกับชาวบ้านคนอื่นๆ คือ รับจ้างเขาไปวัน ๆ รับจ้างหักข้าวโพด ปุ๋ยคนาปรัง วันไหนไม่มีใครจ้างทำอะไรก็ไม่หาปลา ได้มาพอกินไปวันๆ สามีก็ใช้รับจ้างซุกกินขึ้นรถ ไปรับจ้างชนทรายขึ้นรถ

เพื่อเคยเจ้าให้ฟังว่าทุกวันนี้เวลาเพ็ญไปที่ไหน สายตาของคนทั่วไปจะมองเพ็ญอย่างดูถูกดูขมวดิศาของเพ็ญ รู้สึกเป็นอันน้อยขมวดิศาเองว่าคนเป็นอดีตผู้ต้องหาเงิน และเพื่อผู้ต้องหาเงินอยู่เห็นคำว่าไม่ใช้เรื่องสมายเยอ ไม่อยากควักก็ร้องหา ไม่อยากรับแขก ก็คงรับเพราะเงินตัวเดียว แหกหน้าเพ็ญมีสารพัด บางคนก็เบามายเอาแต่ใจ บางคนก็ตี ที่ทำเพราะอยากได้เงิน บ้างเมื่อเว็กราชพื้นบ้านก็ขอเงินบริจาคไปมากหนักกับบ้านหลังหนึ่ง มีส่งเงินมาให้พ่อกับแม่ปลูกไว้ก่อน ส่วนลูกของเพ็ญเวลานี้ก็จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ก็อยากให้ลูกเรียนต่อเหมือนคนอื่นแต่ไม่มีเงิน และคงแล้วแต่ลูกว่าจะเรียนหรือไม่ ซึ่งจากการสอบถามลูกบอกไม่เรียน ส่วนเรื่องลูกสาวถ้าลูกสาวอยากไปหาเงินอย่างเพ็ญ เพ็ญคิดอย่างไร เพ็ญบอกว่าเรื่องนี้แล้วแต่ลูกสาวจริงๆ แล้วเพ็ญไม่อยากให้ลูกหาอาชีพนี้ แต่ถ้าลูกสาวถึงขั้นจะไปก็คงให้ไป และคงพาไปเพื่อประโยชน์ที่จะได้รับ ถ้าขึ้นห้ามไว้เกิดลูกหนีไปก็จะไปไล่อะไรเลย

บทเรียนและประสบการณ์ที่เพ็ญและก้อยได้รับ เป็นตัวอย่างหนึ่งประกอบการจัดสำนึกของเพ็ญบ้าน ในสภาพชีวิตที่เห็นอยู่ ก็ไม่ได้ว่าร้ายอะไรมากนัก ไปหาเงินมาคังนาน ก็จับมาก็ไม่เห็นจะมีอะไรมากมายนัก ก็คงกับมารับจ้าง มาหาปลาวันๆ เช่นกัน ที่ไรก็ขายใบแล้ว ถือใบไม้ทำงานรับจ้างเขา ก็ไม่มีอะไรจะกิน ก็ได้แค่หวังว่าเพ็ญจะไปกับไปหาอาชีพเดิมอีก และลูกของเพ็ญคงจะไม่เอาอย่างแม่ คนในหมู่บ้านก็คงจะรับเอาอย่างแม่ คนในหมู่บ้านก็ควรจะได้ตัวอย่างของเพ็ญเป็นข้อคิดบ้าง

อดีตเงินใช้จ่ายจากเชียงใหม่มาอยู่ที่บ้าน และซื้อบ้านใหม่หมดเงินไปอีก 1,200,000 บาท โดยอดีตชายบ้านที่เชียงใหม่ 2,500,000 บาท เขาบางทุนที่บ้านครกหลวง และเมื่อเกิดกรณีสงครามตะวันออกเฉียงใต้ สามีของอดีตก็รับไม่ได้ คือเห็นว่าเงินเก่าอยู่ข้างจึงไม่เคียดกร้อน ทุกวันนี้จะเห็นแขกแขกตัวแบบอาหรับที่จักรยานอยู่แถวหมู่บ้านครกหลวง ถ้าใครพบพูดภาษากัมพูชาก็ จะได้พูดคุยกับสามีของอดีตอย่างสนุกสนาน

พ่อแม่ของอดีตจึงเป็นครอบครัวพิเศษ ที่มีลูกเขยเป็นแขกอาหรับ กลายเป็นคนฐานะดีคนหนึ่งของหมู่บ้าน ชาวบ้านก็ไม่รังเกียจครอบครัวนี้ เพราะเขามีการแข่งขันฟุตบอลประชาชนของตำบล อดีตก็ยังร่วมเป็นสπόνเซอร์ 3,000 บาท และไม่ว่าทางวัด ทางโรงเรียน และหมู่บ้านมีอะไรให้ครอบครัวของ นายปึก นางป้อได้ช่วยเจ้าครอบครัวนี้โดยอดีตก็จะให้ความช่วยเหลือเต็มที่ไม่มีขีด อดีตจึงเป็นตัวอย่างของความสำเร็จสักอย่างหนึ่งของการขายบริการทางเพศ และเปลี่ยนฐานะมาได้เช่นนี้ จึงอาจจะปีเด็กผู้หญิงอีกจำนวนไม่น้อยที่ถือเป็นแบบอย่าง

สำหรับพ่อตาแม่ยายกับลูกเขยนั้น ก็ได้แค่มองกันไปมองกันมา เพราะพูดกันไม่รู้เรื่อง แต่พ่อตาแม่ยายก็ดูเหมือนว่าจะพอใจลูกเขยคนนั้นมาก อดีตเมื่อมีฐานะดีก็ไม่ได้ทอดทิ้งพี่น้อง ให้การอุปถัมภ์ค้ำจุนอย่างดีจนสุขสบายกันถ้วนทั่ว และทุกคนก็พอใจกับพี่เขยเป็นอย่างมาก และบ่อยๆ ของอดีตไม่มีใครคิดเลยที่จะไปขายบริการทางเพศอีก

ทุกวันนี้ที่ยังเห็นห่วงก็คือ ผงจากสงครามในตะวันออกเฉียงใต้ ถ้ามีผลกระทบกับฐานะทางเศรษฐกิจของสามีของอดีต ก็จะทำให้ชีวิตครอบครัวนี้ลำบากมากขึ้น และเมื่อถึงวันนั้นทั้งอดีตและสามีคงหาทางออกที่เหมาะสมต่อไป

กรณีไปพึ่งมาชิกในครอบครัวสายบริการทางเพศ

เป็นการศึกษาวิถีความเป็นอยู่ของครอบครัวเกษตรกร ที่ไม่มีสมาชิกในครอบครัว ประกอบอาชีพขายบริการทางเพศในทุกรูปแบบ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินชีวิต และแนวคิดในการยอมรับเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว

กรณีที่ 1 กรณีครอบครัว นายแก้ว นางเขียว บ้านป่าไผ่

นายแก้ว อายุ 44 ปี นางเขียวอายุ 43 ปี สามีเป็นคนบ้านป่าไผ่ ส่วนภรรยาเป็นคนบ้านป่าพร้าว มีลูกสาว 2 คน มีบ้านพร้อมที่ดินประมาณ 1 ไร่ มีที่นา 24 ไร่ นายแก้วนอกจากจะทำนา ทำสวน ปลูกผัก ปลูกกระเทียม ปลูกถั่วเหลืองหลังนาแล้ว นายแก้วเป็นช่างก่อสร้าง ทั้งนายแก้วและนางเขียวได้เรียนหนังสือจบแค่ชั้น ป. 4 ปัจจุบันนอกจากที่บ้านที่นาแล้ว ก็มีรถดีเซล รถไถนา และเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านจนครบถ้วน

นายแก้ว นางเขียวเมื่อแต่งงานกันใหม่ ๆ ก็มีเพียงที่และบ้านหลังเล็กๆหลังหนึ่งถึงหน้านา ก็ไปช่วยพ่อแม่ของนายแก้วทำนา เพื่อแบ่งข้าวไว้กิน เวลาที่เหลือก็ได้อาศัยที่ของพ่อนายแก้วปลูกพริก ปลูกผัก ปลูกมะเขือ พอดีกินไปวัน ๆ นายแก้วก็รับจ้างก่อสร้างได้ค่าแรงวันละ 120-150 บาท ส่งลูกสาว 2 คนคือ ชีดา กับ สายทองเรียนจนจบชั้น ม.6 ทั้งสองคน

เมื่อปี พ.ศ.2529-2532 นายแก้วไปทำงานที่ประเทศสิงคโปร์ ในตำแหน่งช่างไม้ก่อสร้าง ในช่วงเวลาดังกล่าวลูกสาวสองคนกำลังเรียนชั้นมัธยมทั้งคู่ เป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่นางเขียวต้องทำหน้าที่เป็นทั้งพ่อและแม่ ดูแลเอาใจใส่กับลูกสองคน ทั้งหาเงินส่งเสียให้เรียน และให้แนวทางในการดำเนินชีวิตแก่ลูกสาวทั้งสองคน และยังครองตัวอย่างดีโดยไม่มีที่ตำหนิตัวใดในระหว่างที่สามีไปทำงานที่สิงคโปร์

การตัดสินใจไปทำงานที่สิงคโปร์ของนายแก้ว เป็นไปตามสมมุติฐาน และในช่วงเวลาดังกล่าววงวนก่อสร้างในบ้านเมืองเราก็ไม่ค่อยมีมากเท่าใด การไปทำงานที่สิงคโปร์ก็ต้องเสียเงินก่อนไปประมาณ 30,000 บาทเศษ เมื่อไปแล้วก็สามารถส่งเงิน

กลับบ้านมาซื้อที่นาเพิ่มจากเดิม 14 ไร่ เพื่อรวมกับที่พ่อแม่ขายแก้วแบ่งมรดกให้อีก 10 ไร่ รวมเป็น 14 ไร่ ปลูกข้าวปีหนึ่ง และซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกอื่นๆ ใน ช่วง 4 ปีที่ทำงานอยู่ในสิงคโปร์ เป็นช่วงที่ครอบครัวนี้ได้เก็บหอมรอมริบ เพื่อการสร้าง ฐานะความเป็นอยู่ จนสามารถมีฐานะที่ค่อนข้างดีในหมู่บ้าน แม้นายแก้วจะกลับมาจาก สิงคโปร์แล้วก็ได้หยุดอยู่เฉยๆ ยังคงทำงานรับเหมาก่อสร้างต่อไปอีก

ครอบครัวนี้ถือว่าทั้งพ่อและแม่มีโอกาสได้เรียนน้อยคือจบแค่ ป.4 การเรียนจบ เพียงชั้น ป.4 ทำให้ต้องทำงานหนักไม่ได้หยุดไม่ได้พัก จึงหวังว่าลูกสาว 2 คนควรจะได้ เรียนสูงๆ จะได้มีงานทำที่ไม่ลำบาก ประกอบกับลูกสาวก็สนใจที่จะเรียนต่อ ซึ่ง ความสนใจของเด็กมีผลมากต่อการตัดสินใจส่งลูกเรียนหนังสือ จะเห็นได้ว่าแม่พ่อแม่ อยากรให้ลูกเรียน แต่ถ้าลูกไม่เรียนก็ไม่สามารถบังคับได้ ผลการส่งลูกเรียนในชนบท จะต้องประกอบกันทั้งสองทางคือครอบครัวและตัวเด็ก

ความคาดหวังว่าลูกสองคนเมื่อได้เรียนสูง ๆ แล้ว จะได้มีงานทำ ยังไม่ เป็นผลสำเร็จในเวลาสักครู่คือ เมื่อทั้งสองจบชั้น ม.6 แล้ว ธิดาพี่สาวคนโตไม่สามารถ สบายเข้าเรียนต่อได้ และแต่งงานกับคนงานก่อสร้างที่ทำงานกับพ่อ ซึ่งมีพื้นความรู้เพียง ชั้น ป.4 เท่านั้น ความแตกต่างในระดับความรู้ของคนทั้งสองก็ได้เป็นอุปสรรคในการ ดำเนินชีวิตครอบครัวของทั้งสองคน เพราะมิได้ใช้ความรู้ที่เรียนมาในการดำเนินชีวิต ครอบครัว แต่ใช้ความจริงใจ ความสม่ำเสมอ และความพยายามในการทำให้ชีวิต ครอบครัวดำเนินไปด้วยดี นายแก้วผู้เป็นพ่อก็มีส่วนในการเลือกลูกเขยคนนี้ด้วย เนื่องจาก ทำงานด้วยกัน และเป็นคนบ้านป่าพร้าวมั้วที่แม่รู้จักพ่อแม่ของฝ่ายชายอย่างยิ่ง ปัจจุบันนี้ ธิดาพี่สาวแล้ว 1 คน ส่วนสายทองยังพยายามที่จะเรียนต่อสูงขึ้นไป เพื่อเป็นข้าราชการ ให้ได้ เมื่อเรียนจบ ม.6 มาแล้ว ไปสมัครเรียนที่โรงเรียนพานิชย์การเอกชน เรียนไป หนึ่งภาคเรียนเห็นว่าสิ้นเปลืองเงินทองมากมาย จึงออกมาทวงวิชาเพื่อเตรียมสอบเป็น นักเรียนพยาบาลต่อไป

ครอบครัวนี้ นายแก้ว นางเขียว เอาใจใส่กับลูกสาวทั้งสองคนดีมาก ในวันพระ และวันสำคัญทางศาสนา ธิดาและสายทองจะไปวัดสวดทำสมาธิ เป็นเด็กที่ขี้ใจเรียน นับว่าเรียนไม่คอยเก่งเท่าใด แต่ก็มี ความพยายาม พ่อแม่ก็เห็นการฝึกฝน พยายาม

ส่งลูกเรียนหนังสือ และไม่มีความคิดที่จะให้ลูกไปขายบริการทางเพศ โดยถือว่ายังมีอาชีพอีกมากมายที่จะสามารถทำได้โดยไม่ต้องไปขายตัว การขายตัวถือเป็นการสิ้นคิด เป็นคนชอบแค้นความสบายไม่คืนรถ เป็นเรื่องน่าจะอาย ทั้งนายแก้วและนางเขียวพยายามให้ความคิดดังกล่าวกับลูกทั้งสองคน และเข้บงวักกับการเที่ยวเตร่ของลูก ถ้าไม่จำเป็นก็จะไม่อนุญาตให้ไป โดยเฉพาะเวลาดึกคืน เว้นแต่เป็นกิจกรรมของโรงเรียน และมีครู-อาจารย์ควบคุมดูแล เมื่ออยู่ที่บ้านซึกาและสายทองก็มีโคอยู่เฉย คงช่วยงานบ้านได้อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นงานอ้อมๆ ทำความสะอาดบ้าน หรือทำอาหาร หรือจะเป็นงานในทุ่งนาในวันเสาร์อาทิตย์ หรือช่วงที่โรงเรียนปิดก็จะช่วยพ่อแม่ทำงานในทุ่งนา

แม้ว่าทั้งสองสามีภรรยาจะมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ ที่จะให้ลูกของตนได้เรียนสูงขึ้นไป เพื่อการมีอาชีพรับราชการในที่สุด แต่เมื่อลูกสาวคนโตจบ ม.6 มาแล้ว เรียนต่อไปไม่ได้ ไม่มีงานทำและทัศนคติทำงาน ก็เป็นทางเลือกเป็นหนอโอกาสของเด็กที่จะคิดเองโดยไม่บังคับ และก็มีได้มีผลหวังในตัวลูก และแม้ว่าทั้งสองคนจะไม่เห็นด้วยในการประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ แต่กับครอบครัวที่มีลูกสาวไปขายบริการทางเพศ หรือเคยไปขายบริการทางเพศ ครอบครัวนี้ก็มิได้รังเกียจ คงถือว่านั้นเป็นเรื่องส่วนตัว เรื่องของครอบครัวเขาเราทำได้แค่นี้ก็พอแล้ว

ครอบครัวนี้ถือได้ว่าเป็นตัวอย่างทางเลือกและการตัดสินใจดำเนินชีวิตในท่ามกลางความหตุหราบุมเพื่อของสังคม ให้มีความเรียบง่ายค่อยเป็นค่อยไป ตามแบบของการดำเนินชีวิตในชนบทดั้งเดิม ที่ควรถือเป็นตัวอย่างต่อไป

กรณีที่ 2 กรณีครอบครัว นายสายม้ นางคำใส บ้านป่าไผ่
นายสายม้ อายุ 52 ปี นางคำใส อายุ 50 ปี ทั้งคู่เป็นชาวบ้านป่าไผ่
ครอบครัวนางคำใสมีฐานะดีมาก่อน เป็นเจ้าของที่นามากมาย และต้องจ้างลูกจ้าง
นาทำนาทุกปี นายสายม้ก็เป็นลูกจ้างห่านบ้านนางคำใส เป็นคนดี ขยันหมั่นเพียร เมื่อ
ลูกจ้างรักลูกสาวตงนายจ้าง พ่อแม่ก็ยกให้พร้อมนา 12 ไร่ ที่บ้านอีกแปลงหนึ่งประมาณ
2 งาน กับบ้าน 1 หลัง ให้ไปก่อสร้างสร้างตัวกันต่อไป

นายสายัณฑ์ นางคำใส ก็คือสู้กันรจนมาด้วยกัน ถึงหน้านาทำนา หมคหน้านา ทำสวน ค่าขาย อาศัยเป็นคนมีหัวทางค้าขาย ไล่ให้หน้าบ้านของตนเองเป็นร้านขายของชำ ทำกับข้าวและขนมขาย และแบ่งที่ที่ที่เหลือให้เพื่อนบ้านเขาเอาของมาขาย จนกลายเป็น ตลาดบ้ายของหมู่บ้านในที่สุด ส่วนนายสายัณฑ์ก็เก็บเล็กผสมน้อย เมื่อเห็นว่าในหมู่บ้าน แรกก่อนไม่มีรถรับส่งผู้โดยสาร จึงรวบรวมเงินทองซื้อรถบัสคอปเก่าๆ มาคันหนึ่ง และนำมาปรับปรุงซ่อมแซมจนสามารถใช้งานได้จนปัจจุบันนี้ และวันๆ จะมีรายได้จากการวิ่งรถ หักค่าใช้จ่ายแล้วจะเหลือประมาณ 70-80 บาทต่อวัน ได้ค่าที่วางของขายในตลาดอีก 20-30 บาทต่อวัน ขายของชำ น้ำมัน อาหาร และขนมอีกเล็กน้อยก็พออยู่พอกินพอเก็บ

นายสายัณฑ์ นางคำใส มีลูกสาว 2 คน ค้วยเหตุที่สองคนลำบากมาก่อน จึงพยายามที่จะให้ลูกสาวได้มีโอกาสเรียนให้สูง ๆ เพราะถือว่ามรดกที่เป็นทรัพย์สินจำพวก เงินทอง ข้าวของ ที่ไร่นานั้นเป็นของไม่ยั่งยืน สู้วิชาความรู้ไม่ได้ ลูก 2 คนของ ครอบครัวนี้คือ จันทรสมบัติ และจันทรสวย ได้เรียนจนจบ ม.6 ทั้งคู่ จันทรสมบัติแต่งงานแล้ว กำลังจะมีลูก จันทรสวยกำลังเรียนต่อที่วิทยาลัยครูอีก 2 ปีจะจบ

เมื่อครอบครัวนี้ส่งลูกเรียนภายหลังจากจบชั้นประถม คนในหมู่บ้านนี้บางคน ก็ว่าส่งเรียนทำไม ลูกสาวแต่งงานไปก็ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา ให้เรียนสูงอีกหน่อย ก็แต่งงานไปแล้ว แต่ครอบครัวนี้ก็ไม่นำความคิดนี้มาปฏิบัติ คงถือว่าการศึกษาคือ มรดกของลูก และแม้ว่าลูกสาวคนโตคือจันทรสมบัติ เมื่อจบ ม.6 แล้ว ไม่ได้เรียนต่อ ออกมาอยู่กับบ้านช่วยแม่ขายของ และแต่งงานกับคนขับรถไถนาซึ่งจบชั้น ป.4 เท่านั้น พ่อแม่ก็มีใคร่รังเกียจเพราะเห็นว่าเป็นคนดี พ่อแม่ก็เช่นเดียวกัน พ่อเป็นลูกจ้างทำนา แม่เป็นเจ้าของนาที่ตกลงแต่งงานกันได้ และก็มีได้ใช้ความรู้ในการดำเนินชีวิต คงใช้ ความเอื้ออาทรต่อกันเป็นแนวในการดำเนินชีวิต

ทุกวันจะมีพ่อค้าแม่ค้าจากในหมู่บ้าน และจากที่อื่นนำสินค้ามาเรขายที่ตลาด มีหลายอย่างที่เป็นสินค้าพุ่มเฟิยซึ่งได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป สินค้าพลาสติก เครื่องสำอาง เทปเพลง ของใช้พลาสติก บางรายใช้วิธีผ่อนส่งโดยบวกดอกเบี้ยเข้าไปกับราคาสินค้า ทำให้คนซื้อเสียเงินมากแต่ค่อยๆ ผ่อนชำระโดยผู้ซื้อไม่รู้ตัว คิดว่าเสียทีละไม่กี่บาท เช่น

สินค้าที่มีต้นทุน 80 กว่าบาท พอกาเอามาขาย 100 บาท และถ้าซื้อผ่อนก็จะให้ผ่อนชำระวันละ 4 บาท 30 วัน เป็น 120 บาท พอกาได้กำไรสองต่อ วิธีการเช่นนี้กำลังแพร่ระบาดไปทุกที่มีตลาด ทั้งตลาดเช้าและตลาดบ่าย ของที่นำมาขายผ่อนมีทั้งผัก เสื้อผ้าสำเร็จรูป รม กระเป๋า หม้อข้าว จานชาม วิทยุ โทรทัศน์ ทองรูปพรรณ ผ้าห่ม หนังสือน หนังสือนั่ง นึ่ง นึ่งทุกอย่างตามที่ผู้ซื้อต้องการ

นางคำใสให้ความเห็นว่าทุกวันนี้มีของแปลกๆ มาขายเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเป็นสินค้าภายนอกหมู่บ้าน จำนวนไม่น้อยเป็นสินค้าไม่จำเป็น ส่วนสินค้าจำพวกอาหาร ผัก ผลไม้ เนื้อ ปลา ไก่ จำนวนหนึ่งไม่น้อยก็เป็นสินค้าจากนอกหมู่บ้านนำมาจำหน่าย และคนก็ซื้อกันมาก แสดงถึงว่าภายในหมู่บ้านไม่ค่อยได้ปลูกของเหล่านี้ไว้กัน แม้แต่กะหล่ำปลีก็ต้องซื้อจากตลาด ชาวบ้านมีของหลากหลายให้เลือกซื้อ ยิ่งในช่วงเทศกาลก็จะมีพ่อค้านำของมาขาย อ่านวยความสะดวกให้กับชาวบ้านทุกอย่าง แม้มะพร้าวก็ซูดและคั้นกะทิไว้ให้เสร็จ

นางคำใสกล่าวถึงการขายน้ำมันว่าทุกวันนี้ขายดีเพราะรถมียาก ทั้งรถในหมู่บ้านและต่างหมู่บ้าน ถ้าไม่ใช้ช่วงทำนาเกี่ยวข้าว น้ำมันเบนซิน และเบนซินพิเศษจะขายดีมาก ประมาณว่าอาทิตย์ละ 2 ถึง (เบนซิน 1 ถึง เบนซินพิเศษ 1 ถึง) ส่วนน้ำมันดีเซลจะขายดีในช่วงทำนาเกี่ยวข้าว อาหารสำเร็จก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในช่วงทำนาเกี่ยวข้าว ชาวบ้านจะซื้อข้าวสำเร็จกันมากขึ้น เพราะไม่ยอมเสียเวลาในการทำข้าว

นายสายัณฑ์ นางคำใส ก็หวังว่าเมื่อลูกสาวคนที่เรียนวิทยาลัยครู เชียงรายจบมาได้ตนเองก็คงสบายขึ้น ทุกวันนี้คำใสใช้จ่ายในการเรียนการกินอยู่ของเด็กแพงมาก หามาเท่าไรก็ไม่พอ กิจการของที่บ้านก็คงให้ลูกสาวคนโตกับลูกเขยทำต่อ ส่วนลูกสาวคนเล็กก็หวังให้ทำงานราชการ ครอบครัวนั้นนับว่าเป็นตัวอย่างได้ในความวิริยะอุตสาหะ ก่อร่างสร้างตัวมาโดยลำคับ และทันสมัย กล่าวที่จะให้ลูกเรียนสูง ๆ โดยไม่ทราบว่าจะเป็นอย่างไร และปฏิเสธเด็กซาดที่จะให้ลูกสาวไปขายตัว ถือว่าคนเหล่านี้ขี้เกียจ ชอบงานสบายไม่คิดที่จะต่อสู้ดิ้นรน นางคำใส เป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มแม่บ้าน และได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านว่า ก็มีประโยชน์เมื่อเวลาที่จะต้องช่วยกันทำงาน เวลามีงานศพ งานแต่งงาน กิจกรรมของกลุ่มในการอบรมต่าง ๆ อบรมแล้วก็ไม่ค่อยได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ก็มีความต้องการของชาวบ้าน เพราะเห็นเป็นเรื่องแปลกอยากรู้ แต่ภายหลังการอบรม

ก็ไม่ได้นำมาใช้ เพราะยากและไม่สัมพันธ์กับความเป็นอยู่ของชาวบ้าน และในกลุ่มแม่บ้าน ก็ไม่เคยนำเรื่องการขายบริการทางเพศไปพูดถกเถียงกันในการประชุมเลยแม้แต่ครั้งเดียว เพราะถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องส่วนตัว ครอบครัวใครก็รับผิดชอบเองคิดเองคัดสินใจเอง จะถูกผิดอย่างไรก็คิดเอาเอง ไม่ได้ว่าเป็นปัญหาส่วนรวม สำหรับกลุ่มหนุ่มสาวนั้นเนื่องจาก ในหมู่บ้านไม่มีสาวแล้ว ขณะนี้จึงไม่มีกิจกรรมของกลุ่มหนุ่มสาว ครอบครัวนี้ก็มักไม่ออก เหมือนกันว่า หมู่บ้านนี้จะเปลี่ยนแปลงไปเช่นไรต่อไป แต่ก็ยอมรับว่าทุกวันนี้มีความเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก อะไรไม่เคยเห็นไม่เคยมีก็มีขึ้นมา ก็คิดว่าต่อไปก็คงมีความเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

กรณีที่ 3 กรณีครอบครัว นายจาย นางแสง บ้านป่าพร้าว

นายจาย (ถึงแก่กรรมแล้วเมื่อ 5 ปีก่อน) นางแสงอายุ 62 ปี ครอบครัวนี้มีลูก 7 คน เป็นหญิง 5 คน เป็นชาย 2 คน คนโตผู้หญิงอายุ 29 ปี ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่งงานแล้วมีลูก 1 คน คนที่ 2 ผู้หญิงอายุ 27 ปี เรียนจบ ป.5 แต่งงานแล้ว คนที่ 3 เป็นผู้หญิงอายุ 25 ปี ไม่ได้เข้าโรงเรียน แต่งงานแล้วมีลูก 1 คน คนที่ 4 ผู้หญิงอายุ 23 ปี เรียนจบชั้น ป.6 แต่งงานแล้ว คนที่ 5 ผู้หญิงอายุ 21 ปี เรียนจบชั้น ป.5 แต่งงานแล้ว คนที่ 6 ผู้ชายเรียนจบชั้น ป.5 อายุ 19 ปี เป็นโสด และคนที่ 7 ผู้ชายอายุ 17 ปี เป็นโสด เรียนจบชั้น ป.6 ครอบครัวนี้มีลูกมากยากจน เคยมีที่ไร่เนื้อที่ประมาณ 1 ไร่เศษ ๆ แต่ขายไปแล้ว ทุกวันนี้ก็ได้อาศัยรับจ้างทุกอย่าง ทั้งปลูกนา ทำไร่ เกษตร ชาว หักข้าวโพด เป็นลูกจ้างเขา ขนทรายขึ้นรถ ขุดดินใส่รถ เอาทุกอย่าง บ้านที่อยู่ เป็นบ้านค่าเช่า ก่ออิฐครึ่งหนึ่งข้างบนเป็นฟากไม้ไผ่ หลังคามุงหญ้าคา ปัจจุบันนางแสงอยู่กับลูกชายอีก 2 คน ส่วนลูกสาวเมื่อแต่งงานก็แยกไปอยู่บ้านสามีหมด

ตลอดชีวิตของนางแสงตั้งแต่แก่นายจายยังไม่ตาย เมื่อลูกยังเล็กช่วยตัวเองไม่ได้ ทั้งสองคนก็ทำงานรับจ้างหาเงินมาซื้อข้าว ซื้อเสื้อผ้าให้ลูก คินตึบปากกัดเอาทุกอย่าง ทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน แต่ก็ไม่เคยได้มาก แต่ก่อนการรับจ้างทำนาก็ได้ค่าแรงเพียง 25-33 บาท ต่อวัน เพิ่งมาขึ้นเมื่อปีสองปีนี่เองเป็น 40-70 บาทต่อวัน ถ้าปลูกนาปรัง หักข้าวโพดก็ได้ 40 บาทต่อวัน ปลูกนาเกี่ยวข้าวอาจจะได้ถึงวันละ 70 บาท

ถ้าของข้าวก็อาจจะได้ถึงวันละ 100 บาท ถ้าไปชนทรายขึ้นรถคันหนึ่งอาจจะได้ 200 บาท ถ้าซุกคินี่สิ่รถวันหนึ่งอาจได้สูงสุดก็ 100 บาทเท่านั้น

ความจริงแล้วนางแสงก็อยากให้ลูกสาวทั้ง 5 ของคนไปขายบริการทางเพศเหมือนกัน เพราะเห็นตัวอย่างที่ใครไปกลับมาแล้ว มีเงินมีทองมาปลุกบ้านและจับจ่ายใช้สอยอย่างสบาย ขณะที่ที่บ้านนางแสงยังต้องพ่วงไฟฟ้าจากบ้านข้างเคียงมาใช้ ทุกอย่างยังเหมือนเดิม คือ จนเหมือนเดิม แต่ว่าลูกสาวทั้ง 5 คน ไม่เลือกที่จะไปขายบริการทางเพศ ทุกคนมีความมุ่งมั่นในการทำงานรับจ้าง และเมื่อทำไปพบผู้ชายที่ถูกใจก็ตกลงแต่งงานกันไปในที่สุด ลูกๆ ของนางแสง 5 คน มีเพียงคนเดียวที่เวลาแต่งงานได้ผูกข้อมือ มีทองใส่หน้าหนักสองสลึง มีสินสอด 4,000 บาท และมีการกินเลี้ยงแต่งงาน นอกนั้นอีก 4 คน ก็เพียงไปอยู่ด้วยกันเท่านั้น แต่ทุกคนที่จะแต่งงาน นางแสงจะช่วยในการตัดสินใจถ้าเห็นว่าก็ตกลง มีคนหนึ่ง (คนที่สาม) นางแสงทักท้วงไม่เห็นด้วยแต่ลูกสาวไม่เชื่อคงคือตั้งแต่งงานด้วยจนได้ ในที่สุดสามีก็กินเหล้ามากต้องเลิกกินและแต่งงานใหม่ ส่วนลูกชายนั้นนางแสงดูจะหมดหวังที่จะได้แต่งงานลูกชาย เนื่องจากไม่มีเงินทองที่จะไปขู่ขอลูกสาวคนอื่นให้ ไม่มีสินสอดทองหมั้น นางแสงคิดว่าคงไม่มีโอกาสได้แต่งงาน เว้นแต่พ่อแม่ผู้หญิงยอมให้อยู่กินกันไปโดยไม่ต้องมีพิธีแต่งงาน และไม่ต้องมีสินสอดทองหมั้นเท่านั้น

แต่ก่อนมานางแสงเล่าว่าในป่าใกล้ๆ หมู่บ้านนี้ก็พอได้อาศัยขุดหน่อ เก็บเห็ด เก็บผักมาแสด เก็บแมลงมาคั่วกิน มาบัดนี้ที่ดินเหล่านี้ถูกขายไปจนหมด มีการกินรวลวดหนาม บักเส้าปูนเป็นหลักเขต หาสีเป็นสัญลักษณ์ของใครของมัน ทำให้ชาวบ้านไม่กล้าบุกรุกเข้าไปในที่นี้ และความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ก็ไม่มีเช่นแต่ก่อน ไม่มีหน่อ ไม่มีเห็ด ไม่มีหญ้าคา หาปลาก็ได้ไม่มาก ชีวิตนี้ก็ลำบากต่อไป

นอกจากการทำงานรับจ้างแล้ว เมื่อมีเวลาลูกสาวของนางก็จะเลี้ยงหมูไว้ขาย แต่การเลี้ยงหมูทุกวันนี้ ไม่สามารถให้อาหารอย่างแวก่อนโดยการต้มข้าวต้มผักให้กินได้ ต้องใช้หัวอาหารผสมรำปลายข้าวให้กิน ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง การเลี้ยงหมูในหมู่บ้าน จึงเป็นการออบเงินเท่านั้น ถ้าขายได้ก็จะเท่ากับเงินที่ลงทุนซื้อลูกหมูรวมกับค่าอาหาร ตั้งแต่เด็กจนถึงชาย ไม่นับค่าแรงและเรือนโรง บางทีขาดทุนด้วยซ้ำไป ชาวบ้านก็รู้แต่ถือว่า เป็นการออบทรัพย์ ลูกๆ ของนางแสงเมื่อแต่งงานแล้ว ไปอยู่บ้านสามี เวลา

งานรับจ้างก็จะรับจ้างตามหมู่บ้านของตน เมื่อเวลาถึงงานสำคัญก็จะมาหาแม่ ทุกคนเมื่อ
แต่งงานไปแล้วคนหลักของครอบครัวก็คือสามี ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ภรรยาก็อาจ
ช่วยได้บ้างแต่ไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะทำงานบ้าน เว้นแต่จะช่วยกันทำจริงๆ เท่านั้น

ครอบครัวนี้เป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิต แม้ว่าจะยากจนเพียงใดก็ไม่ไ้ยคิด
แนวทางในการดำเนินชีวิตโดยการขายบริการทางเพศ หนึ่งๆ ที่แม่ก็อยากให้ลูกไปขายบริการ
ทางเพศแต่ก็มิได้ออกปากบังคับ คงให้โอกาสกับลูกในการตัดสินใจ เมื่อลูกไม่เลือกเดิน
แนวทางนี้ก็ไม่ว่ากัน แต่ทุกคนต้องช่วยกันทำมาหากิน วันนี้เวลานี้แม้ว่างานจะเริ่มหายาก
แต่ก็ยังพอมีทางสำหรับคนสูงงาน ชยันชยันแข็ง แต่ต่อไปในภายภาคหน้าก็ดูจะยากที่จะทำมา
หากิน ทั้งงานที่ลดลง คนเพิ่มขึ้น ในเรื่องการศึกษาคครอบครัวนี้เป็นตัวอย่างให้เห็นว่า
คนเรานั้นถ้าอาหารจะใส่ปากใส่ท้องยังไม่มี การที่คิดจะเรียนก่อนนั้นอย่าหวัง ถึงวันนี้
ผลงานสาวของนางแสง ลูกชองลูกสาวคนโตจบชั้นประถม 6 แล้ว โรงเรียนมัธยมก็อยู่
ไกลบ้าน โรงเรียนก็อยากให้เรียน ออกปากให้เรียนฟรีไม่ต้องเสียเงิน แต่เด็กและ
พ่อแม่ยังไม่ตัดสินใจที่จะเรียน เพราะไม่แน่ใจว่าไปข้างหน้าแล้วจะต้องใช้จ่ายอะไรอีก
และไม่แน่ใจเช่นอย่างนี้คือกลัวว่าเด็กจะไปคบเพื่อนที่มีเงินแล้วทำให้จมไม่ลง ในที่สุด
ก็จะกลายเป็นคนหยิบหย่อง เหยียบขี้ไก่ไม่ฝ่อ เอาตัวไม่รอด จนมาแล้วก็ทำอะไรได้
ปัญหานี้รัฐควรได้เอาใจใส่กับปัญหาและหาทางช่วยเหลือแก้ไขต่อไป

กรณีที่ 4 กรณีครอบครัว นายแปง นางหนู บ้านป่าพร้าว

นายแปงอายุ 40 ปี นางหนูอายุ 39 ปี ทั้งคู่สมรสกันมา 20 ปี พอมี
ลูกด้วยกัน 3 คน คนโตอายุ 20 คนที่ 2 อายุ 18 คนเล็กอายุ 16 ปี ทั้งสามคน
ยังเป็นโสด นางหนูผู้เป็นแม่เมื่อยังเป็นสาวอยู่ ก็ทำงานเป็นคนใช้ในบ้านญาติพี่น้องแถว
บ้านป่าพร้าว มาแต่งงานกับนายแปง ช่างเลื่อยไม้ รับจ้างเลื่อยไม้ของนายศรีบุตร
นายแปงเล่าว่า เมื่อรับจ้างเลื่อยไม้สมัยก่อนคิดตามขนาดหน้าไม้ ถ้าไม้ 6" ก็จะได้
ร่องเลื่อยละ 6 บาท ถ้าไม้ 4" ก็จะได้ร่องเลื่อยละ 4 บาท นายแปงเลื่อยไม้มา
จนก่อนจะปิดป่าคิดเป็นนิ้วนิ้วละ 1 บาท ได้ค่าแรงเพิ่มขึ้นแต่ก็ไม่ค่อยจะเลื่อยแล้ว ถ้ามี
ก็เป็นไม้เก่าที่นำมาเลื่อยชอย เพื่อการปลูกบ้านและทำเฟอร์นิเจอร์

เมื่อไม่มีไม้จะเลื่อยเนื่องจากการบิดป่า นายแปงทำหน้าที่ของพ่อแม่มืออยู่ 9 ไร่ เป็นการทำนาของครอบครัว เมื่อได้ข้าวมาก็แบ่งกันไว้กินเท่านั้น แต่ก่อนมานายแปงนางหนู และลูก ๆ อยู่ตบุงคาหลังเล็ก ๆ ต่อมาได้ขายที่ไร่จำนวน 3 ไร่ ได้เงิน 150,000 บาท แบ่งให้พี่ชาย 75,000 ที่เหลือ 75,000 เอามาปลูกบ้าน อาศัยว่าค่าแรงไม่ต้องเสีย ชาวบ้านมาช่วยกัน เมื่อบ้านอื่นปลูกบ้านก็ไปช่วยเขา ซื้อแค่วัสดุก็ได้บ้านหลังย่อมๆ หลังหนึ่ง ในที่เกือบ 2 ไร่ ซึ่งยังไม่ได้แบ่งกันกับญาติพี่น้อง

ลูกสาว 3 คน ไม่ได้เรียนหนังสือต่อ แม้ว่าอยากจะเรียนแต่เห็นครอบครัวลำบาก จึงช่วยกันทำมาหากิน พี่สาวคนโตเป็นคนใช้ในบ้าน เริ่มตั้งแต่ 350 บาท จนถึง 500 บาท ปัจจุบันก็ยังเป็นลูกจ้างอยู่ในอำเภอแม่จัน คนที่สองเริ่มด้วยการเป็นคนเสิร์ฟในร้านอาหาร อาศัยที่เป็นคนสนใจเข้าไปช่วยเขาทำอาหาร จนในที่สุดปัจจุบันนี้เป็นกูก ได้เงินเดือนละ 1,200 บาท คนที่สามรับจ้างทำความสะอาดบ้าน ซักผ้า ดูแลบ้าน เข้าไปเย็บกลับ ได้เงินเดือนละ 700 บาท ทุกวันจึงมีแต่แม่เท่านั้นที่เฝ้าบ้าน ดูแลบ้าน พ่อก็ออกไปทำงานหาเงิน เมื่อไม่มีไม้เลื่อยก็ขนทรายขึ้นรถบ้าง ขุดดินใส่รถบ้าง

การขนทรายขึ้นรถ เนื่องจากทำทรายไม่ได้รับอนุญาตจากกรมเจ้าท่าให้ขุดทราย แต่ความต้องการใช้ทรายเพื่อการก่อสร้างขณะนี้สูงมาก จึงมีบริษัทผู้ประกอบการของบริษัต์จ้างคนงานจำนวนมากเป็นร้อยคนตักทรายขึ้นรถในเวลากลางคืน ตั้งแต่ 18 นาฬิกา เป็นต้นไปจนถึง 6 นาฬิกาของวันใหม่ วิธีการคือใช้รถบรรทุก 10 ล้อถอยหลังไปที่ท่าทราย คนงานจะใช้พลั่วตักทรายขึ้นรถ เมื่อเต็มคันก็ออกไปเทกองรวมไว้ด้วยกันเป็นกองใหญ่ แล้วรถคันใหม่ก็เข้าไปแทนคนงานก็ตักทรายขึ้นรถ ทำอย่างนี้คันแล้วคันเล่า คันหนึ่งอาจจะได้ถึง 200 คันรถ ค่าตักทรายคันละ 300 บาท แต่เนื่องจากมีคนงานมากจึงต้องเฉลี่ยกัน รวมแล้วคันหนึ่งอาจจะได้ประมาณ 200 บาท แต่ต้องทำตลอดเวลาโดยไม่ได้อ่างเลย คนงานจะต้องห่อข้าวไปด้วย และทุกคนต้องใช้น้ำมาช่วย แรกๆ ก็ครึ่งเม็ด ต่อมาก็ 3 ส่วน 4 จนถึงเม็ด เมื่อกลับจากตักทรายในเช้าวันรุ่งขึ้นฤทธิ์ของยามาไม่หมด จึงพักผ่อนไม่ได้ ดังนั้นจะต้องดื่มเหล้าแล้วจึงเข้านอน ดังนั้นแม้ว่าจะได้คันละ 200 บาท แต่ต้องทำทั้งคืน มันนอนสุขภาพ ทั้งการทำงานมากตลอดคืน และการกินยามาการกินเหล้าเพื่อแก้ยาบ้า แล้วจึงจะพักผ่อนกลางวัน กลางคืนก็เริ่มต้นใหม่เป็นอยู่เช่นนี้

ส่วนการชุกดินชนิดขึ้นรดคองท่ากลางวันจะได้ค่าแรงคันละ 30 บาท แต่ต้องขนไปเทไกล จากที่ชุกดินจึงได้จำนวนไม่มากแล้ว และได้ค่าละ 30 บาทเท่านั้น หลายคนช่วยกัน วันหนึ่ง จะได้ถึง 100 บาท นอกจากนั้นก็เป็นการรับจ้างทั่วไป

แม้ว่าครอบครัวนี้จะยากจน ต้องรับจ้างทำงานหาเช้ากินค่ำ แต่ลูกสาว 3 คน ซึ่งหน้าภาคี ก็ไม่ไปขายบริการทางเพศ ลูกของนายแปง นางหนู ให้เหตุผลเพียงสั้น ๆ ว่าไม่ชอบ อยู่อย่างนี้ก็ดีแล้ว ไม่จำเป็นต้องไปก็ยังมั่งงานอย่างอื่นทำ ส่วนแม่ก็พยายาม ให้ความคิดกับลูกว่าถึงจะลำบากอย่างไรก็ต้องทนและต้องทำเพราะเป็นงานสุจริต และ ต้องประหยัดเท่านั้นจึงจะสร้างฐานะของคนจนได้ ทุกวันนี้ลูกๆ โดยเฉพาะคนที่สองช่วย ทางบ้านซื้อของเข้าบ้าน แต่ของที่ซื้อเข้าบ้านก็เป็นประเภทเตาแก๊ส มีมันส์ โทรทัศน์สี มอเตอร์ไซด์ เก้าอี้รับแขก ตู้โชว์ การซื้อก็เป็นการใช้เงินผ่อนเกือบทั้งหมด แม้แต่ การตัดเสื้อผ้าก็ใช้วิธีการผ่อนเช่นเดียวกัน

ลูกสาว 3 คนนี้บอกว่าอยากเรียนหนังสือ ในอนาคตอาจจะเรียนการศึกษานิติศาสตร์ และอยากมีร้านขายของสักแห่งขายของชำ ไม่คิดที่จะขายอาหารเพราะต้นทุนสูง แต่ก็ยังไม่รู้ว่าจะเปิดร้านได้เมื่อใด คงต้องเป็นลูกจ้างเขาไปก่อนเพื่อเก็บเงินสักกระยะหนึ่ง

สำหรับผู้ที่ขายบริการทางเพศหลายคนก็เป็นเพื่อนกัน ทั้งเพื่อนนักเรียนและเพื่อนบ้าน แต่ก็ไม่เคยเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเขา คงเพียงรับทราบว่าคนนั้นคนนั้น ไปขายบริการทางเพศ แต่ก็ไม่เคยถามว่าไปอย่างไร ได้เท่าไร และไม่สนใจที่จะถามด้วย จึงรู้แค่ไรแค่ภายในครอบครัวเท่านั้น ส่วนพ่อถ้าสมมุติว่าลูกถึงขั้นที่จะไปขายบริการทางเพศ ก็คงต้องให้ไป การจะไปคงขึ้นอยู่กับพ่อแม่และตัวเองด้วย ถ้าตัวเองตัดสินใจแล้วพ่อแม่ให้ไปก็เป็นอันว่าไปได้

ในอนาคตก็ยังไม่รู้ว่าจะทำอะไรเพื่อเพิ่มพูนรายได้ สำหรับพ่อแม่ก็คงช่วยลูกหา รายได้โดยไม่คิดเอาเปรียบลูกๆ สำหรับลูกๆ ก็คิดถึงการมีครอบครัวในอนาคตด้วย เช่นกัน ดังนั้นการทำควักดี การสะสมของใช้และเงินไว้บ้าง ก็จะทำให้มีโอกาสได้คนดีด้วย ดังนั้น จึงต้องทำให้ดี เพื่ออนาคตและโอกาสของตนเอง

กรณีที่ 5 กรณีครอบครัว นายผวย นางเวียง บ้านครกหลวง

นายผวย นางเวียง ปัจจุบันเสียชีวิตแล้วทั้งสองคน ก่อนที่ทั้งคู่จะเสียชีวิต ก็ไม่ได้
อยู่ร่วมกัน คือเมื่อนายผวย นางเวียง มีบุตร 4 คน ชาย 2 หญิง 2 คนโตผู้ชายอายุได้
27 ปี ยังเป็นโสด คนที่ 2 ผู้ชายอายุ 25 ปี แต่งงานแล้วกำลังจะมีลูก คนที่ 3 ผู้หญิง
อายุ 23 ปี คนที่ 4 ผู้หญิงอายุ 18 ปี เมื่อคนที่ 3 ยังเรียนชั้น ป.4 พ่อกับแม่ก็แยกทาง
กัน พ่อไปมีแม่ใหม่แต่ไม่มีลูก ส่วนแม่ก็อยู่กับลูกๆ มาเรื่อย

พี่ชายสองคนเมื่อเรียนจบชั้นประถมแล้วก็บวชเณร เรียนทางพระจนสามารถทำงาน
ได้ในที่สุด พี่ชายคนโตทำงานบริษัททัวร์ และคนนี้เคยต้องโทษคดีบุกรุกเข้าบ้านผู้อื่น เนื่อง-
จากถูกไล่ทำร้ายไต่หนี่เข้าบ้านผู้อื่นจนถูกจับ และในการตัดสินคดีครั้งนั้น เป็นข้าราชการเปิดทำการ
ศาล สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชได้เสด็จมาทรงเป็นผู้พิพากษาและได้ตัดสินให้รอการลงอาญา
ไว้ก่อน ส่วนพี่ชายคนที่สอง ปัจจุบันเป็นสิบตำรวจตรี ตำรวจตระเวนชายแดนเป็นครูสอนเด็ก
ชาวเขา นาน ๆ จะกลับบ้านสักครั้งหนึ่ง

ลูกสาวสองคนคือ พิศ กับ เพลิน สองคนนี้ได้อยู่กับแม่มาโดยตลอด ตั้งแต่
ยังเล็ก โดยเฉพาะเพลิน พิศนั้นเมื่อจบจากโรงเรียนประถมศึกษา ก็ไปรับจ้างทำงานโรง
บ่มใบยา ทำทุกอย่างทั้งตัดยา เอาหินเข้าเตา ค่อมาก็ไปเป็นลูกจ้างเขาที่ตัวอำเภอ และ
ไปหางานทำเป็นงานโรงงานที่กรุงเทพฯ อยู่ที่กรุงเทพฯ ทำงานโรงงานทอข้อมได้ประมาณ
2 ปีเศษก็กลับบ้านเนื่องจากแม่ตาย ก่อนที่แม่จะตายพ่อตายก่อน การกลับมาอยู่บ้านของพิศ
เป็นการมาอยู่เพื่อเป็นเพื่อน้องเนื่องจากแม่ตาย พิศ-เพลิน ทำงานรับจ้างปลูกนา รับจ้าง
ซักผ้า ทำทุกอย่างสุดแต่ใครจะมาจ้าง ทั้ง 2 คนมีที่นาอยู่ 7 ไร่ เป็นสมบัติของแม่ ก็ได้
อาศัยทำกินมาจนทุกวันนี้โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ช่วยกันปลูกบ้าน ซ้อของเข้าบ้านจนครบ
สมบูรณ์พอสมควรเท่าที่จะหาได้ พี่ชายสองคนก็ช่วยบ้างแม้ว่าไม่ได้อยู่กับกันก็ตาม

แม้ว่าพิศกับเพลินจะอยู่ในภาวะที่ลำบากมาตลอดตั้งแต่พ่อแม่แยกกัน อยู่กับแม่
ทำงานรับจ้าง ทำงานหนักกันมาตลอดชีวิต แต่คนทั้งสองก็ไม่คิดที่จะฆ่าตัว ทั้งสองคง
ให้เหตุผลว่าถ้าคนเรารู้จักความพอดีก็ไม่เดือดร้อน เท่าที่ทำอยู่ทุกวันนี้ก็พอมีพอกินไม่
เดือดร้อน ไม่ถึงจะว่าใครจะมีเงินมากกว่าตนเอง พิศเป็นเพื่อนกับทองซาอุฯ แจ่ม
และออก ทั้งสามคนจะไปขายบริการทางเพศจนร่ำรวย แต่ทั้งสามคนนี้ไม่กล้าไปที่บ้านของพิศ

แต่ทั้งหมดยังเป็นเพื่อนกัน เวลาถึงงานเมื่อการก็ยังต้องช่วยกัน ทักทายพูดคุยกันด้วยก็เสมอ แต่ก็ไม่เคยสอบถามว่าไปอย่างไรมาอย่างไร เว้นแต่ทั้งสามคนจะเล่าให้ฟังเท่านั้น

ทุกวันนี้ทั้งพิศและเพลินตามหาได้ก็ซื้อของเข้าบ้าน อาศัยพี่ชายช่วยด้วย จึงมีมอเตอร์ไซด์ 1 คัน ตู้เย็น โทรทัศน์สี 1 เครื่อง บิมน้ำอัตโนมัติ ในบริเวณบ้านมีทุ่งข้าว 1 หลัง บ้านนุ่งหลังคาสังกะสี ฝาไม้ มีรั้วคอนกรีตโดยรอบ บริเวณบ้านสะอาด สะอาด และมีเงินเก็บข้างเล็กน้อย ทุกวันนี้แม้ใครจะคลอคลึงแล้วมาจ้างให้พิศกับเพลินซักผ้าอ้อมก็ยังรับอยู่

ครอบครัวนี้เป็นที่ยกย่องของเพื่อนบ้าน ในเรื่องของความวิริยะ อุตสาหะ สามารถสร้างหลักฐานมาได้โดยไม่ต้องพึ่งพาการชายตัว ความจริงตัวอย่างเช่นนี้ก็มามาก ในหมู่บ้าน แ่บางครั้งคนก็ยังเลือกที่จะเอาตัวอย่างของผู้ที่ประสบความสำเร็จจากการขายบริการทางเพศอยู่ดี เพราะว่าเห็นผลทันตา เราคงต้องดูกันต่อไปว่าพิศกับเพลินจะดิ้นชีวิตตนเองไปถึงไหนอย่างไรต่อไป

กรณีที่ 6 กรณีครอบครัว นายชุม นางสา บ้านครกหลวง

นายชุมอายุ 48 ปี นางสาอายุ 47 ปี อยู่บ้านครกหลวงมาโดยตลอด มีที่นาอยู่ประมาณ 7 ไร่ มีที่บาน 1 งาน ปहुบ้านหลังเล็กๆ ไร่อยู่กัน 5-6 พ่อแม่ ลูก ครอบครัวนี้มีลูกสาว 3 คน ลูกชาย 1 คน ลูกคนโตผู้หญิงอายุ 30 ปี มีครอบครัวแล้ว คนที่สองผู้หญิงอายุ 27 ปี มีครอบครัวแล้ว สองคนนี้เมื่อแต่งงานแล้วก็ไปอยู่กับสามีที่บ้านใหม่ คนที่ 3 ผู้หญิงอายุ 24 ปี มีครอบครัวแล้วอยู่ใกล้ ๆ กับบ้านพ่อแม่ ส่วนคนสุดท้ายเป็นผู้ชาย อายุ 19 ปี ยังไม่มีครอบครัวอาศัยอยู่กับพ่อแม่

เนื่องจากมีสมาชิกในครอบครัวมาก กับที่นาเพียง 7 ไร่ นั้น ไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงกันได้ ดังนั้นเมื่อถึงหน้านานอกจากทำนาของตนเองแล้ว ก็ต้องไปรับจ้างทำนาแบ่งของคนอื่นด้วยจึงจะพอกิน การที่มีสมาชิกในครอบครัวมากก็ใช้เวลาที่ช่วยกันทำงาน เมื่อพ่อแม่ไปทำนาแบ่งของใครก็ตาม ลูกๆ ทั้ง 4 ก็ไปช่วยด้วย เสร็จหน้านานาหาปลามาขาย รับจ้างพ่นยาสวนดินจี้ ภายหลังสวนดินจี้ ปีหนึ่ง ๆ ก็พอมีเงินเหลืออยู่บ้างโยยไม่เค็คร้อนเจ็บไข้ได้ป่วยก็ได้อาศัยบารุงเคราะห์ที่ทางการออกให้

ความจริงในละแวกบ้านนายชุม นางสา ไม่ค่อยมีใครไปขายบริการทางเพศกันมากนัก เนื่องจากพวกที่ไปอยู่ทางมอโกไต แต่ปรากฏการณ์ที่เห็นได้จากการสร้างบ้านหลังใหญ่ ๆ โท ๆ สองข้างถนน โดยเฉพาะข้างถนนทางทิศใต้นั้นค่อนข้างชัดเจนจนน่าอิจฉา หลายคนถึงกับเดินไปตามผู้ที่ไปกรุงเทพฯ กลับมาว่า เขายังต้องการอีกหรือไม่ ถ้าต้องการก็จะไปอยู่ด้วย และเมื่อใดที่มันรู้ มันก็จะส่งเงินล่วงหน้ามาให้ตามที่ขอ บางทีนางคำ ก็จะมาจากต่างปางเพื่อรับใครก็ได้ที่อยากจะไปอยู่ด้วย ตัวอย่างความสำเร็จของผู้ไปขายบริการทางเพศ โดยเฉพาะเมื่อมีงานของหมู่บ้าน งานวัด งานกำบล การที่ทองเอาเงินในใส่ของของละ 100 บาทเพื่อแจกเด็กทุกคนในวันเด็ก การที่ออกเป็นสบอนเซอร์งานกีฬาของกำบล การที่นางคำทานกวยสลาก 350 กวย กวยละ 100 บาท เป็นต้น เป็นตัวอย่างสำคัญที่ลือลือสาว ๆ แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ลูกสาวสามคนของบ้านนี้ก็ไม่คิดที่จะไป พ่อแม่ก็ไม่สนับสนุนอยู่ด้วย โดยเฉพาะแม่ถือว่าลูก 4 คน พ่อแม่เลี้ยงได้ ด้วยน้ำพักน้ำแรง ลูกสาวก็ไม่คิดจะไปเพราะเห็นว่าเป็นงานสกปรกค่าจ้าง

ทั้งสามคนครองตัวเป็นโสดเรื่อยมา จนถึงเวลาอันควรก็แต่งงานไปสองคน ไปอยู่บ้านใหม่ ลี้กคนอยู่ใกล้ ๆ บ้านพ่อแม่ แรงงานของพ่อแม่ก็หายไป 3 คน ต้องไปช่วยทางครอบครัวของลูกเขย แต่ก็ไม่ได้เดือดร้อนพ่อแม่กับน้องชาย ก็อาศัยทำนา 7 ไร่ และรับจ้างโดยคนอื่นโดยใช้รถไถนาเดินตาม ความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายประหยัดเท่านี้ที่จะทำให้อยู่กันได้อย่างสบาย ๆ

ครอบครัวนี้แม้ว่าจะได้รับการศึกษาเพียงชั้นประถมเท่านั้นก็ตาม แต่ก็ไม่เป็นเหตุให้ถูกชักชวนไปขายบริการทางเพศได้ ข้อสำคัญอยู่ที่ตัวเด็กกับพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่เป็นคนห่วงเพื่อไม่เจ็บตัวก็จะเห็นดีเห็นงามไปด้วยกับความร่ำรวยของลูกครอบครัวอื่น เมื่อพ่อแม่เลี้ยงดีลูกก็ไม่คิดที่จะหนีไป หรือคิดสนใจไปทำงานดังกล่าว กรณีครอบครัวนายชุม นางสา ก็เช่นเดียวกัน ลูก ๆ เชื่อฟังพ่อแม่ และพ่อแม่ก็เป็นตัวอย่างในความประพฤติให้กับลูก ๆ จึงเป็นตัวอย่างครอบครัวหนึ่งที่ไม่ไปขายบริการทางเพศ

การศึกษากรณีครอบครัวทั้ง 15 ครอบครัวดังกล่าว สะท้อนให้เห็นสภาพทางเศรษฐกิจ สภาพการเลี้ยงดูและการให้การศึกษาของพ่อแม่ ตลอดจนการเข้าใจใส่ต่อบัญชาดังกล่าวของผู้เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่ามีเหตุและปัจจัยที่ทำให้สตรีในหมู่บ้านทั้งสามนี้ไป

ชายบริการทางเพศ และมีเหตุปัจจัยหลายประการที่ทำให้สตรีในหมู่บ้านเหล่านี้ไม่ไปขายบริการทางเพศ นอกจากนี้ยังพบว่าแท้จริงแล้วก็มีคนเพียงกลุ่มหนึ่งเท่านั้นที่ไปขายบริการทางเพศ ผู้ที่ไม่ไปยังมีจำนวนมากกว่าในทุกหมู่บ้าน แต่ถ้าไม่ทำความเข้าใจในปัญหาเหล่านี้ให้ถ่องแท้แล้ว จำนวนดังกล่าวก็จะเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย :

1. เพื่อศึกษาภูมิหลังและประวัติของครอบครัวเกษตรกรที่มีสมาชิกของครอบครัวประกอบอาชีพ และเคยประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ
2. เพื่อศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัวเกษตรกรที่มีสมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพ และเคยประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ
3. เพื่อศึกษาทัศนคติ ค่านิยม ชีวิตเกี่ยวกับการเลี้ยงดู และการให้การศึกษาของครอบครัวเกษตรกร ที่มีสมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพและเคยประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ
4. เพื่อศึกษาประสบการณ์ของครอบครัว หรือเจ้าตัวในการเข้าสู่อาชีพการขายบริการทางเพศ

วิธีดำเนินการวิจัย :

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาจากประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งประกอบด้วยครอบครัวเกษตรกรที่มีสมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพ และ/หรือไม่ประกอบอาชีพ และ/หรือเคยประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ แจกแจงตามฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวน 3 หมู่บ้านในตำบลป่าสัก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ดังต่อไปนี้

บ้าน	ประกอบอาชีพ	ไม่ประกอบอาชีพ	เคยประกอบอาชีพ
บ้านหมู่ที่ 3			
บ้านหมู่ที่ 4	6	6	3
บ้านหมู่ที่ 6			
รวม	6	6	3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แนวทางในการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร
2. แนวทางในการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์
3. แนวทางในการสังเกตระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเอง
การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร
จากการสัมภาษณ์ และจากการสังเกตระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลบริบทของพื้นที่ที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย

1.1 โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่

- 1.1.1 สภาพทางกายภาพ ศึกษาถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์และการ
คมนาคม
- 1.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ ศึกษาถึงการประกอบอาชีพ รูปแบบ
ของการรับจ้างทำงานนอกหมู่บ้าน ในหมู่บ้าน รวมทั้งสภาพ
ของรายได้ของครอบครัว การถือครองที่ดิน
- 1.1.3 โครงสร้างอำนาจชุมชน สถาบันองค์กรในหมู่บ้าน เครือ
ข่าย เครือญาติ และระบบอุปถัมภ์ ความเชื่อมโยงระหว่าง
อำนาจภายในหมู่บ้าน
- 1.1.4 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและประเพณีท้องถิ่น

1.2 ประวัติการตั้งถิ่นฐานของชุมชน

1.3 เหตุการณ์ของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของชุมชน

- 1.3.1 ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ
- 1.3.2 ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับรูปแบบการบริโภค
- 1.3.3 ความเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา

2. การศึกษารณีครอบครัว ศึกษาจากครอบครัวเกษตรกรที่มีสมาชิกในครอบครัว ประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ ศึกษาจากครอบครัวเกษตรกรที่ไม่มีสมาชิกประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ และศึกษาจากครอบครัวเกษตรกรที่มีสมาชิกในครอบครัวเคยประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ โดยจำแนกการศึกษาตามฐานะทางเศรษฐกิจ กลุ่มผู้มีฐานะดี มีที่ทำกิน กลุ่มผู้มีฐานะปานกลาง และกลุ่มผู้มีฐานะยากจนไม่มีที่ทำกินมีอาชีพรับจ้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลที่ไต่จากการศึกษาเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และจากการสังเกตระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำเสนอผลการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย :

ชุมชนที่ทำการศึกษาสามชุมชนประกอบด้วย ชุมชนบ้านป่าไผ่ หมู่ที่ 3 ชุมชนบ้านป่าพร้าว หมู่ที่ 4 และชุมชนบ้านครกหลวง หมู่ที่ 6 ตำบลป่าสัก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีความเป็นมาในอดีตราวปี พ.ศ.2400-2402 ได้อพยพมาจากลำพูน ในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกัน ด้วยเหตุของข้าวยากหมากแพง ฝนแล้งไม่ตกต้องตามฤดูกาล คนกลุ่มหนึ่งอพยพมาตั้งถิ่นฐานบริเวณริมน้ำจันทางทิศตะวันตก ลึกเข้าไปจากถนนพหลโยธิน สายแม่จันเชียงแสนประมาณ 800-1,000 เมตร คนกลุ่มนี้คือชาวบ้านป่าไผ่ ในปัจจุบันมีประชากร 266 ครอบครัว 932 คน (ชาย 478 หญิง 454) ในเวลาใกล้เคียงกัน คนอีกกลุ่มหนึ่งอพยพมาตั้งถิ่นฐานบริเวณชุมชนโบราณ มีคูน้ำคันดินล้อมรอบ ทางตะวันออกของน้ำแม่จันบริเวณหัวคู้ง ห่างจากถนนพหลโยธินสายแม่จันเชียงแสนประมาณ 1000-1200 เมตร ตามเส้นทางสายแม่จันเชียงของในปัจจุบัน คนกลุ่มนี้คือชาวบ้านป่าพร้าวซึ่งปัจจุบันมีประชากร 327 ครอบครัว 1300 คน (ชาย 640 หญิง 660 คน) และมีคนจากบ้านป่าพร้าว ไปตั้งปางเจียงวัวควาย ทางทิศใต้ของแม่น้ำจัน ก่อนมาได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บริเวณดังกล่าวปัจจุบันคือบ้านครกหลวง เพราะมีสระกว้างแห่งหนึ่งในสระมีครกหินจมอยู่ใต้อ่างน้ำ ชาวบ้านตั้งบ้านเรือนอยู่สองฟากถนนพหลโยธินสายแม่จัน-เชียงแสน ปัจจุบันมีประชากรอยู่ 216 ครอบครัว 948 คน (ชาย 466 หญิง 482 คน)

ชุมชนทั้งสามมีความเปลี่ยนแปลงโดยลำดับ ทั้งทางกายภาพ สภาพแวดล้อม สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของคนในชุมชน บริบทของพื้นที่ที่ทำการศึกษาก็มีส่วนสัมพันธ์กับการขยายบริการทางเพศ ซึ่งอาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

ความเป็นมาในอดีตและการตั้งถิ่นฐาน

หมู่บ้านทั้งสามมีความเป็นมาในอดีต อายุการตั้งถิ่นฐานอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน คือราว พ.ศ. 2400-2402 อพยพมาจากที่เดียวกัน เป็นคนของเซ่งกัน และบ้านตรกหลวงยังแยกออกมาจากบ้านป่าพร้าว จึงมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติภายในหมู่บ้านค่อนข้างสูง แต่เวลาที่ผ่านมามีคนอพยพจากที่อื่นมาอยู่ด้วย โดยเฉพาะที่บ้านป่าพร้าว เป็นคนที่มาจากจังหวัดลำปาง คนกลุ่มนี้กลับมีฐานะความเป็นอยู่ดีกว่าคนกลุ่มที่มาจากลำพูน แต่มีจำนวนน้อยกว่า จึงไม่สามารถเป็นผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการได้

การตั้งถิ่นฐานของคนทั้งสามกลุ่มสามชุมชน ตั้งถิ่นฐานโดยยึดแหล่งน้ำคือน้ำแม่จัน เป็นสำคัญเพื่อการเกษตร แต่ชุมชนบ้านป่าไผ่ตั้งบ้านเรือนอยู่บนที่ราบริมแม่น้ำ นอกจากนี้ตั้งบ้านเรือนแล้ว มีที่นาอยู่โดยรอบของหมู่บ้าน และยังมีน้ำจากเหมืองฝายไหลผ่านกลางหมู่บ้าน พื้นที่เพาะปลูกมีความอุดมสมบูรณ์มาก จนสามารถทำนาบรวง และปลูกถั่วเหลืองหลังนาได้ บ้านป่าพร้าวตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณที่เป็นเมืองโบราณ มีร่องรอยของคูน้ำคันดิน และเป็นที่สูงรอบ ๆ หมู่บ้านเป็นป่าค่อนข้างเบิกเป็นที่ไร่ มีที่นาอยู่บริเวณริมแม่น้ำจัน แต่เป็นของคนที่ปลูกอ้อย ครั้นเมื่อที่ไร่ขาดความอุดมสมบูรณ์ คนเหล่านี้จึงขายที่ไร่กลายเป็นคนไร่ที่ท่ากิน มีอาชีพรับจ้าง โดยเฉพาะกลุ่มคนที่อยู่ในเวียง สำหรับคนที่อยู่นอกเวียงซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะดี เป็นกลุ่มที่อพยพมาจากที่อื่น มีที่นาและค้าขาย ปัจจุบันเป็นชุมชนมีร้านค้า เป็นศูนย์กลางการค้าขายกับหมู่บ้านอื่น สำหรับบ้านตรกหลวงมีสภาพเป็นที่ราบคล้ายบ้านป่าไผ่ แต่เป็นหมู่บ้านริมถนน รอบ ๆ หมู่บ้านโดยเฉพาะทางทิศตะวันตกมีที่นาจำนวนมาก แต่มีการกระจายการถือครองที่ดินน้อยกว่าชุมชนบ้านป่าไผ่

จากความเป็นมาในอดีต การตั้งถิ่นฐานและความอุดมสมบูรณ์ของชุมชน และจำนวนประชากรของทั้งสามหมู่บ้าน ตลอดจนจำนวนผู้ที่กำลังขยายบริการทางเพศ และผู้ที่เคยขยายบริการทางเพศ แล้วปรากฏตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางเปรียบเทียบจำนวนประชากร
กับจำนวนที่กำลัง และเคยขายบริการทางเพศ
เปรียบเทียบสามหมู่บ้าน

ชุมชน	จำนวนครอบครัว	จำนวนประชากร	ชาย	หญิง	กำลัง	เคย
บ้านป่าไผ่	266	932	478	454	21	17
บ้านป่าพร้าว	327	1300	640	660	8	15
บ้านครกหลวง	216	948	466	482	17	18
รวม	809	3180	1584	1596	46	50

หมายเหตุ ข้อมูล เมษายน 2534

จากจำนวนข้างต้นจะเห็นได้ว่า จำนวนประชากรบ้านป่าพร้าวมากที่สุด แต่มีจำนวนผู้ที่กำลังขายบริการ และเคยขายบริการทางเพศกลับมีจำนวนน้อยที่สุด ทั้งนี้เพราะเป็นเฉพาะผู้ที่อยู่ในเวียงเท่านั้น และเป็นกลุ่มผู้มีอาชีพรับจ้าง หมู่บ้านที่มีประชากรมากเป็นอันดับสองคือบ้านครกหลวง แต่จำนวนผู้ที่กำลังขายบริการ และเคยขายบริการทางเพศกลับมีจำนวนมากเป็นอันดับสอง และมากกว่าบ้านป่าพร้าว ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มบ้านไร่ สำหรับบ้านป่าไผ่ จำนวนประชากรน้อยที่สุดในสามหมู่บ้าน กลับมีจำนวนผู้ที่กำลังขายบริการ และเคยขายบริการทางเพศมากที่สุด และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มร่อบง

สภาพแวดล้อม

ชุมชนบ้านป่าไผ่ยังรักษาสภาพป่า และใช้น้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ การทำมาหากินของคนในชุมชนเป็นเรื่องการทำนา หมกหนานาทำสวน ผู้หญิงปักผ้า สานหมวก มีร้านค้าในหมู่บ้าน มีรถประจำทางวิ่งรับส่งผู้โดยสารระหว่างหมู่บ้านกับตัวอำเภอ และสามารถมาใช้รถประจำทางที่ทางเข้าหมู่บ้านได้ด้วย ในหมู่บ้านมีตลาดขายเป็นที่ยี่ฮ้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าทั้งอุปโภคบริโภค การทำนาเป็นการใช้รถไถนา จ้างแรงงานจากหมู่บ้านอื่นมาช่วยทำนา ใช้รถปิคอัพและรถอีแต๋นในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ไม่มีเกวียน ไม่มีควาย

สำหรับไถนา บ้านป่าพร้าวป่าไผ่ถูกทำลายไปหมดแล้ว ที่ไร่ที่เคยได้อาศัยทำมาหากินและหาอาหารก็หมดไปค้ำย คนบ้านป่าพร้าวจึงต้องไปหาปลาจากหมู่บ้านอื่น ในฤดูแล้งน้ำแม่จันใกล้หมู่บ้านจะแห้ง ปากทางเข้าหมู่บ้านบริเวณสามแยกเป็นย่านการค้า มีร้านขายของใช้ เบ็ดเตล็ด ของชำ มีตลาดบ้าย และคูรถ ผู้คนพลุกพล่าน มีรถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง และสามารถเดินทางโดยรถประจำทางได้ทุกๆ ครึ่งชั่วโมง บ้านครกหลวงไม่มีป่า สภาพของหมู่บ้านเป็นทุ่งนา เป็นหมู่บ้านข้างทาง มีน้ำเหมืองไหลผ่านหมู่บ้าน มีสวนลั่นจี่ 50 ไร่ ทุ่งนาบริเวณถูกเปลี่ยนไปเป็นที่อยู่อาศัย หมู่บ้านนี้ไม่มีร้านขายของชำ เพราะอยู่ใกล้กับบ้านป่าพร้าว จึงมาซื้อจากร้านค้าและตลาดบ้านป่าพร้าว ทุ่งวันมีรถวิ่งผ่านหมู่บ้านตลอดวัน

สภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน ชุมชนบ้านป่าไผ่ยังมีสภาพเป็นชนบทมากกว่าหมู่บ้านอื่น รองลงมาคือบ้านป่าพร้าวในกลุ่มที่อยู่ในเวียง ส่วนที่อยู่นอกเวียงปากทางมีสภาพเหมือนในเมือง ส่วนบ้านครกหลวงไม่ต่างอะไรกับบ้านในเมือง

สภาพแวดล้อมของชุมชน กำหนดสภาพเศรษฐกิจสัมพันธ์กับการทำมาหากินของคนในชุมชน จะเห็นได้ว่าคนบ้านป่าไผ่จะทำนา และจ้างแรงงานภายนอกเสริม บ้านป่าพร้าวเป็นที่ทำนาเพียงไม่กี่เจ้า ชาวบ้านทำไร่ เชื้อขายไร่ก็รับจ้างปลูกนา เกี่ยวข้าว และรับจ้างทั่วไป ส่วนบ้านครกหลวงชาวบ้านทำนาแบ่งกับเจ้าของพื้นที่มีนามว่า และคนบ้านครกหลวงเป็นข้าราชการจำนวนมากที่สุดในสามหมู่บ้านคือ 25 คน รองลงมาคือบ้านป่าไผ่ประมาณ 10 กว่าคน ส่วนบ้านป่าพร้าวจะเป็นคนที่มาเป็นเชยในหมู่บ้านเพียง 5 คน เท่านั้น แต่จะมีคนทำอาชีพค้าขายมากมาย ทั้งร้านอาหารและร้านขายของชำ คูรถ

สภาพทางเศรษฐกิจ

จากสภาพแวดล้อมและการประกอบอาชีพของประชาชน ทำให้เห็นสภาพเศรษฐกิจของประชาชน โดยภาพรวมประชาชนบ้านป่าไผ่ไม่มีสภาพเศรษฐกิจดีถือว่าทุกหมู่บ้าน รองลงมาคือบ้านครกหลวง และสุดท้ายคือบ้านป่าพร้าว เพราะมีผู้ที่มีอาชีพรับจ้างและคนจนจำนวนมากกว่าสองหมู่บ้านข้างต้น แต่หากดูสภาพคลองจะเห็นว่าบ้านป่าพร้าวมีสภาพคลองมากกว่าเป็นเงินหมุนเวียนค่อนข้างมาก เนื่องจากการประกอบการค้า รองลงมาคือบ้านครกหลวงซึ่งมีการค้าขายค้ำย ส่วนบ้านป่าไผ่มีลักษณะเป็นเงินเก็บเงินออม ไม่ค่อยมีการหมุนเวียนเท่าที่ควร

สภาพสังคม

ชุมชนบ้านป่าไผ่จะมีลักษณะเป็นหมู่บ้านดั้งเดิมที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง ใ้ว่าจะเป็นการพูดที่ออกสำเนียงเหน้อยอง สภาพการอยู่อาศัย ความเป็นเครือญาติ มีลักษณะเป็นบ้านนอกมากกว่า ส่วนบ้านป่าพร้าวสภาพเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะส่วนที่อยู่นอกเวียง ต้องคั้นรนชวนชวายและต้องพบปะผู้คนมากทั้ง ๆ ที่ไม่มีคนจีนมาอยู่ในหมู่บ้าน นอกจากเจ้าของโรงทำเส้นกวยเตี๋ยวรายเดียว แต่คนกลุ่มนี้มีลักษณะเหมือนคนจีน การพูดก็ไม่ค่อยมีสำเนียงเหน้อยอง สำหรับกลุ่มในเวียงยังมีความเป็นอยู่แบบชาวบ้านค่อนข้างมาก ส่วนบ้านครกหลวง เนื่องจากมีข้าราชการเป็นจำนวนมาก จึงมีความเป็นอยู่ที่ทันสมัย ประกอบกับเป็นหมู่บ้านริมถนน และมีคนจากกรุงเทพฯ มาอยู่ในหมู่บ้านหลายครอบครัว จึงรับเอาความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เข้ามามาก ความผูกพันฉันท์เครือญาติก็น้อย บ้านป่าพร้าวกับบ้านครกหลวงจะมีลักษณะต่างคนต่างอยู่ค่อนข้างมาก แต่เมื่อใดที่มีการม้งงานก็จะรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน

ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

วัดของทั้งสามหมู่บ้านได้กลายเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรม วัดป่าไผ่เจ้าอาวาสเป็นมหาเชรียญ เป็นคนในท้องถิ่น ลูกบ้านป่าไผ่มีพื้นถิ่นเป็นคนบ้านป่าไผ่ แต่ด้วยความที่เคยอยู่ส่วนักวัดสระเกษ เคยอยู่กรุงเทพฯ มา จึงได้พัฒนาวัดไปในทางวัตถุ โดยขาดรูปแบบความเป็นพื้นเมืองอย่างมาก น่าเสียดายที่วัดนี้เคยมีพระที่เป็นครูบามาก่อน แต่ก็ไม่เหลือคัมภีร์ใบลานไว้เลย สิ่งก่อสร้างซึ่งตามใจเจ้าศรัทธา ทำให้มีรูปร่างหน้าตาผิดแผกไปจากความเป็นไทยเหนือ พระจึงเป็นเพียงผู้ประกอบพิธีกรรมเท่านั้น มิได้เป็นที่พึ่งทางจิตใจ วัดป่าพร้าวก็เคยมีครูบามาก่อน แรกก็ถูกปล้นสะดมเลย จนคัมภีร์ใบลานของนี่ค่าสูญหายไป ประกอบกับไม่มีพระในหมู่บ้านเป็นเจ้าอาวาส และเปลี่ยนเจ้าอาวาสบ่อยครั้ง ทำให้วัดไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ขณะนี้กำลังก่อสร้างกุฏิพระ เนื่องจากหญิงเก่าชำรุด วัดป่าพร้าวได้รับการสนับสนุนจากนักรการเมืองซึ่งมีความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่บ้านค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังมีคนกลุ่มดำปางที่ให้การสนับสนุน ดังนั้นชาวบ้านจริง ๆ จึงไม่ค่อยมีส่วนร่วมเท่าที่ควร สำหรับบ้านครกหลวงขณะนี้ได้รับการพัฒนาจนเป็นวัดพัฒนาตัวอย่างระดับจังหวัด เป็นผลมาจากการที่คณะสงฆ์ และศรัทธาชาวบ้านช่วยกันทดแทน

ประดับประดา พัฒนาการ กำแพง บริเวณ ทำสวนหย่อม จนได้รับการประกาศว่าเป็นวัด
พัฒนาตัวอย่าง ความจริงน่าจะเรียกว่าวัดสะอาดสวยงามมากกว่า เพราะไม่มีกิจกรรม
ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้านจิตใจเลย เจ้าอาวาสก็เป็นพระจากจังหวัดเชียงใหม่ซึ่ง
ก่อนบวชมีครอบครัวอยู่ก่อนแล้ว เมื่อทำมาหาได้ก็ยืมส่งไปให้ครอบครัวอยู่

งานสร้างสรรค์ที่เป็นศิลปะของชาวบ้านทั้งสามหมู่บ้านไม่มีเลย นอกจากการทำ
หัตถกรรมเพื่อการพาณิชย์ แต่ยังมีร่องรอยของเก่าอยู่บ้าง ได้แก่ การสานตุ๊กข้าว การสาน
ขันโตกที่บ้านป่าพร้าว การสานหมวกที่บ้านป่าไผ่ ส่วนงานประเพณีนอกจากงานวันสำคัญ
ทางศาสนา และการไหว้ผีเสื้อบ้าน งานประเพณีสงกรานต์แล้ว ไม่มีงานอย่างอื่นที่สำคัญ

ชีวิตของคนในชุมชนที่คงต่อสู้อันตราย ในสภาพเศรษฐกิจ สังคมปัจจุบัน ที่ยึดถือเงิน
เป็นสำคัญ จึงไม่ค่อยได้สนใจว่าใครทำอะไรถูกผิดหรือไม่ ดังนั้นการที่มีคนในชุมชนไปขาย
บริการทางเพศนานมาแล้วคนที่ไปขายบริการจะรู้สึกอายนี่จะกลับมาบ้าน ต้องหลบๆ ซ่อน ๆ
คนอื่นก็รู้สึกรังเกียจไม่อยากคบหาพูดคุยด้วย แต่ในปัจจุบันนี้จะไม่มีการสนใจใคร คนที่ไป
ขายบริการได้รับการยอมรับมากขึ้น ทั้งขณะกำลังขายบริการทางเพศ และเมื่อเลิกอาชีพ
กลับบ้านอยู่บ้าน แต่คนเข่าคนแก่อยังไม่ยอมรับเท่าใดนัก ยังมองว่าเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง แต่
จำนวนคนเข่าคนแก่วิถีเริ่มเหลือน้อยลงทุกที ถ้าสิ้นคนรุ่นนี้ไปก็จะได้รับการยอมรับมากขึ้น

สำหรับผู้ที่ เป็นเอเยนต์ในหมู่บ้าน ปัจจุบันแม้แต่ผู้ที่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และใน
อดีตผู้ใหญ่บ้านด้วยที่ทำหน้าที่เป็นเอเยนต์ และผู้ที่เป็นเอเยนต์ก็รู้สึกว่าได้ทำในสิ่งที่
ไม่ถูกต้องเลย แม้แต่ถูกตัวเองก็ยังเอาไปขายได้ การติดต่อกับเอเยนต์ภายนอกเป็นไป
อย่างคล่องแคล่ว และเป็นสัมพันธภาพเพื่อธุรกิจกันมากขึ้น ในหมู่บ้านอำเภออื่น ๆ ได้เริ่ม
มีการหลอกลวงหักหลังกันมากขึ้นดังที่เป็นข่าวคือ เอเยนต์ในท้องถิ่นหาคนมาหลอกลวงเอเยนต์
ต่างจังหวัด เมื่อรับเงินรับทองกันไปแล้วก็อ้างว่าเด็กหนีไป ทำให้มีคดีฆาตกรรมกันบ่อยๆ

สำหรับผู้ไปขายบริการทางเพศ จากการสัมภาษณ์ ยังไม่พบว่ามีอาการหลอกลวงกัน
ในช่วงเวลาศวรรษหลังนี้ แต่ก็เคยมีการฟ้องร้องกันมาบ้าง สุ รวย การฟ้องร้องกัน
ครั้งนั้นแท้จริงเป็นการทำเพื่อเรียกร้องเงินทองผลประโยชน์จากผู้ที่ทำไป แต่จริงแล้ว
เด็กสองคนที่หาว่าถูกหลอกไปนั้น ได้สมัครใจและขอให้พาไป ภายหลังมาถูกฟ้องจนต้อง
เสียเงินทองและคดีถูกพิจารณาราง

ข้อมูลจากกรณีศึกษาทั้งผู้ที่กำลังขายบริการ และผู้ที่เคยขายบริการ ไม่ปรากฏว่า มีการหลอกลวง และไปขายบริการค่ายเหตุจทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากเกือบทั้งหมดเป็นคนยากจนมาก่อน หรือเป็นการไปเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้ตนเองมากขึ้น เป็นการเลียนแบบเพื่อนบ้าน และมีเหตุเกี่ยวกับครอบครัวก่อนไปขายบริการ ซึ่งได้แก่การหย่าร้าง ส่วนทราบดีเห็นของผู้ปกครอง จะมีเพียงรายเดียวที่หนีไปโดยที่แม่ไม่ทราบ นอกนั้นเป็นการไปโดยที่พ่อแม่ทราบ คอคำถามที่ว่ารู้สึกอย่างไรที่ถูกมีอาชีพเช่นนี้ เกือบทั้งหมดตอบว่าไม่รู้จะทำอย่างไรเพราะจน เมื่อมีฐานะดีขึ้นก็ไม่อยากให้ลูกทำเช่นนั้นอีก แต่ความจริงแล้วคนเหล่านี้ถ้าไม่ไปขายบริการทางเพศ ก็ไม่รู้ว่าจะอดตายหรือยากจนเอาเสียทีเดียว แท้จริงยังมีผู้ทางทำมาหากินอยู่บ้าง การไปขายบริการทางเพศจึงไม่น่าจะสัมพันธ์กับความยากจนเท่าใดนัก น่าจะสัมพันธ์กับการสร้างฐานะ โดยมีแบบอย่างจากคนรุ่นก่อน ๆ ที่เคยขายบริการทางเพศมาก่อนแล้วสามารถสร้างหลักฐานขึ้นมาได้ ซึ่งเมื่อได้เงินทองจากการขายบริการทางเพศ ส่วนใหญ่ก็จะสร้างบ้าน ซื้อของใช้ทั้งตู้เย็น โทรทัศน์ วิทยุ รถจักรยานยนต์ เก้าอี้รับแขก เตาแก๊ส และบิ๊บน้ำ กับการแต่งตัวซื้อทองหยองให้ตัวเอง และครอบครัว แต่เมื่อใครที่ไปแล้วกลับมาไม่สบายก็จะมีผู้ใช้พิศถึงนัก อย่างกรณีของเกื่อนใจยามาพ้าว และกรณีของนนท์ซึ่งกำลังป่วยอยู่ขณะนี้

สำหรับครอบครัวเกษตรกรที่ไม่มีสมาชิกในครอบครัวไปขายบริการทางเพศนั้น จะพบว่าการไม่ไปขายบริการทางเพศ จะประกอบกันสองทางคือเจ้าตัวกับครอบครัว ถ้าเจ้าตัวไม่สนใจไปขายบริการ ครอบครัวไม่ยินยอมหรือไม่เห็นด้วย แม้มีฐานะยากจนมากเพียงใดก็ไม่ไปขายบริการ และเป็นข้อน่าสังเกตว่า จำนวนผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษา มีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดแล้ว ส่วนใหญ่จะจบเพียงชั้นประถมศึกษา แต่ก็พบว่าผู้ที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษา และผู้ที่จบการศึกษาแล้วไปขายบริการทางเพศก็มี

ความเห็นและชีวิตของครอบครัวผู้ที่กำลังขายบริการทางเพศ ผู้ที่เคยขายบริการทางเพศ และครอบครัวที่ไม่มีสมาชิกในครอบครัวขายบริการทางเพศ เป็นเพียงความเห็นส่วนหนึ่งเท่านั้น และอาจมีความเห็นที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา โอกาสที่จะตัดสินใจ และไม่ตัดสินใจไปขายบริการทางเพศ ไม่เป็นสูตรที่แน่นอน มีความเป็นส่วนตัวค่อนข้างสูง

แม้จะอย่างไรก็ตาม เงินมีความสำคัญค่อนข้างมาก และมีอิทธิพลในการตัดสินใจค่อนข้างสูง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ :

จากการศึกษาบริบทของพื้นที่ที่ทำการศึกษา และการศึกษากรณีครอบครัวเกษตรกรที่มีสมาชิกในครอบครัว กำลังขายบริการทางเพศ เคยขายบริการทางเพศ และ/หรือ กรณีครอบครัวเกษตรกรที่ไม่มีสมาชิกในครอบครัวขายบริการทางเพศ ปรากฏว่า

1. กรณีผู้มีหนี้และประวัติของครอบครัวเกษตรกร ที่มีสมาชิกในครอบครัว กำลังขายบริการทางเพศ เคยขายบริการทางเพศ และ/หรือ ไม่มีสมาชิกในครอบครัวขายบริการทางเพศ กรณีบ้านป่าไผ่เป็นกลุ่มที่อยู่ป้อมร่องบงเป็นส่วนใหญ่ บ้านป่าพร้าว เป็นกลุ่มที่อยู่ในเวียง ส่วนบ้านครกหลวง เป็นกลุ่มที่อยู่ป้อมบ้านไต้ เกือบทั้งหมดมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ยังมีชีวิตอยู่ และยังคงอยู่ร่วมกัน มีบางครอบครัวที่มีคนารดาหย่ากัน หรือเสียชีวิตฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผู้ที่กำลังขายบริการ และเคยขายบริการทางเพศ ส่วนใหญ่เป็นพี่คนโตของครอบครัว หรือเป็นลูกผู้หญิงคนแรก

ของครอบครัว มีหลายครอบครัวที่ไปขายบริการทั้งพี่ทั้งน้อง หรือทุกคนในครอบครัว และมีบางครอบครัวมีทั้งผู้ที่เคยไปขายบริการและกำลังขายบริการ แต่ทุกครอบครัวไม่ปรากฏว่ามารดาเคยขายบริการทางเพศมาก่อน จะมีก็เพียงญาติพี่น้องเท่านั้น

ภูมิหลังการศึกษาเกือบทุกคนเรียนจบเพียงชั้นประถมศึกษา มีเพียง 2-3 รายเท่านั้นที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษา แล้วออกไปขายบริการทางเพศ หรือเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว ไปขายบริการทางเพศ

ทุกกรณีที่พบเป็นความสมัครใจของเจ้าตัว โดยเขียนแบบจากเพื่อนบ้านที่เคยไปมาก่อนและสามารถสร้างหลักฐานได้ ผู้ที่กำลังและเคยไปขายบริการทางเพศ กรณีบ้านป่าไผ่เป็นผู้ที่มีอาชีพทำนา และมีที่นาเป็นของตัวเองไม่เกิน 20 ไร่ กรณีบ้านป่าพร้าวเป็นกลุ่มที่ไม่มีที่นาแต่เคยมีที่ไร่และขายไปหมดแล้ว สำหรับกรณีบ้านครกหลวงเป็นครอบครัวที่เคยมีที่นาแต่มีจำนวนน้อย เมื่อไปขายบริการแล้วได้ซื้อเพิ่มภายหลัง

ภูมิหลังและประวัติของครอบครัว ได้แสดงถึงจรรยาบรรณของคนที่ต้องการเงินมาดูแลครอบครัว หรือสร้างฐานะ ประเด็นที่น่าสังเกตคือพื้นฐานการศึกษาที่จะเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจ อาจเป็นไปได้ว่าคนเหล่านี้มีการศึกษาสูงกว่านี้ การตัดสินใจไปขายบริการทางเพศอาจจะน้อยลง เวลา 3 ปีที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา น่าจะทำให้คิดหาทางประกอบอาชีพอื่น นอกเสียจากการขายบริการทางเพศ และที่ผ่านมาจะเห็นว่าเป็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างครอบครัวกับเจ้าตัว โดยเฉพาะทางฝ่ายมารดาซึ่งมีอิทธิพลมาก ถ้ามารดาไม่เห็นด้วยก็มีจำนวนน้อยที่ถูกจะตัดสินใจไปขายบริการทางเพศ ครอบครัวที่ปลูกสวแล้วขาดแม่ จะด้วยกรณีใดก็ตามจึงน่าที่จะเป็นห่วงว่ามีแนวโน้มในการตัดสินใจไปขายบริการทางเพศสูง

สำหรับฐานะความเป็นอยู่ ไม่อาจเป็นเครื่องตัดสินใจว่าจะไปขายบริการทางเพศหรือไม่ ดังนั้นที่เป็นข้ออ้างว่าจึ่งไปขายบริการทางเพศ จึงเป็นความจนในระดับหนึ่ง การไปขายบริการทางเพศจะเป็นการสร้างฐานะครอบครัวและฐานะทางสังคมด้วย

2. สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัวเกษตรกร ที่ประกอบอาชีพในครอบครัวกำลังและเคยขายบริการทางเพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจ เนื่องจากคนเหล่านี้มีอาชีพทางการเกษตร และอาชีพรับจ้างทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงมีงานที่ทำอยู่เพียงช่วงระยะเวลาหนึ่ง เวลาที่เหลือไม่ได้ทำงานแต่ต้องรับประทาน

การทำงานในภาคเกษตร และการทำนารับจ้างเป็นการทำงานที่หนัก เป็นงาน กลางแจ้งที่ต้องใช้กำลังแรงงานมาก แล้ได้ค่าตอบแทนน้อย ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายใน ท่าบกลางค่าครองชีพที่สูงขึ้น ทุกอย่างต้องซื้อหาทั้งสิ้น และกลไกตลาดได้ขู่ยุ่งเสริมให้ มีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น นับตั้งแต่อาหารที่เป็นอาหารสำเร็จรูปที่บรรจุหีบห่อสวยงาม และมีการโฆษณาทุกรูปแบบ เวลาที่จะมานั่งประกอบอาหารที่มีเวลาน้อย จึงใช้วิธีการซื้อ อาหารสำเร็จรูป นอกจากนี้อาหารที่เคยมีอยู่ตามบ้าน นับตั้งแต่ผักพื้นเมือง ปลา เห็ด หน่อไม้ แบลงที่เคยหาได้เมื่อสภาพแวดล้อมที่อยู่ก็หมดไป จึงเป็นเหตุให้ต้องตื่นรนเพื่อการ หาเงินมาจับจ่ายใช้สอย เพราะของทุกอย่างต้องแลกด้วยเงิน

การสร้างฐานะทางเศรษฐกิจทั้งงานไม่หนัก ได้ค่าตอบแทนสูง นอกจากเป็นลูกจ้าง ภาครัฐและเอกชน ซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถในการทำงาน จึงมีแต่การขายบริการ ทางเพศ เท่านั้นที่ใช้คุณสมบัติส่วนตัว เรื่องความสวยและความสาว เข้าแลก และเมื่อมีฐานะ ทางเศรษฐกิจดี สถานภาพทางสังคมก็จะดีตามมาด้วย มีคนยอมรับนับถือ จึงเป็นที่มาของ การขายบริการทางเพศ

สถานภาพทางสังคมพบว่า มีบางรายที่พอเคยเป็นผู้นำชุมชนระดับสารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แต่ก็ไม่ได้ว่ามีสถานภาพทางสังคมที่ค้ำก้นถ้าไม่มีเงินมาก ตรงกันข้าม ผู้ที่ ได้รับการยอมรับนับถือคือผู้ที่นำเอาผ้าป่า กฐิน มาทอดที่วัด เอาพระประธานมาถวาย เป็น เจ้าภาพในการก่อสร้างถาวรวัตถุในวัด เป็นผู้ที่ยานถวายสลากเป็นจำนวนมาก เป็นผู้ ที่บริจาคเงินในงานวันเด็กมาก และเป็นสปอนเซอร์ในการแข่งขันกีฬาระดับตำบล คน เหล่านี้จะได้รับการยอมรับมาก มีผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านหนึ่งเคยขอร้องให้ผู้ไปขายบริการทาง เพศ นำผ้าป่า กฐินมาทอดที่วัดในหมู่บ้าน นอกจากนี้เมื่อเวลาเก็บเงินเพื่อการก่อสร้าง ถาวรวัตถุในวัด ผู้ที่เคยขายบริการทางเพศ หรือครอบครัวของผู้ที่กำลังขายบริการทาง เพศ จะถูกจัดเป็นประเภทหนึ่งที่ต้องบริจาคมาก และพบว่าบริจาคมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ไว้เสียด้วยซ้ำไป

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมจึงเป็นผลพวงจากการขายบริการทางเพศ เป็นสิ่งที่สร้างได้ถ้าการขายบริการทางเพศได้เงินมามาก โดยเฉพาะในรายที่มีสามี เป็นคนต่างชาติ หรือไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ จะเห็นได้ชัดมากในรายหนึ่งนั้น

ในวันแต่งงานของผู้ที่เคยไปขายบริการทางเพศกับชาวคูเวต ต้องใช้ครู-อาจารย์ในหมู่บ้าน เป็นพิธีกร เป็นดามเพื่อการพิธี ผู้ที่เคยไปขายบริการทางเพศ และผู้ที่กำลังขายบริการทางเพศ นอกจากสร้างฐานะให้พ่อแม่ ปลูกบ้านหลังใหญ่โต มีของครบครันแล้ว ยังซื้อรถมอเตอร์ไซด์ ซื้อรถยนต์ให้ตนเอง ๆ อีกด้วย จึงไม่มีใครที่จะปฏิเสธคนเหล่านี้ตั้งแต่ในครอบครัวเป็นต้นมา

3. ทักษะที่ คำนึงม วิธีคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงดู และการให้การศึกษาคของครอบครัวเกษตรกร ที่มีสมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพ หรือเคยประกอบอาชีพการ-ขายบริการทางเพศ

ครอบครัวของเกษตรกรมีวิธีการเลี้ยงดูลูกโดย ช่วยให้สามารถช่วยตนเอง ในระยะที่เป็นเด็ก เมื่อโตขึ้นเด็กจะต้องตัดสินใจด้วยตนเองส่วนหนึ่ง จะเห็นได้จากการให้การศึกษาค ครอบครัวจะให้การศึกษาในระดับประถมศึกษา แต่เมื่อจบจากระดับประถม-ศึกษา จะเรียนต่อไปไม่ใช่เป็นเรื่องที่ครอบครัวกำหนด จะต้องเป็นความสมัครใจของลูก ส่วนหนึ่ง และการให้การศึกษาคจะให้ความสำคัญกับสติปัญญาและเพศด้วย ถ้าเป็นลูกผู้ชาย จะได้รับการสนับสนุนก่อน เพราะถือว่าต้องเป็นผู้นำครอบครัว ท้องหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนลูกผู้หญิงถือว่าแม่เรียนสูงเท่าใดก็ตาม เพื่อต้องแต่งงานไปแล้วก็ไปเป็นแม่บ้านเท่านั้น ไปทำอะไรทำงานเพียงอยู่กับสามี ดังนั้นการให้การศึกษาคถ้าลูกมีผลการเรียนในระดับประถม-ไม่ดี โอกาสจะเรียนต่อก็หมดไป ถ้ามีลูกสองคนแก่จะสามารถส่งเรียนได้เพียงคนเดียว ลูกชายจะมีโอกาสก่อนลูกสาว เว้นแต่กรณีที่มีครู-อาจารย์แนะนำพ่อแม่ให้ส่งเรียนหนังสือ ก็จะพิจารณาส่วนหนึ่ง

การไปขายบริการทางเพศก็เช่นเดียวกัน การตัดสินใจถ้าลูกตัดสินใจแล้ว พ่อแม่ก็จะไม่ขัดขวาง ถือว่าตามใจลูก และพ่อแม่ทั่วไปก็มีได้มีหน้ามีตาในสังคมอยู่แล้ว ถ้าการไปขายบริการทางเพศของลูก จะนำมาซึ่งสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคมก็ค่อนข้างไป และเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ภายหลัง นอกจากนี้ยังมีคำกล่าวที่ว่า คนเห็นชอบงานสบาย เป็นแก้วของตัวเอง ไม่ชอบเป็นคนรับใช้ใคร มีคติในการแต่งตัว ให้ความสำคัญกับการแต่งตัวมากกว่าการกินอยู่ เช่น "ทุกข์ไม่ได้กินไม่มีใครเอาไฟมาส่งหุง" "ทุกข์ไม่ได้แต่งไม่ได้ย่องพี่น้องดูแคลน" การเลี้ยงดูลูกได้รับการปลูกฝังความคิด

บา เช่นนี้ ดังนั้นการหางานทำมักได้รับความเห็นว่า ถ้ามีงานแรงงานที่สามารถแข่งตัว
ความแบบฟอร์ม ทำงานเข้าไปเย็นกลับ ได้เงินเป็นประจำ งานไม่หนักแต่ได้ค่าตอบแทนดี
คงจะมีการไปทำงานโดยไปท่องเที่ยวบริการทางเพศ

การยกย่องคนต่างถิ่น โดยเฉพาะคนกรุงเทพฯ ก็ยังเป็นค่านิยมที่ฝังแน่น
คนในชนบทจะถือว่า คนกรุงเทพฯ หรือคนภาคกลางฉลาด พูดยาไฟเราะ และถ้าไม่คิด
ไปมาถึงต่างจังหวัด การตัดสินใจแต่งงานกับคนต่างถิ่นจึงมีมาก และทำให้ต้องหย่าร้าง
เนื่องจากต่างวัฒนธรรม และมีตัวแปรอื่นตามมาเสมอ การหย่าร้างก็เป็นสาเหตุหนึ่งของ
การไปชายบริการทางเพศ เนื่องจากเมื่อถือว่าพรหมจรรย์เป็นสิ่งสำคัญ และได้สูญเสีย
พรหมจรรย์ไปแล้ว ก็ไม่มีอะไรที่จะต้องรักษาไว้อีกแล้ว การแต่งงานกับคนต่างชาติก็เป็น
คดี เช่นเดียวกับการแต่งงานกับคนกรุงเทพฯ และคนภาคกลาง ความคิดเช่นนี้ก็ไม่ว่ากับ
คนที่เป็นคนไทย และได้มีโอกาสแต่งงานกับคนต่างชาติเช่นเดียวกัน

การเลี้ยงดูลูกและการให้การศึกษา โรงเรียนมีโอกาสช่วยครอบครัววัยเกษียณกร
เลี้ยงระดับชั้นประถม ซึ่งเป็นระยะของการเป็นวัยเด็กอยู่ ถ้าเด็กเหล่านี้ได้ผ่านกระบวนการ
สังคมประเภทนี้ในชั้นมัธยมศึกษาอีกสามปี น่าจะสามารถปลูกฝังค่านิยมความคิดใหม่ได้บ้าง
แต่ก็เสี่ยงกับการรับเอาวัฒนธรรมใหม่เข้ามาในการดำเนินชีวิต จากสื่อมวลชน โดยเฉพาะ
อิทธิพลของโทรทัศน์ ละครโทรทัศน์ รายการคอนเสิร์ต เกมโชว์ มีอิทธิพลสูงมาก ปัจจุบัน
วันรุ่นตามหมู่บ้านซ่อนท้ายมอเตอร์ไซค์กอดเอวกัน และแสดงความรักอย่างในที่ในที่สาธารณะ
ได้อย่างไม่ซัดเซอ การเลี้ยงดูลูกจึงถูกอิทธิพลเหล่านี้เข้ามาแทนที่ และทำให้คติโบราณ
หมดความนิยมไป

4. ประสบการณ์ของครอบครัว หรือเจ้าตัวในการเข้าสู่อาชีพชายบริการทางเพศ
ครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวกำลังหรือเคยชายบริการทางเพศ โดยทั่วไปจะปฏิเสธ
ที่จะพูดถึงประสบการณ์ในการชายบริการทางเพศ ถ้าเป็นไปได้อีกจะหลีกเลี่ยงว่าถูกสาว
ไปทำงานบริษัท นอกจากบางรายเท่านั้นที่จะให้ข้อมูลประสบการณ์ แต่จากการศึกษาพบว่า
ครอบครัวหรือเจ้าตัวจะสนใจในการไปชายบริการทางเพศ ในบางรายพ่อแม่จะต้องไป
ส่งลูกสาว และรับเอาเงินมาก่อนล่วงหน้า การรับเงินล่วงหน้าจะเป็นจำนวนเท่าใดนั้น
ขึ้นอยู่กับความสวยความสาวของเจ้าตัว แต่ไม่ว่าจะรับเงินมากเท่าใดก็ตาม จะต้องทำงาน

ซคิใช้เป็นสองเท่า และจะรับมาในระหว่าง 5,000-20,000 บาท ถ้ารับมากก็ต้องทำงานใช้นานกว่าจะหมด ในบางรายเอเยนต์เจ้าของสำนักจะมารับเอาตัวไปจากบ้านพ่อแม่ก็เหมือนพ่อแม่ตัวไปคือใจหายที่ลูกจะจากบ้านไป แต่ก็ถือว่าเป็นการไปเพื่อสร้างอนาคตสร้างฐานะให้กับตนเองและครอบครัว บางรายถ้าไม่มีเงินจะเดินทางไปรับเงินจากที่ที่ลูกอยู่ บางรายจะใช้วิธีการโทรศัพท์ทางไกลไปขอเงินโดยคิดต่อกับเจ้าของ เคยมีการคักฟังโทรศัพท์ทางไกลได้โดยทางวิทยุมือถือ บ่อยครั้งที่แม่จะบอกขอให้ลูกสาวส่งเงินมาให้ โดยเฉพาะช่วงก่อนสงกรานต์ มีบางครั้งที่รับฟังการพูดโทรศัพท์ทางไกลระหว่างครอบครัวกับเจ้าตัวในต่างประเทศ จะมีการสั่งเสียให้ซื้อของ ซ่อมบ้าน และเตรียมบ้านไว้รอรับสามีที่จะพามาด้วย รวมไปถึงการกักตุนโทรศัพท์ให้ส่งคนขึ้นไป หรือรายงานความประพฤติขณะหาเงินอยู่ในต่างจังหวัด

สถานที่ที่ไปอยู่จะแตกต่างกัน ถ้าเป็นกรุงเทพฯ จะเป็นการอยู่แถวๆ สุทธิสารไปรับแขกที่โรงแรม หรือไปทำงานที่อาบอบนวดแล้วรับแขกด้วย ถ้าเป็นที่เบตงจะเป็นห้องถ้าที่หาดใหญ่เป็นโรงแรม ถ้าที่สังขะ สุรินทร์ และศรีสะเกษเป็นห้องอาหาร และจะมีเครือข่ายของธุรกิจ ถ้าไปที่ลำปางจะไปอยู่กับนางคำ ถ้าไปอยู่กรุงเทพฯ ไปอยู่กับนางบัน ถ้าไปอยู่ทางสังขะ สุรินทร์ และศรีสะเกษไปอยู่กับป้า (เรียกป้าเพราะจำชื่อไม่ได้)

ถ้าไปขายบริการทางเพศในต่างจังหวัด แล้วกลับมาหาภรรยาในจังหวัดถือว่าเป็นเรื่องลึกลับชั้น แสดงให้เห็นว่าเริ่มจะปลงระวางได้แล้ว ส่วนการมีสามีเป็นคนต่างชาตินั้นก็ซื้อสัตย์กับสามีที่นาน ๆ จะมาหาสักครั้ง แต่บางรายเมื่อสามีกลับไปก็หารู้ว่าไปกับคนอื่น หรือมีสัมพันธ์กับคนอื่นต่อไป มีอยู่รายหนึ่งซึ่งไม่ใช่ในหมู่บ้านที่กำลังศึกษาขณะนี้ ขณะที่สามีคนต่างชาตินาหาทางหน้าบ้าน ผู้ชายที่มานอนด้วยก็กระโดดออกหลังบ้าน และเป็นอยู่อย่างนั้นบ่อยครั้ง บางรายก็จะมารับลูกของภรรยาถึงโรงเรียน โดยมากก็ภรรยาซึ่งเคยไปขายบริการทางเพศ ทำให้ลูก ๆ อับอายเพื่อนฝูงมาก

จากการศึกษาไม่พบกรณีที่ถูกกักขังข่มขู่บีบ แต่มีที่เกิดการทะเลาะวิวาทในหมู่ผู้ขายบริการด้วยกัน ด้วยปัญหาการอยู่ร่วมกัน และพฤติกรรมส่วนตัว เช่น ยืมเงินแล้วไปใช้คืน เอาของไปใช้แล้วไม่บอก หึงหวง เมาสู่สามีบ้าง และกับคนในหมู่บ้าน คนเหล่านี้ไม่ปฏิเสธที่จะพบ และเมื่อใดที่มีโอกาสไปพบกันก็จะเลี้ยงดูอย่างดีด้วยสุรจาก

ทางประเทศ พาไปส่งขึ้นรถ เลี้ยงอาหารอย่างดี

พวกที่ไปขายบริการทางเพศกับความรับผิดชอบครอบครัวมีสูงมาก แม้ว่าบางรายจะไปทำงานทำการอะไรเลย ลูกก็ยังส่งเงินส่งทองมาให้ใช้สม่ำเสมอ บางรายมีลูกอยู่ก่อนก็จะส่งเงินทองมาให้ลูกมิได้ขาด และจะปฏิเสธไม่ให้ลูกได้รู้ว่าตนเองกำลังทำอะไร มีรายหนึ่งที่มีลูกในหมู่บ้านที่ทำการศึกษาไปเป็นหมอนวดแผนโบราณ มีลูกเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาแล้ว จะบอกกับลูกว่าแม่ไปขายของหน้าร้าน และไม่สนับสนุนให้ลูกมีอาชีพเช่นเดียวกับแม่ แต่ถ้าลูกสมัครใจ และถือตั้งกันที่จะไปก็ไม่สามารถห้ามได้แล้วแต่เด็ก

5. การขายบริการทางเพศเป็นเรื่องที่จะต้องได้รับความสนใจจากทุกฝ่ายทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหาทางยุติปัญหา เพราะทางหมู่บ้าน เช่น บ้านครกหลวง พบผู้ใหญ่เฒ่า 4 คน หมู่บ้านอื่น ๆ ก็คงกระจายกันไป และการจะยุติปัญหานี้จะต้องทำทุกวิถีทาง โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชนบท การให้ความสำคัญกับการหาหาถิ่นของเกษตรกร หาทางที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้ดี และส่งเสริมการบริโภคแต่ที่จำเป็น สื่อมวลชนต้องรับผิดชอบในการโฆษณา และการให้แบบอย่างในทางลบกับชุมชน และรับมรดกที่จะรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างในอดีต ด้วยการหาถิ่นในท้องถิ่นของตนเองได้

การจัดการกับการซื้อขายที่ดิน ต้องได้รับการพิจารณาอย่างเร่งด่วนโดยมิได้เป็นปัญหากระทบกระเทือนต่อที่ทำกิน ระบบชลประทาน และระบบนิเวศน์ การสร้างงานในชนบทต้องได้รับความเอาใจใส่หาทางให้มีงานทำในชนบทในทุกรูปแบบ

การขยายโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนมีพื้นความรู้ที่สูงขึ้น ให้สังคมโรงเรียนได้หล่อหลอมจิตใจ สร้างนิสัยรักงาน ให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ เห็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการมากกว่าการเพิ่มเพียงปริมาณนักเรียนเท่านั้น

สถาบันศาสนาจะต้องเป็นตัวกลางเป็นค่านแรกที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหานี้โดยเป็นสถานที่ที่จะกล่อมเกล่าจิตใจคนให้ละวางลคความสูงเพื่อทะเยอทะยาน ไม่สร้างวัตถุควรจะมีการควบคุมการก่อสร้างภายในวัดโดยไม่จำเป็นต้อง และต้องมีการส่งเสริมให้มีการศึกษาธรรมะอย่างดองแท้ และควรจะมีการส่งเสริมฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิม โดยมี

จุดมุ่งหมายเพื่อการผูกพันในสังคม เป็นแบบอย่างที่ดีมากกว่าการทำเพื่อการส่งเสริม
การท่องเที่ยวเท่านั้น

การศึกษาครั้งนี้นับว่าไม่ยุติลงได้ และมีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต
และการทำกิจกรรมเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาต่อไปคือ

1. ควรได้มีการศึกษาวิจัย เพื่อติดตามการดำเนินชีวิตของผู้ที่กำลังขายบริการ
ทางเพศ และผู้ที่เคยขายบริการทางเพศอย่างละเอียดต่อไป
2. ควรได้มีการศึกษาเรื่องกระบวนการขายบริการทางเพศข้ามชาติ เพื่อให้รู้
ถึงกระบวนการและหาทางสกัดกั้น
3. ผู้นำชุมชน กลุ่มแม่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนในชุมชน ต้องได้มีการ
พูดคุยกัน เพื่อการยุติปัญหาดังกล่าวโดยเร่งด่วน เพราะตลอดเวลาที่ทำการศึกษา
ไม่พบว่าในชุมชนทั้งสามมีโครงการใดที่จะช่วยยุติปัญหา และไม่มีการพูดถึงเรื่องเหล่านี้
ในเชิงศึกษาเพื่อการแก้ปัญหา.
4. ควรได้มีการสร้างงานเพื่อรองรับและกระจายรายได้สำหรับคนในชุมชนให้
มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นงานอุตสาหกรรม งานเกษตรกรรม หรืองานบริการที่ไม่เกี่ยวข้อง
และไปใช้อำนวยต่อการขายบริการทางเพศ
5. รัฐควรมีมาตรการควบคุมสิ่งยั่วยุทั้งหลาย เช่น คีส์โก๊เคคเคลื่อนที่ ภาพยนตร์
ลามกอนาจาร หรือเป็นแบบอย่างทางลบ สิ่งพิมพ์เลวที่กล่าวถึงเรื่องราวประสพการณ์ทาง
เพศ ตลอดจนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับทางเพศทั้งหลายโดยเด็ดขาด

บรรณานุกรม

กาญจนา แก้วเทพ. "แม่และเมียภาพอภิมหาอมตะนิรันดร์กาลในสื่อมวลชนไทย".

วารสารศิลปวัฒนธรรม 12 (มีนาคม 2534) : 148-158.

เชียงราย, สำนักงานจังหวัด "บรรยายสรุปข้อราชการ จังหวัดเชียงราย 2533".

เชียงราย : สำนักงานจังหวัดเชียงราย, 2533 (อัครสำเนา)

แม่จัน, อำเภอ . "บรรยายสรุปอำเภอแม่จันจังหวัดเชียงราย". อำเภอแม่จัน .

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย, ม.ป.ป. (อัครสำเนา)

ยศ สันตสมบัติ. แม่หญิงสี่ชายตัว : ชุมชนและการค้าประเวณีในสังคมไทย. กรุงเทพฯ :

สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534

ศรีสุวรรณ เจริญยิ่ง. "กว่าจะรู้เตียงสาเป็ลือยทุกซอกใจนางงานตุ้กระจัก".

วารสารบ้านไม่รู้อย 4 (เมษายน 2531) : 66-78.

ศุภีมาน นฤมล. นางงานตุ้กระจัก. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัย-

ธรรมศาสตร์, 2531.

คิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. "ผ้าขาวมากับผ้าขึ้นและกางเกงใน". วารสารศิลปวัฒนธรรม

12 (ธันวาคม 2533) 106-116.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องวิกฤตทางวัฒนธรรมกับการดำรงชีวิตของเยาวชนสตรี: กรณีศึกษาณ
กระทบของการพัฒนาชนบทภาคเหนือ เป็นการศึกษาภาคสนามในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา
ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ในการศึกษาคั้งนี้ นับตั้งแต่คณะกรรมการ
วิจัยวัฒนธรรม และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่ได้ให้ความไว้วางใจ
และสนับสนุนทุนค่าเงินการในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ในช่วงเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างยิ่งจาก พี่น้อง
บ้านป่าไผ่ บ้านป่าพร้าว และบ้านครกหลวง ในการให้ข้อมูลทั้งทางตรงและทางอ้อม
ขอขอบคุณอาจารย์ประพันธ์ จูมคำมูล และครอบครัว อาจารย์ปราโมทย์
บุลาสินน์ และครอบครัว อาจารย์สมคิด รินจ้อย และครอบครัว ที่อำนวยความสะดวก
ในการเก็บข้อมูล และขอขอบคุณ อาจารย์อารีรัตน์ อาจารย์ราชนันท์ นันทะสมบัติ ในการ
จัดพิมพ์เผยแพร่

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ที่ช่วยเป็นธุระให้ การวิจัยครั้งนี้สำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ กิตติโชค ห้อยยี่ภู่ เกิดเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2491

การศึกษา จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เมื่อปีการศึกษา 2516

การทำงาน จบการศึกษาระดับปริญญาโทจาก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ครูโรงเรียนแม่จันวิทยาคม อ.แม่จัน จ.เชียงราย ปีการศึกษา 2513-
2518

ครูใหญ่-อาจารย์ใหญ่โรงเรียนภูซางวิทยาคม อ.เชียงคาน จ.พะเยา
ปีการศึกษา 2519-2527

อาจารย์ใหญ่โรงเรียนจันจว้าวิทยาคม อ.แม่จัน จ.เชียงราย ปีการศึกษา
2528-2533

ผู้อำนวยการโรงเรียนเวียงชัยวิทยาคม อ.เวียงชัย จ.เชียงราย
ปีการศึกษา 2533-ปัจจุบัน

ปัจจุบันสมรสแล้วกับ นางอาภรณ์ ห้อยยี่ภู่ อาจารย์ 2 ระดับ 5
โรงเรียนคำม่วงราษฎร์สงเคราะห์ อ.เมือง จ.เชียงราย มีบุตร 2 คน
คือ เด็กหญิงทันอ้อ และเด็กหญิงกอไผ่ ห้อยยี่ภู่

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 315 หมู่ที่ 5 ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย
โทร. (053)713780